

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL III

10 (28)

octombrie

1968

lei 3

DIN SUMAR

- SALUTUL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, CONSILIULUI DE STAT ȘI CONSILIULUI DE MINISTRI ALE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA ADRESAT CADRELOR DIDACTICE ȘI ELEVILOR CU PRILEJUL DESCHIDERII NOULUI AN ȘCOLAR
- GUSTUL PENTRU FRUMOS
- CUVÎNTUL DAT
- ZÎMBETUL
- COPILUL ȘI LUMEA CĂRȚILOR
- CU CINE O FI SEMĂNÎND BĂIATUL?
- ORA DE DIRIGENȚIE
- PĂRINȚII LA ȘCOALĂ
- PROFILURI DE PREȘCOLARI
- COPIII DESPRE PĂRINȚI

COPERTA
de
OCTAV
GRIGORESCU

CITIȚI ÎN PAG. 9, 10:

■ UN CARICATURIST PE STRĂZILE ORAȘULUI: VĂ INVIT LA UN CONCURS; ÎN CASĂ NOUĂ; DAU O „AUSTRALIE” PENTRU UN „CONGO”

ÎN PAG. 18-20:

■ TRIBUNA „COLOCVII”

ÎN PAG. 23:

■ CU ARMAND LANOUX DESPRE LITERATURA PENTRU COPII ȘI TINERET

SALUTUL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, CONSILIULUI DE STAT ȘI CONSILIULUI DE MINIȘTRI ALE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA ADRESAT CADRELOR DIDACTICE ȘI ELEVILOR CU PRILEJUL DESCHIDERII NOULUI AN ȘCOLAR

Stimați tovarăși învățători și profesori, dragi elevi,

Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale Republicii Socialiste România vă adresează un călduros salut cu prilejul deschiderii noului an de învățămînt — eveniment însemnat în viața cadrelor didactice și a elevilor, a tuturor celor care prin nobila lor strădanie aduc o contribuție valoroasă la progresul continuu al școlii. Împreună cu dumneavoastră, iau parte cu bucurie la acest început sărbătoresc de an școlar, părinții copiilor, întregul popor.

Pe tot cuprinsul țării, școlile își deschid porțile într-o perioadă de puternic avînt constructiv, de intensificare a eforturilor poporului nostru pentru înfăptuirea programului istoric elaborat de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a partidului, de adeziune și sprijin unanim din partea tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, față de politica marxist-leninistă a partidului și statului, politică ce corespunde pe deplin intereselor majore ale națiunii noastre, cauzei socialismului și păcii.

Prezentă permanent în decursul veacurilor în lupta poporului român pentru libertate, dreptate și progres social, școala, continuatoare demnă a tradițiilor înaintate ale culturii și științei din țara noastră, cunoaște în anii construcției socialiste o dezvoltare fără precedent.

Gratuitatea completă a învățămîntului de toate gradele, cuprinderea în școli a aproape 4 milioane de tineri, creșterea continuă a numărului de cadre didactice, asigurarea învățămîntului în limba maternă pentru copiii aparținînd naționalităților conlocuitoare, crearea celor mai bune condiții pentru ca toți copiii țării să-și formeze o cultură bogată și profundă, să-și însușească știința și tehnica cea mai înaintată reprezintă realizări însemnate ale societății noastre socialiste.

În toți acești ani, de adînci prefaceri, învățătorii și profesorii, cel mai numeros detașament al intelectualității noastre, s-au aflat alături de partid, de conducerea sa, au participat cu devotament la marile acțiuni social-politice. Prin munca lor plină de dăruire, ei au contribuit la formarea multor generații de tineri care participă cu abnegație și pasiune, împreună cu întregul popor, la edificarea socialistă a țării.

Cu acest an școlar se deschide o nouă etapă în istoria învățămîntului românesc,

determinată de înfăptuirea prevederilor înscrise în Directivele Comitetului Central al Partidului și în Legea învățămîntului, documente programatice de mare însemnătate, care stabilesc direcțiile de dezvoltare ale școlii de toate gradele pentru o perspectivă îndelungată, căile pentru perfecționarea și modernizarea întregului nostru învățămînt, astfel ca el să poată răspunde, în tot mai mare măsură, nevoilor societății noastre socialiste.

Prelungirea duratei învățămîntului obligatoriu la 10 ani, extinderea și diversificarea învățămîntului liceal, îmbunătățirea profilului învățămîntului profesional și tehnic, modernizarea planurilor, programelor și manualelor școlare, perfecționarea metodelor de predare, lărgirea continuă a bazei materiale, crearea unor condiții tot mai bune de muncă și viață corpului didactic, constituie obiective și sarcini de o importanță deosebită, a căror realizare va situa România Socialistă printre țările cele mai înaintate din punct de vedere al dezvoltării învățămîntului și culturii.

Ne exprimăm convingerea că învățătorii și profesorii, prin munca și hărnicia lor, vor transpune în viață aceste măsuri, vor depune întreaga lor pricepere și energie, vor acționa cu și mai multă pasiune pentru propășirea școlii românești, pentru înflorirea patriei noastre socialiste.

Vă revine dumneavoastră, slujitori ai școlii, înalta îndatorire patriotică de a pregăti temeinic tineretul țării, de a-l îndruma să-și însușească comorile culturii, științei și tehnicii, tot ceea ce gîndirea umană a făurit mai de preț în decursul veacurilor, pentru a-și putea valorifica pe deplin talentul și capacitățile, pentru ca în orice loc de muncă să-și poată aduce contribuția activă la mersul înainte al societății noastre. Ca făuritori dintotdeauna ai valorilor și virtuților umane, aveți misiunea de onoare de a educa elevii în concepția marxist-leninistă despre natură și societate, de a sădi în conștiința tineretului școlar dragostea fierbinte față de patrie și partid, față de trecutul glorios de luptă al poporului român pentru libertate și independență națională, pentru progres social, mîndria pentru tot ceea ce se înfăptuiește prin efortul comun al oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — uniți sub steagul de luptă al partidului comunist. Educînd tineretul în spirit internaționalist, cultivînd ideile pe care țara noastră le promovează în relațiile sale cu

alte țări, școala are datoria să dezvolte la elevi sentimente de prietenie și respect față de popoarele țărilor socialiste, față de celelalte popoare ale lumii, formîndu-i ca militanți neobosiți pentru cauza progresului și păcii.

Elevi și eleve, sub îndrumarea dascălilor voștri aveți datoria să învățați cu sîrguință, să folosiți din plin anii atît de frumoși și rodnici ai copilăriei și adolescenței, anii plămădirii personalității, pentru a vă îmbogăți neîncetat cunoștințele. Studiați cu pasiune, dovediți prin întreaga voastră activitate, printr-o muncă perseverentă și sistematică, că sînteți demni de încrederea și sollicitudinea cu care sînteți înconjurați de partid și popor, că sînteți hotărîți să vă îndepliniți cu cinste sarcinile de înaltă răspundere ce vă vor reveni în viitor. Ca schimb de nădejde al înaintașilor, veți avea misiunea patriotică de a face ca România să devină tot mai bogată, mai puternică și înfloritoare, să se înalțe cu demnitate, liberă și independentă între națiunile lumii, înaintînd victorios pe drumul socialismului și comunismului.

Organizațiile de pionieri și U.T.C. sînt chemate să se manifeste ca factori activi și dinamici ai educării tineretului școlar, să sprijine eforturile școlii, ale cadrelor didactice pentru ridicarea nivelului de pregătire al tuturor elevilor.

Organizațiile de partid din școli au datoria să pună în centrul activității lor îmbunătățirea continuă a procesului instructiv-educativ, a conținutului său ideologic, ridicarea nivelului de pregătire a elevilor, dezvoltarea deprinderilor practice ale acestora, să sprijine conlucrarea dintre școală și familie, să ajute conducerea școlilor și organizațiile de copii și tineret în crearea unui climat de exigență și înaltă responsabilitate în fiecare colectiv, să promoveze spiritul novator, înaintat în întreaga activitate pe care școala o desfășoară.

În pragul acestui nou an școlar, Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Guvernul Republicii Socialiste România urează tuturor educatoarelor, învățătorilor și profesorilor, din grădinițe, școli generale, licee, școli profesionale și tehnice noi și însemnate succese în activitatea de mare răspundere pe care o desfășoară, iar elevilor spor la învățatură pentru a deveni demni cetățeni ai țării noastre, activi participanți la grandioasa operă de edificare socialistă a patriei.

GUSTUL PENTRU FRUMOS

Desen de I. DONCA

Responsabilitatea părinților, și mai ales a părinților de azi, nu se limitează la obligațiunile materiale inerente, nici la șarja educativă a celor „șapte ani de acasă”. Este de la sine înțeles că școala preia și duce mai departe procesul de educare, paralel cu cel al instrucției, dar familiei îi rămâne în continuare rolul de a recomanda și de a completa ceea ce se face în școală. Cu cât societatea în care trăim este mai evoluată, cu atât necesitatea acestui ajutor al părinților devine mai imperioasă.

Ne-am propune să facem câteva însemnări în legătură cu rolul părinților în formarea gustului pentru frumos al școlarului. Acest rol i-a fost distribuit părintelui din clipa când odrasla rostește primele cuvinte și face primii pași în jurul leagănului, de când privirile lui încep să înregistreze cu uimire și curiozitate obiectele și fenomenele cele mai simple. Când copilul întinde mâna spre un lucru, la frageda vîrstă a dibuirilor, a primelor și celor mai temerare explorări, i se spune: „e frumos”, „e urît” și noțiunile acestea figurează printre primele noțiuni care i se fixează în memorie. Cu atari rudimente putem spune că începe educarea copilului în general, care înainte de a putea înțelege ce e bine și ce e rău, este îndrumat să învețe a distinge frumosul de urît.

Iată deci că noțiunea de frumos, într-o accepție foarte sumară, este

dobîndită în perimetrul căminului părintesc. Întregul proces al cultivării copilului în formarea gustului pentru frumos, tot aici își va avea începutul. Atmosfera vieții de familie influențează, într-un fel sau în altul, în bine sau în rău, sufletul copilului, de aceea părinții vor trebui să se gîndească mai întâi la asigurarea unui climat moral, de liniște și de ordine în casa lor, în casa în care vor să crească un copil și să-i dezvolte gustul pentru frumos. Înainte de toate frumosul înseamnă ordine, curățenie, echilibru, aplicate la concretul lumii fizice și la ceea ce ele figurează în abstract, aplicate la viața morală.

Copilul este o plasmă supra-sensibilă care imprimă, în mod automat, tiparele ambianței. Toate biografiile oamenilor de seamă abundă în mărturii, care de care mai grăitoare, ce arată influența covârșitoare a mediului asupra formării și dezvoltării acestora în anii copilăriei și adolescenței. De aceea să nu ni se pară curios dacă vom spune că dincolo de atmosfera morală, optimă, a unui cămin părintesc o pedagogie a frumosului trebuie să înceapă cu ceea ce am numi estetica interiorului. Aranjamentul armonios al unei odăi, mobilarea ei, devin alfabetul acestei pedagogii inițiată sub protecția larilor și penajilor părintești și care poate evolua pînă la însușirea celor mai savante prelegeri de estetică și istoria artei.

Pentru omul de la oraș, pentru cetădinul strivit de ziduri și de smog, o fereastră deschisă spre natură e o adevărată binefacere. Mulți din părinții care trăiesc în Capitală sau în marile centre industriale și comerciale ale țării, au copilărit în peisajul generos al satelor și cătunelor din țară. Dar o parte dintre aceștia, instalați în apartamentul unui bloc și deveniți orașeni, uită ce a însemnat pentru copilăria lor bucuria de a fi cunoscut frumusețile naturii, bucurie pe care copiii crescute de ei n-au încercat-o și n-o pot gusta în mediul în care s-au născut. În zilele de weekend, în vacanțele dintre trimestre sau în cele de vară, care sînt mai lungi și coincid cu concediile salariaților, părinții au datoria de a deschide copiilor această fereastră spre frumusețile singulare ale pămîntului românesc. Peisajul muntelui, al cîmpiei, al litoralului și al Deltei, încadrînd așezări de viață milenare, pot constitui tot atîtea lecții de inițiere în tainele frumosului. În celebrul său jurnal, psihologul și criticul de artă care a fost Amiel notează: „peisajul e o stare sufletească”. Într-adevăr, contactul cu frumosul din natură îmbogățește cu noi dimensiuni sufletul copilului și contribuie la dezvoltarea lui armonioasă.

Am lăsat intenționat la urmă sublinierea rostului pe care lite-

ratura, muzica, pictura și celelalte arte ca teatrul, cinematografia, coregrafia, o au în desăvîrșirea cultivării gustului pentru frumos. Aici, responsabilitatea părintelui se împarte cu a educatorului din școală, în a izbuti să-l îndrume pe copil și pe adolescent spre creațiile de valoare certă, ocotînd ceea ce se cheamă arta de consum, literatura de foileton, pictura de gang, teatrul hulevardier, filmul comercial, fie el și supra-producție în culori și pe ecran panoramic. Uneori, aceste surrogate de artă devin instructive pentru omul avizat, ca termen de comparație cu adevăratele valori ale artei. Ele însă reprezintă pentru cei tineri pericolul permanent al confuziei și educatorul din școală, împreună cu părintele, va trebui să acorde toată atenția acestui capitol.

Mai sînt poate unii părinți și, să nu păcătuim, poate chiar unii pedagogi, care au rămas cu prejudecata că lectura unei cărți de literatură, vizitarea unei expoziții și viziunea unui film sau a unui spectacol, trebuie contabilizate ca pierdere de timp în programul de viață al școlarului. Aceștia se cere a fi lămuriți că educația artistică face parte integrantă din educația oricărui copil și a-l lipsi de ea înseamnă a-i știrbi personalitatea, a-l lăsa să se dezvolte unilateral.

Vlaicu BĂRNA

Cunosc oameni care promit ceva „pe cuvîntul lor de onoare“ și care se simt profund jigniți dacă un zîmbet de îndoială mai persistă pe fața ta și după ce ei au pronunțat această supremă formulă. Dacă nu e vorba de un simplu cabotinism sau de o simplă rutină verbală, acești oameni trebuie stimulați. Pentru ei „cuvîntul de onoare“ nu e o problemă de „cuvînt“, ci o problemă de „onoare“, care-i angajează față de tine și față de ei înșiși.

Îmi place să mă împrietenesc cu oamenii care-și dau cuvîntul cu chibzuință și chiar cu zgircenie, dar care, o dată ce și l-au dat, fac tot ce le stă în putință pentru a și-l ține.

De departe de a fi un tip de formalism sau o convenție seacă, acest comportament își are rădăcina în însăși structura psihică, etică, ba chiar ideologică, a respectivului ins. Astfel de oameni au capacitatea și dorința de a se angaja într-o cauză, într-o acțiune, într-o idee, ei refuză individualismul anarhic, egoismul îngust, detașarea — de altfel iluzorie — de societatea în care trăiesc.

Dintr-o falsă veleitate boemă și din multă trufie, unii artiști, de pildă, își neglijează obligațiile, își lasă prietenii să aștepte, nu-și plătesc datoriile, cu un fel de vervă a neglijenței, cu disprețul aristocratic al celui care-și poate permite orice pe baza privilegiilor lui, în cazul de față, talentul.

Nu-mi place să mă împrietenesc cu astfel de artiști.

Mult mai grave însă sînt nonșalanțele unor inși implicați în procese direct productive. Aci, cuvîntul dat și nerespectat, cuvîntul rostit fără răspundere, atrage după sine, pe lingă urmările morale, mult mai serioase prejudicii concrete.

Punctualitatea — în muncă sau în relațiile personale — e, de asemenea, departe de a fi un amănunt oarecare al comportării noastre. Nu știu ce cod al manierelor, suspect și revolut, mai pretinde și astăzi femeii să nu fie exactă la întîlnire. Personal, urăsc nepunctualitatea pentru că iubesc timpul, timpul meu și al altora, acel timp atât de generos cînd știi să-l fertilizezi, acel timp atât de necruțător cu cei ce-l risipesc. Cine își permite să desconsiderare timpul desconsideră și valorile înalte ale vieții.

Precizez din nou că nu e vorba aci doar de „reguli de bună purtare“. Ele se înscriu în structura oamenilor superiori care trăiesc pe traiectoria unei aspirații nobile, care știu să aleagă și rămîn devotați alegerii lor. Cuvîntul dat ție însuși, acela de a fi demn de idealul pe care ți l-ai ales, se respectă pînă la moarte. Oricît de imprezvizibil ar fi viața, oricît de suplă și de dinamică, ființa omenească, oricît de necontrolabile, uneori, afectele, oricît de șocante uneori descoperirile gîndirii, există o consecvență de bază care nu se poate lepădădeci cu riscul de a-ți desfigura propria personalitate. Desigur, însuși idealul inițial se poate modifica, e firesc să capete sensuri și nuanțe noi, dar fidelitatea față de acest ideal în schimbare trebuie să rămînă fierbîntă și conștientă, continuă și pasionantă.

Aș mai vrea să spun ceva despre cuvîntul Poetului. Și acesta „își dă cuvîntul“ în fiecare poezie pe care o scrie, și e obligat să și-l țină. Viziunile pe care le propune trebuie să aibă acoperirea unor adevăruri noi și puternice, sentimentele pe care le oferă să răspundă în sentimentele cititorului așa cum marea răspunde la chemarea lunii. Punctual la întîlnirea cu contemporaneitatea, oricît de ciudate și de fanteziste ar fi cuvintele lui, Poetul autentic nu e niciodată un mincinos. El își dă cuvîntul și și-l ține.

Nina CASSIAN

CUVÎNTUL DAT

Ilustrație de

Gheorghe DOBRE

Privese somnul copilului, zîmbetul lui. Nimic mai frumos ca zîmbetul acesta venind din adîncuri — adînci. Dar iată, contururile difuze din grădinile visului dispar, se arată dimineața, copilul se trezește, cugetul său mușcă voluptos din mărul cunoașterii. Își va păstra oare zîmbetul? Cît de puțin îi trebuie ca să-l păstreze! E deajuns, uneori, doar privirea mamei, aplecată deasupra pătului său, bună, blîndă, plină de dragoste, ca un Eden plin de fructe și flori. Cît de puțin îi trebuie ca să-l piardă! Iată-l, a scăpat mînea și acum lăcrimează. Dar nu despre zîmbetul acesta oarecare, flăcăruie la discreția oricărui zefir care vine și trece și nu lasă urme, e important să vorbim. Să vorbim despre zîmbetul lăuntric al copilului, zîmbetul — substanță, zîmbetul — hotar între om și toate celelalte, zîmbetul definitiv al omului ca om, zîmbetul — nobilă emanație a materiei ajunsă pe treapta cea mai de sus a evoluției sale.

Se poate pierde, oare, zîmbetul acesta? Să nu ne amăgim. Iată, zîmbetul acestui copil nu e zîmbetul sufletului. Priviți-i bine culele din jurul gurii, și ochii, mai ales ochii. Ei spun că sufletul său e jefuit, acolo n-au mai rămas decît frînturi de zîmbet. Cîndva el, Sandu, se juca pe un covor înflorit, imens cit un imperiu și mînuțele sale se întindeau voioase spre jucăria verde pe care, cînd mama, cînd tata, o tot împingeau înaintea lui, și piciorușele sale durduli se îndemnau la drum încrezătoare și ochii săi rideau copilărește. Acum n-a mai rămas decît jucăria verde și covorul imens, pe care culorile, toate, au pătît. Tata nu mai vine de mult pe acasă și copilul l-a văzut deunăzi pe stradă, împingînd un cărucior verde, cit o jucărie. Mama e veșnic îngîndurată, adeseori plînge și pe Sandu îl ceartă din nimic. Săptămîna trecută a venit la ei acasă un domn înalt, în haine negre, cu sprîncene negre, care i-a adus lui Sandu o ciocolată foarte neagră. Mama l-a servit cu o cafea neagră, apoi a întors către Sandu niște ochi mai negri ca niciodată și i-a spus cu un zîmbet negru: „el va fi tăticul tău“. Sandu a trebuit să zîmbească. Sandu trebuie să zîmbească mereu. Dar... să nu ne amăgim.

Pe Nicușor tata l-a dus din nou la fotograf. De data asta în costum de cow-boy. Bilizul scapără, Nicușor zîmbește. Dar... să nu ne amăgim. Nicușor a crescut, Nicușor a început

ZÎMBETUL

să înțeleagă pe ce fel de căi îi parvin lui costumele — șic! Întunericul nopților sale respiră umbre care-i surpă somnul. Urăște limuzina albă din fața porții, fotoliile confortabile, masa lungă din sufragerie unde familia se extaziază, zilnic, în fața bucatelor alese, urăște tot ceea ce place celorlalți. Privește mîinile mari ale tatei și-l îngrozește dexteritatea, calmul cu care scoate sutele din portofel. Cum de nu aude tata, cînd răsfoiește sutele acelea, zornăit de cătușe? Nicușor e la fotograf, Nicușor zîmbește. Dar... să nu ne amăgim.

De ce Mioara are un atît de pronunțat gust pentru culorile sumbre? Desenele sale, toate, sînt sure — și Mioara desenează mult, e cea mai talentată din clasă. Nici un zîmbet în peisajele sale, chiar și soarele e un soare ciudat, cenușiu. La limba română Mioara e reșnic în coada clasei.

Anul trecut a și rămas corigentă. Dar să ne întoarcem în timp. Acum doi ani Mioara a fost cu profesoara de română în tabără, la munte. Au dispărut cuiva, în dormitor, citeva lucruri. Profesoara a ordonat percheziție generală. Mioara s-a opus. I s-a părut o ofensă. Profesoara a acuzat-o de furt. Mioara a plîns, dar n-a acceptat să fie percheziționată. Lucrurile s-au găsit la altcineva. Dar, de atunci, i-a devenit antipatică profesoarei de română. „Ești de-o încăpăținare ferocă“ îi repeta ea, cu orice prilej. Și, în parte, e adevărat. Mioara s-a strîns în ea însăși, ca un arici, se apără cu înverșunare, ca nu cumva să fie la discreția liberului arbitru, e neîncrezătoare, impermeabilă la „sfaturile“ atît de puțin binevoitoare ale profesoarei sale. Lucrurile se complică. Deselor observații pe care profesoara i le face în fața clasei, se adaugă ceea ce Mioara numește cu indignare „nedreptăți“. Cînd merită nota 7, primește totdeauna 6. Cînd merită 5, primește 4. „Ce vrea de la mine? se plînge ea, acasă, mamei. La limba română învîț mai mult de cît la toate materiile, dar degeaba, tot prost iese. Cînd știu de 10, nu-mi pune notă. Și, în general, 10 nu e pentru mine“. Conflictele permanente cu profesoara de română au început să influențeze situația sa școlară, în general. La orele următoare Mioara e deja tulburată, preocupată, gata să răspundă oricărei observații tăios, sau gata să plîngă. În recreații răsflă ușurată, în recreații își face de cap: aleargă, sare, se cațără, strigă, ride în hohote. Și fiecărui îi răspunde cu un zîmbet. Dar... să nu ne amăgim.

De ce acest copil crede în cărți mai mult de cît în viață? De ce cărțile îl incită mai mult? De ce lor le zîmbește mai mult?

De ce celălalt copil are o vădită incapacitate de a se adapta la viața de școlar? De ce dezinteresul opac pentru viața școlii? De ce e altul decît acasă? De ce acasă știe să zîmbească?

De ce și zîmbetul acesta are o natură nervoasă, specială? De ce? De ce?... Să ne întrebăm la timp, pînă cînd această „natură specială“ încă nu e o realitate. Să ne întrebăm pînă cînd copilul e prin excelență copil. Să ne întrebăm pînă cînd zîmbetul său lăuntric e întreg și nealterat.

Emilia CĂLDĂRARU

Desen de Gheorghe DOBRE

COPILUL ȘI LUMEA CĂRȚILOR

Cu sau fără concursul părinților, copiii citesc. Mai devreme ori mai târziu, mai mult ori mai puțin. Dar educația lecturii, îndrumarea și orientarea ei, fixarea și dezvoltarea gustului pentru citit este în mare măsură opera familiei, căci școala intervine mai târziu, sistematizând și coordonând procesul de însușire a valorilor spirituale. Cuvîntul primordial al familiei se rostește chiar înainte de primele lecturi independente ale copilului, cînd se creează acel „sentiment al posesiunii cărților” de care vorbeam într-un articol anterior. Și cuvîntul acesta este adeseori decisiv. Dar să urmărim cîteva episoade din experiența unui părinte, mai semnificative poate decît glosele noastre cvasipedagogice.

— Deși cunoșteam cărțile acelea pe dinafară, declară tatăl lui Gabriel — erai cărți de povești pe care i le citisem de cîteva ori — continuam să mă prefac că i le citesc.

— De ce?

— Ca să-și dea seama că frumusețea acestor povești se află între copertile cărților, să-l interesez în lectura lor. Și, într-adevăr, cînd a început să citească singur, se apropia de cărți ca de niște vechi și simpatice cunoștințe, fără tulburarea ce însoțește de obicei debutul într-o activitate nouă, necunoscută pînă atunci.

— Nu-mi amintesc să-l fi auzit pe Gabriel recitînd vreodată poezii așa cum se obișnuiește în reuniunile familiale în care părinții se mîndresc cu talentul „actoricesc” al copiilor. Băiatul nu citește poezii?

— Dimpotrivă, citește foarte mult. Adeseori, însă, determinîndu-l pe copil să învețe pe de rost poeziile, îl îndepărtăm de poezie, fiindcă începe să o simtă ca pe o obligație, obligație ce poate deveni neplăcută. N-ai observat niciodată expresia chinuită a copilului care e pus să recite într-o adunare improvizată?

— Punem unele eschive ale copiilor pe seama emoției...

— Firește, este și emoția, dar o emoție specială, determinată nu de plăcerea de a face un gest, ci de obligativitatea condiționată a acestui gest. Cunoșc mulți copii care nu mai iubesc poezia, o ocolesc cu înverșunare, numai fiindcă odată, pe cînd nu apucaseră încă să simtă plăcerea memorizării versurilor, fuseseră siliți să învețe mecanic. Să pînă minte și să recite niște versuri care lor, copiilor, nu le spuneau nimic.

— E un punct de vedere...

— Nici nu pretind că ar fi o axiomă. Am constatat acest lucru în mai multe rînduri. După părerea mea, frumusețea aparține poeziei trebuie să-l ciștige pe copil pe o cale liberă de orice constrîngeri.

— Băiatul citește acum numai cărți de literatură?

— Nu. Cred că nici nu este cazul... Literatura face introducerea în cele mai diverse domenii ale cunoașterii. Citind, de pildă, o povestire istorică, Gabriel a căpătat interes pentru momentul istoric respectiv. I-am procurat o carte accesibilă de istorie. Acum istoria a devenit o pasiune constantă: citește și cărți de specialitate, firește pe acelea care nu depășesc puterea lui de înțelegere.

— De unde știe el ce-i depășește și ce nu puterea de înțelegere?

— În general, a început să-și dea singur seama. Cînd e nevoit, îl ajutăm și noi, părinții, să aleagă. Dar avem încredere în capacitatea lui de selecție.

— Știi că, de obicei, capacitatea de selecție a copilului e destul de redusă...

— E adevărat. Copiii sînt predispuși să citească orice le „place” și să le placă orice le cade în mînă. Gabriel nu dovedește o exigență prea marcată în alegerea cărților, ca și a filmelor pe care le vede. L-am „verificat” în cîteva rînduri: mi-a lăudat niște cărți submediocre și niște filme execrabile, numai fiindcă erau „cu lupte”.

— Ce e de făcut?

— Nimic deosebit. Oricît aș încerca să-l descurajez în lectura unor cărți slabe, argumentele mele sînt de alt ordin decît argumentele lui și ajungem să vorbim limbi diferite. Încerc să-l determin să citească acele cărți care-i satisfac preferințele, dar care nu-i pervertesc gustul estetic și nu-i deformează imaginea asupra lumii. Fiindcă, trebuie să recunoaștem,

Desen de I. DONCA

există destule cărți și filme de aventuri bune, adevărate în ordinea valorii artistice.

— Vorbești, vîd, de cărțile de aventuri ca de principala preocupare de lectură a copilului.

— Nu e principala, ci una din principalele; acest gen de literatură însă poate să placă și fără să aibă o valoare autentică.

— N-ar fi bine să se limiteze lectura copilului în acest sens?

— De ce? Chiar dacă i-aș impune o restricție, el n-ar respecta-o.

Iar un lucru pe care-l practici sub interdicție, devine aproape viciu... Și, în definitiv, cărțile de aventuri sînt o bună școală de cunoaștere (istorică, geografică, tehnică și, uneori, chiar psihologică). Dar întrucît cunoașterea — la vîrsta lui — e un proces pe care eu mi-l reprezint ca pe niște cercuri concentrice, din ce în ce mai largi sau din ce în ce mai mici (cînd este vorba de revenirea la esență), fac eforturi de a-l îndruma să se miște pe cercurile cele mai pure și în orice caz pe acelea care cheamă alte cercuri. Vîd că n-ai înțeles.

— Nu prea.

— Iată, la o anumită vîrstă, literatura care place în mod deosebit este cea de acțiune, umoristică sau fantastică, ori toate la un loc. Literatura, deci, care acționează mai direct asupra sensibilității copilului (care emoționează imediat!). Caut să-i arăt cărțile cele mai bune în „genul” respectiv și cărțile care valorează nu numai ca divertisment, ci și ca trepte de cunoaștere. Dacă aceste cărți relevă un moment istoric, o descoperire științifică, teritorii inedite într-un domeniu sau altul, dacă sînt și bine scrise, ele trezesc curiozitatea pentru alte cărți, pentru alte sfere de cunoaștere și interesul pentru ele trece de simpla delectare. Cu delicatețe, cu discreție, copilul trebuie învățat să citească, lăsîndu-l să creadă însă că alegerea cărților și aprecierea lor se află exclusiv la discreția sa... Astfel, actul de îndrumare necesar se transformă în act de activitate conștientă și independentă, gustul pentru lectură se dezvoltă liber în aparență, dirijat în fond.

— Trebuie să deduc de aici că intervii totuși în lecturile băiatului...

— Nu direct.

— Dar dacă-l vezi citind o carte proastă?...

— Toți citim și cărți proaste.

— Dar dacă-l vezi citind-o cu plăcere?...

— E altceva.

— Îi iei cartea?

— Nu. Ar găsi-o în altă parte.

— Atunci cum faci educația gustului?

— Prin comparație. Îi ofer cărțile mai bune, de același tip, și-l determin să compare singur, să aleagă, să opteze. În cele din urmă, știu sigur că va opta așa cum se cuvine.

— Vîd că ai o încredere nemărginită în copil.

— În copil și, mai ales, în mine. Gustul, preferințele, concepția despre lectură și opinia despre cărți se transmit. Principalul e să știi să transmiți, fără să dai impresia că o faci, și, mai ales, fără să violentezi simțul de libertate spirituală pe care copilul îl descoperă o dată cu descoperirea universului magic al cărților.

Dumitru SOLOMON

cu cine o fi semănând băiatul?

„Nici nu-mi dau seama, zice tatăl, când a avut timp să învețe atâtea lucruri urâte, că doar abia s-a născut!...” Abia-născutul a împlinit 5 sau 6 ani (nimic de zis, anii trec repede) și are la activul său câteva boroboațe de toată frumusețea, printre care și subtilizarea unei bancnote de 10 lei (el o bănuia de 5)... Și dacă nu i s-ar fi spus de atâtea ori, de o mie de ori, să nu facă prostii!... După trecerea în revistă a boroboațelor săvârșite în ultimele trei-patru luni, consiliul de familie ajunge repede la concluzia că acest Petrică, ori Vasilică trebuie ținut foarte din scurt, pentru a nu îngroșa într-o zi rîndul vagabonzilor, sau, și mai rău, doamne ferește, al borfașilor.

Și hotărîrea fiind luată, toți încep să-i dea peste mîini lui Petrică, să-l tragă de urechi și, mai ales, să-i țină lungi și complicate predici de cumînțire. Fiecare gest al băiatului (dacă, bineînțeles, nu se înscrie în limitele îngăduite de familie) este suspectat, naște îngrijorări. Și astfel, de la o zi la alta, părinții admit, spre marea lor mîhnire (cine ar fi crezut!) că au de-a face cu un mic... vagabond. Cum de nu pricepe el că nu-i bine să se încaiere cu alții (Petrică s-a tăvălit pe iarbă cu un „adversar”), că nu-i frumos să tragă fetele de codițe? etc... Părinții uită, sau vor să uite că între preocupările lor și ale lui Petrică există, totuși, o mică diferență; că între puterea lor de înțelegere și a băiatului, la fel există... Dar o familie „onorabilă” nu vrea să crească vagabonzi și borfași — drept care, Petrică este supus unui regim sever în scopul... reeducării.

Și rezultatul nu întîrzie să se arate, de cele mai multe ori, spre mulțumirea generală a familiei. Băiatul nu mai iese din casă decît la orele indicate. Cînd strada e pustie, cînd „golani” de vîrsta lui s-au retras... După cîteva minute, el se-ntoarce în casă — ce haz mai are strada?! Iar mămica, înduioșată de-atîta cumînțenie, îi sărută: „Așa, dragul mamei, să ne-ascuți!” Prie-

teniile lui Petrică s-au destrămat, la școală i se dau porecle, nimeni nu-l mai invită la joacă; după doi-trei ani, părinții încep să se îngrijoreze că băiatul e prea cuminte, prea rușinos, parcă s-a prostit de tot, mototol, cu cine-o fi semănînd? Dar, nu, Petrică nu s-a prostit; a îmbătrînit, i s-a făcut lehamite de toate; a îmbătrînit înainte de-a apuca să priceapă de ce trebuie să facă un lucru așa — și nu altfel; i s-a spus să facă, și a făcut...

Suspiciunea n-a fost — și nici n-o să fie vreodată — metodă de educație, ea nu poate corecta, dimpotrivă. Un copil suspectat, etichetat de mic vagabond, viitor borfaș etc. (cînd e limpede că el nu înțelege multe, prea multe lucruri, cînd îi scapă deosebiriile dintre bine și rău) are toate șansele să ajungă un adevărat vagabond — mai precis, este împins spre un asemenea mod de viață. Interdicțiile de tot felul, măsurile prea severe, și nu pe deplin justificate, irită, dau naștere la mici răzvrățiri, la înverșunări. Și într-un asemenea caz Petrică nu mai ajunge un mototol, ci un bătăios, spaima familiei, tentat să facă tot ceea ce nu i se îngăduie. Și de-aici, complicațiile se țin lanț. „Totuși, este copilul nostru!” va spune tatăl, aflînd noile isprăvi ale lui Petrică. Va încerca să-l scape de o eliminare. Pentru asta își pune obrazul la bătaie — și tot degeaba. Mai tîrziu, i se va telefona tatălui de la miliție, că Petrică este bine, sănătos, numai că a vrut să forțeze ușa unui magazin — și-n consecință...

Familia, familie de oameni cumsecade, înregistrează pe rînd isprăvile băiatului, și mereu și mereu se-ntreabă: „Cu cine o fi semănînd?” Iar băiatul seamănă leit cu metodele de educație care i s-au aplicat. Cu suspiciunea, cu hărțuiala, cu interdicțiile nedrepte. Asta o pricepe toți, numai familia continuă să se-ntrebe: „Cu cine-o fi semănînd?”

Nicolae ȚIC

A te cobori la nivelul copilului... vorbă frecvent spusă, transformată pe nesimțite și de nu știu cine, în imperativ major al tacticii pedagogice.

Acum cîteva ani, unul din cei mai buni elevi ai unei școli pedagogice, ajuns în ultima clasă, devenise o problemă pentru consiliul pedagogic: poate sau nu să fie învățător?

Diagnosticul, fluturat din cancelarie pînă la cantină: nu știe să se coboare la nivelul copilului. Dar, de fapt, ce i se imputa? Să stăruim puțin asupra acestei expresii din codul pedagogic al unor lucrători din învățămînt. În fond, ni se propune nu vreo subtilitate profesională, ci un precept pedagogic elementar, de bun simț, care cere adultului să se adapteze posibilităților de înțelegere și gradului de experiență ale copilului.

Bineînțeles că istoria pedagogiei și-a construit sistemele de idei, considerînd ca axiomatic adevărul de mai sus, fără de care actul pedagogic n-ar fi posibil. E limpede că el se referă la activitatea didactică, și înseamnă a te potrivi posibilităților de înțelegere și interpretare ale copilului. Pe această direcție, într-adevăr, manevra adultului — cadru didactic sau nu — este în același timp și o manevră pedagogică. Abuziv și nepremeditat ea e întreprinsă mai ales de către părinți ale căror fapte, fără să-și piardă caracterul pedagogic, sînt, în primul rînd, acte

A TE COBORÎ LA NIVELUL COPILULUI

„Fă-te suflete, copil!”

T. ARGHEZI

de bunăvoință, colorate și complexe. Deci, reținem: a ne adapta posibilităților de muncă intelectuală a copilului, caracteristicilor vîrstei și particularităților lor individuale.

Dar dacă asta înțelegem prin expresia în discuție, atunci nu-l deloc vorba de un lucru ușor. Nu înseamnă, pur și simplu, excluderea distanței dintre cei doi factori ai actului pedagogic, nu-i un salt în jos al adultului: nu înseamnă infantilizare (pasă-mi-te elevul cu pricina la o oră de jocuri sportive nu se jucase cu copiii ca de la egal la egal, nu fusese destul de „flexibil”), ci e o acțiune în cunoștință de cauză, complicată, de tehnică pedagogică. O conexiune psihologică a două sisteme intelectuale. E un fel de a pune un transformator între cele două persoane luate ca intelectuali (și nu altfel). Nu e vorba, deci, de o nivelare și nici de o coborîre, ci de o strategie a coborîrii.

Dar poate mai simplu e să vedem mai întii care este mijlocul

de coborîre scontat. Unanim recunoscut: imitația.

Dacă imitația este în mod natural mijlocul prin care copilul se înalță la noi, ea nu poate fi și mijlocul prin care noi ne coborîm spre el. De fapt, imitația e un fapt actoricesc: fotografie și ușoară parodie — pe cîtă vreme copilul imită fără să știe că ne imită înaintînd astfel spre noi. E o altfel de imitație. Plecînd de la a-i imita — cum fac părinții și bunicii — gesturile, gusturile, limbajul, pedagogul e amenințat de pericolul de a-i imita și modul de gîndire, de lucru mintal, ceea ce în plan didactic-pedagogic este cel mai grav. Fiîndcă, dacă nu implică discuții și restricții, a te juca cu copiii, a te cobori la nivelul lor într-o „baba oarbă”, în clasă e cu totul altceva. Am cunoscut pe cineva care văzînd cum copiii nu pricepe ușor și dintr-o dată legea gravitației a procedat comod prin infantilizare: pămîntul la centru are multe metale, metalele sînt magnetizate, deci...

Improvizînd o ecuație, am putea considera că operațiunea de coborîre — înțelegă just — ar fi efectul a două componente conjugate: al priceperii pedagogice și al dragostei pentru copii. Eșecul se produce cu regularitate în cazul cînd prima componentă lipsește, iar eșecul șarjat, cînd cea de-a doua este exagerată și lipsită de concurența celei dintii, care rămîne totuși coloana vertebrală a pedagogului. Demascarea procedurii nu ni se pare dificilă. Din cele două componente numai una se poate simula: dragostea pentru copii, și simularea duce la performanțe momentane. Un pic cam tare, am conchide că drumul falsei coborîri la nivelul copilului este transformarea incompetentei profesionale în impostură afectivă. Și paradoxal, pedagogii în discuție sînt taxați ca „flexibili”, buni la practică: „Nu știe el multe, nu-i prea deștept, dar știe, dom'le, să se facă înțeles de copii, să se cobore la nivelul lor”. Ba, în ultima instanță, sînt și iubiți de aceștia.

O vitală cerință omenească și pedagogică — să-i zicem tot „a te cobori la nivelul copilului” — este rezolvată de către bunii pedagogi îndoindu-și genunchii. În glumă vorbind: să ne coborîm la nivelul acestora, dar să nu rămînem acolo. Asta ar fi foarte rău pentru noi. Dar mai rău ar fi pentru copii care astfel, sînt ținuți acolo, jos.

Și asta nu mai e o butadă.

Ilie TRAIAN

Nu e prea simplu să faci pe parcursul unui an școlar lecții de dirigenție unitare în conținut și, în același timp, variate ca prezentare. *Educăm* prin toate — aici e unitatea lor, coloana lor vertebrală; o facem de fiecare dată altfel, ceea ce le diferențiază, dându-le o notă distinctă, așa zice de individualitate, și le conferă coeficientul de atracție fără de care ar fi serbede, dacă nu de-a dreptul un chin pentru elevi, și nu numai pentru ei.

Dificultățile ce stau în calea realizării unor lecții reușite în cadrul orei de dirigenție nu sînt mici, nu sînt puține și nimeni, cred, că nu înclină să le minimalizeze. Dar nici nu sînt de neînving. Fiindcă, am auzit din cînd în cînd și voci dezarmate — și dezarmate (din păcate) — care îl numesc pe profesorul dirigenție nici mai mult, nici mai puțin decît... „ciine surd la vinătoare“!

Se dă de obicei vina pe instituțiile, pe publicațiile de specialitate, care nu ar veni îndeajuns în sprijinul cadrelor didactice. La o analiză mai severă, însă, plîngerile de acest fel se dovedesc a nu fi prea întemeiate.

Programa analitică? Este foarte bine venită. Nimeni nu poate tăgădui utilitatea ei. Dacă, din păcate, ea se transformă uneori într-un fel de pat al lui Procust, prin stabilirea unei planificări (de teme) general-valabilă, vina, desigur, este a profesorului, care, lipsit de personalitate sau din comoditate o aplică la orele sale neținînd seama de specificul clasei. Și atunci, un asemenea profesor ajunge să afirme, fără teme, că lui nu-i rămîne altceva de făcut decît să-și treacă în caiet termenul calendaristic. El uită însă un „amănunt“: ce „merge“ aici, la clasa sa, pentru elevii săi, nu se potrivește dincolo? Elevii sînt de fiecare dată alții și tot de fiecare dată ne trebuie altceva!! Care ar fi deci soluția? Să se întocmească o programă analitică pe clase, *orientativă*? Dacă s-ar tipări una, ar fi numai una dintr-o mie de situații posibile, din atîtea cîte clase există. Și lucru esențial, ea n-ar scuti nici atunci de efort creator pe profesor.

Manual de dirigenție? Ar merita ca, inițial și experimental să se țină la un număr de școli — pe principiul claselor marilor și experimentată — în cursul unui trimestru, al unui an școlar, ore de dirigenție după un asemenea manual. La sfîrșitul perioadei stabilite pentru experiment s-ar putea trage anumite concluzii. Presupunînd că ar exista un asemenea manual, el n-ar exclude, ci, dimpotrivă, ar presupune o aplicare a sa vie, creatoare în cadrul orelor de dirigenție, ținînd seama de cele spuse mai înainte. Altfel, el ar deveni o întreprindere nu mai puțin inutilă — dacă nu chiar periculoasă fiindcă ar invita la circumsciere, la standardizare, ar duce la lecții „la indigo“! Nici despre monocotiledonate nu vorbesc toți profesorii la fel, și nici măcar același profesor nu face de două ori același lucru.

ORA DE DIRIGENȚIE

Bibliografie pe teme educative? Cine urmărește publicațiile de specialitate, metodici, găsește destule. Asemenea bibliografii însă trebuie și putem să fim înainte de toate noi înșine. Ele izvorăsc din lecturile noastre, din pregătirea noastră asiduă, de zi cu zi.

Culegeri de texte „adevate“? Pentru clasele V—VIII s-a și făcut ceva în acest sens. Se poate face și pentru licee. S-ar evita astfel căutarea lor, de fiecare profesor în parte, nu întotdeauna fericită. Dar e nevoie de atît de multe și se găsește atît de peste tot, la îndemîna tuturor...

Iată de ce găsim nejustificate lamentările unor colegi, chiar mai vîrstnici, care fac din ora de dirigenție un drum al chinurilor, iar din ei înșiși, niște martiri. O planificare de teme, bine studiată și alcătuită din timp, susceptibilă de modificări pe parcurs, plus personalitatea, pregătirea multilaterală a profesorului — acestea sînt, socot eu, premisele pregătirii și desfășurării unei lecții de dirigenție fructuoase, de ținută.

Pricina „durerilor de cap“ în legătură cu dirigenția rezidă în greșeala care se face de a se pune

semnul egalității între această disciplină și restul obiectelor de studiu. Se uită că ora de dirigenție este în primul rînd creația profesorului — și nu o sumă de informații, de cunoștințe adunate din pagini de manual și așteptînd să fie comod utilizate de noi. (Care profesor folosește, brut, doar materialul pe care i-l oferă cartea, la indiferent ce disciplină?) Semnul egalității se așază deci neținîndu-se seama de diferența specifică dintre obiecte — între lecția propriu-zisă și ora de dirigenție, fiindcă ora aceasta este profesorul însuși, cu tot ce știe și cum știe el. Ora în discuție este, prin urmare, o întreagă atmosferă. Cultură, temperament, înclinații, experiență, unite în ceea ce numim personalitate, concură la realizarea ei. Tocmai de aceea, de-am vrea să definim ora de dirigenție (ansamblul de lecții), ar trebui să spunem că ea înseamnă, în final, un colectiv de elevi purtînd pecetea distinctă a dirigenției, fiind imaginea vie a acestuia. A face aceste ore așa cum se cuvine, înseamnă, de asemenea, să știi să-i cîștigi pe elevi, să-i solidarizezi pentru cauza micului lor colectiv, al cărui

steag, un număr de ani, este țesut din năzuințe comune, concretiza e în mersu mai frumoase rezultate la învățătură și disciplină. Or, e limpede că aici nu se ajunge „învățînd“ dintr-un manual.

Dar mi-am propus să aduc sub ochii colegilor numai cîteva considerații, deloc inedite, pe marginea „temutei“ discipline, care este pentru unii dintre noi dirigenția. Tocmai de a cea doare să închei cu o propunere.

Cui încredințăm ora de dirigenție? Desigur, în primul rînd, profesorilor cu mai multă experiență la catedră, celor cu evident prestigiu profesional și moral, cu o bună pregătire politică și ideologică, pe scurt, acelor cadre didactice care sînt în toate modelele de urmat pentru cei care ne sînt încredințați să-i instrui și să-i educăm. Atunci, de ce directorii de școli sînt vilregiți de actuala legislație școlară, ei neavînd dreptul să conducă direct o clasă? Sînt de părere că aceștia ar trebui nu numai să aibă, ca obligație de catedră, o dirigenție, dar și să răspundă efectiv, personal, de comisia dirigenților. Cine a văzut mai multe lecții de acest fel — și bune, și foarte bune, și mai puțin bune — decît directorul? De ce să nu se fructifice o atît de bogată experiență, dobîndită cu prilejul atîtor asistențe? Trecerea unor directori la catedră a demonstrat adesea că acumularea de cunoștințe metodice privitoare la ora de dirigenție se dovedește totuși inoperantă pentru ei, care, practic, pînă acum, sînt ruși arbitrar de acest aspect al realităților procesului educativ. Ceea ce pledează pentru luarea în atenție a propunerii formulate de mine.

Prof. Hristu CÂNDROVEANU
Liceul economic, Ploiești

Desen de

Gheorghe DOBRE

MICROGRUPURILE ȘCOLARE

„Eroii” povestirii mele sînt astăzi oameni cu responsabilități sociale bine definite. Liviu este inginer electronist, Dan arhitect — de cîteva luni are și un Renault 10 Major —, Timi e cercetător științific la un institut de științe sociale, Radu, tipograf și student la seral — în curînd va primi diploma de inginer chimist — Aurel este mecanic de precizie. Cînd i-am cunoscut în urmă cu ani erau în clasa a VII-a.

Nu știu ce mi-a atras atenția la ei. Poate prezența lor, tîrziu, în noapte, poate umbrele ce s-au repezit la farurile automobilului parcat în apropierea casei mele, poate zgomotul înfundat al tablei rupte sau poate, pur și simplu, ochii băiatului ce s-a strecurat pe lingă mine de și-a fluierat semnalul... Albaştri, neliniștiți, ochii aceia parcă cereau ajutor.

I-am pus o mîna pe umăr. Nu s-a smucit. A fluierat numai prelung: o dată, de două ori. Ceilalți au fugit. Au lăsat lîngă mașina o șurubelniță și un clește; farurile demontate, stopurile din spate sparte. Am dat de veste celor cu mașina. S-au supărat și nu prea. Erau în chef.

„P-asta îl dau pe mîna miliției, haimanau!”

Un plîns subțire, zbuciumat s-a strecurat dureros sub hohotele grele de vin ale mesenilor. Paguba nu era mare: farurile puteau fi montate, geamurile de la stopuri costau doar cîteva lei. I-am rugat să-l ierte. Am plecat cu băiatul, care își înghițea acum lacrimile pornite șiroaie. Așa l-am cunoscut pe Timi. El m-a condus la adresele celorlalți. Pe Dan, părinții l-au bătut, în fața mea, cu cureaua. Ai lui Liviu n-au zis decît atîta: „Copilării!”

Mama lui Aurel, cînd a auzit de ispravă, a plîns neputincios. La Radu nu era nimeni acasă; nu venise, sau n-a vrut să deschidă...

Cu Timi am stat mai mult de vorbă. Fusese primit în grupul lor numai de cîteva săptămîni. Deși erau cu toții colegi de clasă, nu-l băgaseră în seamă pînă atunci; Liviu avea un dinte împotriva lui și ce spunea Liviu aia se făcea: era „șef”. Acum avea nevoie de semnalizatoare pentru „cazemata” ce și-o ridicaseră din cărămidă și lut în grădina la el. Timi n-ar fi vrut să meargă în seara asta cu ei. Nu voia să fure. D’asta a și rămas de pîndă. I se părea că se face mai puțin vinovat.

— Acum, or să ridă de mine! Dan... o să mă bată...

L-am liniștit; ne-am despărțit prieteni.

Peste un timp, l-am întîlnit din nou. L-am întrebat ce a pătît la școală.

— Nimic!! Băieții m-au iertat... Și era așa de vesel, strălucea tot.

— Ce-au spus profesorii?

— Dar ce, parcă au aflat ceva?!

Nici unul din părinții celor cinci n-a dat de veste școlii de grupul și isprăvile fiilor lor. Au trecut pe lîngă realitatea grupului constituit fără să-i acorde nici o atenție, deși forța coercitivă ce-o exercita structura grupului, după cît îmi dau seama, nu era de neglijat.

Astfel de grupuri există frecvent printre elevi. Desigur, nu-și propun toate să demonteze faru-

rile de la mașini, nici nu mai înalță „cazemată”. Timpul a trecut. Dar isprăvi, pare-se, tot se mai fac...

Grupul mic este o realitate pe care factorii educativi din școală și din afara școlii nu o pot ignora, fără ca aceasta să nu se vadă pregnant în însuși procesul educativ. Despre Timi și prietenii lui, vă pot spune că au ajuns la responsabilitățile sociale, pe care le-am amintit, abia tîrziu, după multe încercări și eșecuri. La liceu n-au fost fruntași, la facultate n-au intrat de prima dată...

L-am întrebat pe domnul arhitect:

— Dacă ar umbla copiii la mașina d-tale?

— I-aș duce de urechi la școală!

Într-adevăr, profesorii trebuie să cunoască nu numai relațiile de simpatie și indiferență sau chiar antipatie, ce se nasc spontan între elevii din școală; ei trebuie să depisteze țelurile grupurilor astfel formate, structura lor (coerentă sau laxă), rețelele intime de comunicație, gradul de coeziune, modul de funcționare, tipul de conducere (autoritar sau liberal), modelul personalității „șefului” precum și variabilele autorității șefului în grup (aptitudinile și potențele personale, caracterul și stilul său de comportare). Pentru realizarea acestui deziderat este însă necesar să se conjuge și eforturile părinților de a înregistra și de a comunica școlii cu tot simțul răspunderii timpul extrașcolar al elevului, felul în care este petrecut acesta și, mai ales, în compania cui. Comunicarea sinceră din partea părinților a observațiilor pe care le dețin cu privire la relațiile elevilor în afara școlii poate ajuta cadrele didactice la găsirea mijloacelor de influențare asupra grupului sau, prin grup, asupra individului. O recentă anchetă psiho-socială, pe care am efectuat-o printre elevi, dezvăluie tendința acestora — la clasele VII, VIII, IX — de a reduce cercul prietenilor numai la colegii din școală, cel mai adesea, din clasă, în timp ce pentru clasele mari a X-a, a XI-a, — este caracteristică existența unor relații de prietenie foarte diversificate. Rezultă de aici că — cel puțin — în primele clase, cadrele didactice pot controla și orienta cu deplin succes interrelațiile pe care le stabilesc elevii, întrucît cîmpul de manifestare și punctul lor de pornire este școală. Totuși, unele cercetări psihologice arată că profesorii cunosc numai parțial structura neformală (relațiile psihice interne) din clasa la care țin lecții. Se trece astfel peste realitatea grupului mic, ignorîndu-se influența exercitată de acesta. În cadrul grupurilor mici, ca urmare a ușurinții cu care se pot comite unele acte negative, care la indivizii izolați sînt controlate și evitate (ex. „conduita de scandal”, „de provocare” etc.), datorită sugestiei și contagiunii emoțiilor, prin apartenența la sistemul valorilor colective, se fac șimțite o serie de comportamente impuse, se instalează stereotipe de conduită, funcționează sancțiunile de grup. Cu alte cuvinte, apartenența la grup exercită o presiune asupra individului, determinînd supunerea conduitei la standardele de grup.

În psiho-sociologie, există metode relativ simple, la îndemîna oricărui cadru didactic de cunoaștere a grupului mic. Amintim cîteva din ele:

1. *Testul sociometric.* Se reprezintă grafic relațiile preferențiale dintre elevi (simpatie, antipatie, indiferență). O asemenea sociogramă se poate întocmi asupra relațiilor care se stabilesc în cadrul activității specifice a elevilor, dar și a celor secundare. Din răspunsurile elevilor referitor la: „Cu cine ai vrea să stai în bancă? Cu cine să înveți? Cu cine să te joci?”, se poate stabili atît poziția fiecărui membru în cadrul colectivului (dominant, izolat, respins), cît și existența subgrupelor. Aplicarea repetată a testului sociometric asupra aceleiași colectivități școlare relevă aspectul dinamic al existenței grupului mic și permite conturarea în situ și în statu nascendi a acestei realități.

2. *Metoda comparării perechilor.* Se alcătuește un tabel cu toate perechile din clasă. Elevilor li se cere desemnarea individuală a perechii preferate.

3. *Metoda ordinală.* Fiecărui elev i se prezintă o listă cu toți ceilalți colegi și se cere numerotarea lor în ordinea preferinței de stabilire a relațiilor cu ei. Această metodă oferă avantajul de a lichida rezistența în calea exprimării preferințelor reale.

4. *Metoda scării de estimare.* Constă în diferențierea apreciativă a ordinii de preferințe. La întrebarea „Pe care dintre colegii de clasă îl preferi pentru a învăța împreună?”, elevii vor trece ordinea preferințelor de la 1 la 5. După cum vedem, această metodă introduce și elementul calitativ.

Ca însoțitoare obligatorie a acestor metode trebuie să figureze totdeauna și observarea științifică care poate furniza date prețioase despre orientarea grupului, despre activitatea lui. Observarea științifică completează celelalte metode, pentru că răspunsurile date în cadrul probelor amintite constituie un *comportament verbal* care poate da naștere la erori.

O dată stabilită existența grupului, nu trebuie date alarme false, chiar dacă activitatea acestuia nu se identifică total cu sarcinile școlare. Nu dezmembrarea artificială a grupului, nu izolarea fizică a membrilor lui, nu mutarea lor din ultima în prima bancă și nici măcar admonestarea publică a lor. Un grup își menține coeziunea atîta timp cît există un țel la care membrii lui au aderat. Trebuie să se acționeze deci în vederea abandonării eventualului scop lipsit de aprobare socială, fapt care ar face compatibilă existența și pe mai departe a grupului. Cînd acest lucru nu este posibil, există un arsenal întreg de arme psihologice menite să demoralizeze, să dezmembreze grupul. La ele trebuie să apeleze, cu subtilitate și multă inventivitate, educatorul. Astfel, între membrii grupului, se va acționa în vederea conștientizării imposibilității de atingere a scopului sau a lipsei lui de valoare morală, se vor alcătui subgrupe cu obiective orientate corect din punct de vedere educativ etc.

Se vor crea în felul acesta toate premisele transformării grupului mic dintr-un obiect într-un valoros mijloc de formare, și de educare a membrilor lui.

Septimiu CHELCEA
Cercetător științific la Institutul de psihologie

MODERNITATEA GÎNDIRII PEDAGOGICE

A GENERAȚIEI DE LA 1848

Parcursarea recenteii antologii*) de texte ale unor pedagogi și oameni de cultură români din prima jumătate a veacului trecut, a căror activitate a fost pusă în slujba luminării poporului, propășirii sale, învederează nu numai vechimea unor direcții de dezvoltare a școlii românești pe terenul ferm al realităților și necesităților sociale și naționale, dar și îndrăzneala unora dintre soluțiile propuse (fie că e vorba de sisteme de învățămînt, programe școlare sau de metodologie), prospețimea lor nealterată de vreme.

În acest sens, cei care au întocmit antologia au reținut cele mai semnificative texte, începînd cu acelea semnate de C. Diaconovici-Loga și încheind cu extrase din cărțile lui Al. Papiu-Ilarian. Deși despărțiți în timp prin cîteva decenii și deși — acest fapt este mai important — și-au desfășurat activitatea în condițiile existenței granițelor artificiale care despărțeau cele trei provincii românești, în gîndirea lor pedagogică se observă urmărirea cu toată fermitatea și consecvența a cîtorva idei directoare, devenite adevărat fundament teoretic comun tuturor.

Prima idee și cea mai insistent afirmată este aceea a necesității răspîndirii științei de carte în toate straturile poporului român ca o condiție prealabilă a emancipării sale sociale și naționale: „Patrii nu-i poate fi tot-una, măcar ce felii de creștere vor primi mădulariile (generațiile) următoare, nici nu poate adiaforisi (privi cu nepăsare) în cunoștința sufletului cea adevărată, pentru că odihna ei cea din lăuntru, precum și cea din afară, așa și binele cel de obște, precum și cel privat, stau cu creșterea tinerimei următoare într-o analoghie prea strînsă legată”. (Gheorghe Lazăr — „Înștiințarea pentru înființarea „Academiei” de la Sf. Sava din anul 1818”).

Numai prin știința de carte un popor poate deveni conștient de drep-turile și rostul său istoric pe lume: „Bărbați învățați trebuie să aibă neamul cel ce pofteste să se cunoască că este om; după aceasta școli; apoi cărți; că numai aceste trei sînt tot capul lucrului de a se putea lumina neamul.” (C. Diaconovici-Loga — „Chemare la tipărirea cărților românești și ver-suri”, 1821).

La puțin timp după aceasta, întîlnim caldă „înștiințare” a luminatului boier Dinicu Golescu, adresată întregii suflări din Țara Românească de a-și trimite copiii la prima „școală slobodă obștească, unde pot merge fiii nobleței, ai norodului și măcar și robi pămînteni și străini” (1826).

Dificultățile care se iveau în calea acestor pionieri ai învățămîntului românesc erau imense și numai marea lor dragoste față de poporul din mijlocul, căruia se ridicaseră i-a ajutat să le învingă. Lipseau localuri corespunzătoare de școli, lipseau profesori pregătiți, lipseau manualele școlare, nu existau îndrumătoare, metodici. Practic, nu exista nimic și totul trebuia luat de la început, mai ales în cele două provincii de dincoace de Carpați. Dar în acest moment s-a manifestat pentru întîia oară acea legătură intimă care i-a unit pe toți cărturarii români de o parte și de alta a Carpaților. Dascăli ardeleni, care în urma condițiilor create prin lupta lor îndrîjită pentru apărarea drepturilor poporului român din Transilvania s-au bucurat de anumite facilități în dezvoltarea școlilor și răspîndirea științei de carte în limba națională, au pus umărul fără preget la înființarea primelor școli naționale, la ridicarea învățămîntului românesc în Muntenia și Moldova: Gheorghe Lazăr, Aaron Florian, Ioan Maiorescu, August Treboniu Laurian, Simion Bărnuțiu, D. Codru-Drăgușanu, Al. Papiu Ilarian, Gherman Vida etc. au funcționat ca profesori în primele școli deschise în Muntenia și Moldova. Lor li s-au adăugat mulți alții din Muntenia și Moldova, între care unii chiar foști elevi ai acestora: Ion Heliade Rădulescu, Gheorghe Asachi, Ion Ghica, Nicolae Bălcescu, M. Kogălniceanu, Petrache Poenaru etc. Școala românească a fost prima și cea mai impresionantă demonstrație a conștiinței unității noastre naționale, a necesității unității culturale, a convingerii că poporul român are un destin istoric unic, independent de vremelnicia unor hotare. Modul cum a fost rezolvată această problemă a anticipat cu decenii unitatea culturală și statală.

În continuare, spicuim cîteva dintre ideile de bază ale gîndirii pedagogice prepașoptiste și pașoptiste pe care le găsim în textele antologiei de față.

Finalitatea învățării: „Scopul învățării este de a informa pe copii să poată nimeri întrebunța facultățile (puterea) minții lor, adică să cugete nimerit și să lucreze bine și prin aceasta să ajungă a fi vrednic și folositor chemării căreia se vor hărăzi”. (Gheorghe Asachi — „Scopul învățării”).

Naționalitatea, ca izvor dătător de energie și ca ambianță firească de dezvoltare a unui popor: „Un popor numai pe temelul naționalității se poate dezvolta, înălța și feriți” (Al. Papiu-Ilarian — „Istoria românilor din Dacia superioară”).

Naționalitatea presupune cunoașterea de către generațiile în viață a trecutului istoric al poporului respectiv, respectul pentru tradițiile și virtuțile sale, dragostea pentru pămîntul patriei, pe care înaintașii nu o dată l-au apărat cu prețul sacrificiului suprem. În același timp, ea presupune și grija pentru viitorul generațiilor care vor urma: „Nimic nu poate fi la o nație mai scump decît începutul său, numele ce-l poartă, pămîntul

pe care lăcuște, starea întru care se află acum și grija de ceea ce poate să fie în vremea viitoare” (Aaron Florian — *Precuvîntare la „Idee repede de istoria Țării Românești”*).

Cultura este expresia nemijlocită a năzuințelor și simțămîntelor unui popor, oglinda vieții sale: „Toată cultura pentru ca să fie adevărată, să cuprindă, să pătrundă în popor, trebuie să pornească, să izvorască din însăși ființa sa, să fie amăsurată, potrivită caracterului, însușirilor deosebite, individualității sale” (Al. Hurmuzachi — „Despre cultură”, „Gazeta Transilvaniei”, nr. 29, 1864).

Învățămîntul public în limba patriei: „Fiindcă limba noastră are trebuință de cultură, singura va fi limba cea mai de neapărată trebuință și printr-însa vor fi copiii introduși în toate științele și limbile” (I. Heliade Rădulescu — „Despre învățătura publică”, „Dacia literară”, 1840).

Școala este expresia în ultima analiză, este dezvoltarea personalității umane, realizarea acesteia în sensul însușirilor și năzuințelor proprii. Între educație, vocație și viitoarea profesie mulți dintre gînditorii acestei perioade văd o relație intimă: „Educația este o ducere de mîna către preursirea omului, care cu cît va fi povățuit de o ființă mai înțeleaptă, cu atîta și ea este mai desăvîrșită. Și unde putem afla preursirea noastră, perfecția, îndestularea, slava și fericirea decît în obiectul în care se cheamă vocația? Dar cum să-l aflăm? Aceasta dar este treaba educației, să ducă pe un prunc prin toate științele și meșteșugurile, prin toate cunoștințele omenești ca să dea singur peste preursirea sa”. (I. Heliade Rădulescu — „Cîteva cugetări asupra educației publice”).

Problema creării unui învățămînt de toate treptele este privită ca o chestiune vitală pentru stat, pentru viitorul națiunii române: „Fără școală să nu aștepte nimeni nici părinți buni, nici fii buni, și prin urmare nici stat bine organizat și bine cîrmuit și păstoric” (I. Heliade Rădulescu — „Despre învățătura publică”, „Dacia literară”, 1840). De aceea, a ne instrui, a ne cultiva nu este numai o chestiune a noastră, strict personală: „Cultura nu e neapărată numai pentru oamenii particulari, ci și pentru stat. E foarte mare diferența între statul ai cărui membri și-au cîștigat în tinerete o cultură adevărată corporală, intelectuală și morală și între alt stat ai cărui membri nu și-au cîștigat atare cultură” (Simion Bărnuțiu — „Pedagogia” 1870).

Trebuința unui învățămînt gratuit și accesibil tuturor copiilor apare programatic în „Proclamația de la Islaz” (ca și în toate documentele Guvernului Provisoriu din Țara Românească). Unele din punctele acestei „Proclamații” își vor găsi traducerea în viață în reforma învățămîntului, înfăptuită de Mihail Kogălniceanu în timpul domniei lui Alexandru Cuza (1864).

Ideea unui învățămînt egal și general cuprindea inevitabil crearea de școli pentru fete. Cărturarii vremii își dau seama de importanța pe care o prezintă pentru dezvoltarea și propășirea țării instrucția femeilor: „Femeia e prima educatoare a omului; ea îi inspiră cele dintîi simțăminte, îi dă cea dintîi direcțiune, îi conduce cei dintîi pași în societate” (Ioan Maiorescu — „Raport către Domn”, iunie 1860).

Obligația ce revine părinților de a îndruma cu tact și răbdare propriii copii, de a-i orienta școlar și profesional spre acel tip de școală și îndeletnicire pentru care au cele mai multe înclinații poate fi surprinsă la majoritatea pedagogilor și cărturarilor vremii, fiind subordonată ideii de propășire a țării, de dezvoltare a personalității fiecărui membru al societății și derivînd în mod logic din finalitatea învățămîntului. În acest sens, arată acești pedagogi, cu o intuiție remarcabilă a unor direcții pe care gîndirea pedagogică le va contura peste decenii, se impune ca o necesitate imperioasă (fără de care însăși procesul educativ-instructiv ar fi lipsit de rațiune) o strînsă colaborare între școală și familie: „Ca educația să folosească, părinții sînt datorii a priveghea deosebit cum se dezvoltă puterile pruncilor și spre ce au aplicare mai multă”. (George Barițiu — „Educația”, „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, 1839).

Și pentru că sîntem la acest capitol, al **colaborării între școală și familie**, nu putem să nu amintim observația judicioasă a lui Petrache Poenaru, observație care dovedește cît de vechi este acest principiu pedagogic în școala românească: „Este cunoscut că destoinicia și strădania profesorilor nu sînt îndestule ca să facă pe școlar să sporească la învățături, ci că trebuie să se învețe și părinții a lua sub o îngrijire mai deaproape urmarea copiilor la școală”. („Cuvîntare la sfîrșitul anului școlar 1835—1836”).

Importanța ce o are pentru dezvoltarea copilului, a tineretului în general, **viața în familie, atmosfera ce domnește în casa părintească** n-a putut să scape din cîmpul vizual al acestor pionieri ai învățămîntului nostru național: „Fundamentul tuturor răutăților, necuviințelor și a virtuților ce le au băieții trebuie căutat la tată ori la mamă sau și la amîndoi”. (Andrei Mureșanu — „Către cititori”, în „Icoana creșterii rele cu mijloace de a o face și mai rea”).

Ne oprim aici. Spațiul nu ne îngăduie să evidențiem toate aspectele și implicațiile ideilor din aceste texte. Amplele citate oferite cititorului pe parcursul acestei însemnări au putut sugera cît de cît amploarea preocupărilor și bogăția de idei pedagogice ale acestor precursori ai școlii și pedagogiei românești.

Gîndirea pedagogică a generației de la 1848. Studiu introductiv și texte alese de A. Manolache, Gh. T. Dumitrescu și Gh. Pîrnuță (E.D.P., 1968)

Desen de Octav GRIGORECU

PĂRINȚII LA ȘCOALĂ

Numărate sînt împrejurările în care vin părinții la școală. Unii vin numai la începutul și la sfîrșitul anului școlar, alții vin în fiecare trimestru, unii lunar, iar alții, din păcate, nu vin de loc.

Ani de-a rîndul majoritatea părinților de la școala generală nr. 5 din Timișoara se încadra în ultima categorie. Singurele legături dintre școală și familie: vizitele dirigintilor și carnetul de note se vedeau insuficiente. Sistemul muncii cu părinții trebuia deci îmbunătățit.

În acest scop s-a stabilit în cadrul comisiei dirigintilor ca începînd cu anul școlar 1967/1968 activitatea cu părinții să se desfășoare pe baze mai științifice. S-a întocmit un plan de cercetare a căruia obiectiv a fost să găsească forme și metode mai eficiente în colaborarea școlii cu familia.

Sarcina asumată, ușoară la început, s-a dovedit a fi extrem de dificilă. Trebuia învinsă inerția statornică de ani de zile, resemnarea cadrelor didactice: „Așa sînt părinții din acest cartier“; „Nu se interesează de copiii lor“; „Nu putem face nimic“ etc.

Aplicarea planului de cercetare urma să demonstreze că nu numai părinții sînt vinovați de această carență, ci și diriginții care nu au făcut totul ca să-i atragă pe părinți, să-i „cointereseze“ în activitățile școlii.

Dintre multiplele forme de muncă cu părinții ne-am oprit cu deosebită atenție asupra „lectoratelor“.

În primul rînd, tematica lectoratului pe întregul an a fost întocmită pe baza unor criterii care au ținut cont de: specificul școlii (școală de cartier), nivelul general intelectual și educațional al părinților, sarcinile imediate în domeniul educativ, asentimentul părinților față de temele propuse. S-a ținut eont și de sugestiile lor. Așa am ajuns la următoarea tematică: 1) Ne cunoaștem copilul? Despre particularitățile psihice și fizice ale preadolescenților (este vorba de lectoratul cu părinții elevilor din clasele V—VIII). 2) Artă de a-ți ajuta copilul. Controlul și îndrumarea copilului în familie. 3) Despre pedepse și recompense. 4) Rolul familiei în formarea unei comportări civilizate. 5) Igiena copilului în familie. 6) Familia și cultura. 7) Educația patriotică în

familie. 8) Activitățile pionieresti, ajutor în munca de educare.

Fiecare diriginte și-a ales tema indicată de specificul clasei lui, iar cu o lună înainte de lectorat, responsabilul comisiei a predat celui care va ține expunerea bibliografia respectivă. De regulă, conferințele au fost expuse liber.

Dar a invita părinții la școală o dată pe lună pentru a le expune o conferință înseamnă a continua munca formală care de ani de zile nu a dat roade. Trebuia făcut în așa fel încît fiecare adunare a părinților să fie deosebită, atrăgătoare, să ofere mereu ceva nou. Îndeplinirea acestui deziderat nu a înfîrziat să-și arate roadele. Iată cum s-a procedat:

La unul dintre lectorate s-a organizat o expoziție de caiete și carnete de note cu tema: „Cînd părinții își controlează copilul“. Aici au fost expuse caiete și carnete de note semnate regulat de părinți. La o altă expoziție, intitulată: „Cînd părinții nu-și controlează copilul“, s-au expus caiete dezordonate, carnete de note, nesemnate, cu note slabe, grafice cu absențe nemotivate. Prin compararea cu cealaltă expoziție fiecare părinte și-a dat seama în mod elocvent ce înseamnă să-și controleze copilul. Bineînțeles că s-a procedat cu tact, fără a da și numele elevilor ale căror lucruri au fost expuse.

La un alt lectorat a apărut un panou cu o cutie. Panoul a fost intitulat: „Părinții întreabă — educatorii răspund“. Părinții au fost invitați să introducă în cutie anumite întrebări legate de educație, urmînd ca la următoarea adunare, peste o lună, să primească răspuns. Timp de trei luni s-a practicat această formă. De regulă au fost introduse 10—15 întrebări. Cînd părinții s-au obișnuit să pună întrebări, s-a renunțat la cutie, trecîndu-se la discuții directe între părinți și profesori.

În altă lună a fost organizată o expoziție cu toate numerele apărute pînă atunci ale revistei „Colocvii“. Exemplarele au fost deschise la articole care se adresau direct părinților ca, de exemplu, „Supravegherea copiilor“ din nr.2, „Familia, școală fără vacanță“ din nr.3, „Despre pubertate“ din nr.4 ș.a.m.d. În vederea antrenării părinților la discuții, un profesor a recenzat aceste articole.

O altă expoziție a fost alcătuită din toate cărțile care tratează probleme de educație în familie, în special din colecția „În ajutorul părinților“.

Foarte mult a fost apreciată difuzarea unei foi de hirtie pe care erau scrise „zece sfaturi pentru părinți“. Iată aceste sfaturi: 1) Și părinții răspund în fața societății de felul cum sînt copiii lor

educați. 2) Ambii părinți sînt obligați să se ocupe de educația copilului. 3) Exemplul pozitiv în familie generează atitudine pozitivă din partea copilului, și invers. 4) Ocupați-vă zilnic cel puțin o oră de educația copilului! 5) Cînd pleacă copilul la școală, să fiți cu conștiința împăcată că și-a pregătit toate lecțiile. 6) Controlați zilnic carnetul de note! 7) Recompensa să se dea pe merit și să joace rol de stimulent. 8) Pedepșiți copilul numai cînd aveți motive bine întemeiate. 9) Părinții trebuie să știe cine sînt prietenii copilului și să urmărească cum își petrece timpul liber. 10) Dacă nu săptămînal, cel puțin de două ori pe lună luați legătura cu școala pentru a vă interesa de situația copilului.

La ultimul lectorat, din luna mai, s-a făcut o analiză temeinică a activității desfășurate în cursul anului. În lumina acestei analize au reieșit o serie de constatări dar și de propuneri în vederea îmbunătățirii muncii noastre. Participarea medie a părinților a fost de 80% față de 10—15% în alți ani. Dar și acest procent este relativ, căci și părinții absenți au fost vizitați sau au venit în cursul săptămîinii la consultații.

Temele discutate s-au bucurat de apreciere unanimă. Din răs-

punsurile date de părinți la un chestionar difuzat la acest ultim lectorat reiese: „Temele au fost alese judicios și pe specificul cartierului nostru“ (B.E. mama unui elev în cl. VIII-a), „Au fost în sprijinul părinților“ (G.M. tatăl unui elev din cl. VI-a), „Mi-am îmbogățit bagajul de cunoștințe pedagogice“ (T.G. tatăl unui elev din clasa VI-a), „A reieșit în mod convingător care sînt îndatoririle părinților față de copiii lor“ (T.C. tatăl a trei copii în cl. V-a și VII-a).

S-au făcut multe propuneri care, imbinat cu măsurile preconizate de comisia de diriginți, vor ridica pe o treaptă calitativ superioară în anul școlar 1968-1969 munca școlii cu părinții. Astfel: teme diferențiate pentru părinții elevilor din clasele a V-a și a VIII-a, lectorate sub formă de simpozion cu participarea unor tovarăși competenți din partea organelor judecătorești, a miliției, a comitetului de femei, a sindicatului, sau deputaților din cartiere, a scriitorilor etc.; prezentarea unor filme pe teme educative, organizarea unui ștand de cărți, comentarea de către părinți și cadre didactice a unor articole din revista „Colocvii“, și realizarea unor abonamente printre părinți la această revistă. De asemenea, s-a inițiat pentru anul viitor discutarea unor teme de o mai mare complexitate pentru acei părinți care au participat la toate conferințele din anul precedent, considerînd acestea ca un eiclu închegat; spre exemplu: „Egoism și altruism“, „Odiună și oboseală“, „Societatea și familia“, „Formarea conștiinței și conduitei morale“ etc.

Evidențierea părinților care au obținut rezultate bune. În acest sens, se va continua experiența începută anul trecut de către comisia dirigintilor, care constă în colaborarea cu comitetul sindical din întreprinderea unde lucrează părinții. Dacă anul trecut s-a cerut ajutorul sindicatului numai în cazuri în care părinții nu se interesează de situația copilului, în noul an vom căuta să aducem la cunoștința sindicatului, evidențîndu-i pe toți acei părinți care au obținut rezultate bune în educarea copilului lor. Ținînd cont de faptul că la aceeași fabrică lucrează foarte mulți părinți care au copii la școala noastră, vom expune, în colaborare cu sindicatul, panouri cu părinții și copiii frunțași. În acest fel ne gîndim noi să folosim ajutorul prețios al opiniei publice în munca educativă.

Pentru diriginți ne propunem un instructaj cu privire la metodică consultațiilor cu părinții, a vizitelor la domiciliu, metodică studierii mediului familial. În acest scop vom folosi o serie de studii de sociologie apărute în ultimul timp la noi în țară.

Se va trece la completarea fișelor psihopedagogice pentru fiecare elev. Aceste fișe au fost întocmite de comisia dirigintilor pe baza bibliografiei existente și s-au tipărit în vacanță în mai multe mii de exemplare.

Din cîte reiese, începutul făcut în anul școlar trecut este de bun augur. O dovedește și rezultatul obținut, iar ceea ce s-a preconizat pentru anul ce urmează va face ca acest început să prindă rădăcini adînci, iar roadele să fie o confirmare a faptului că numai o muncă care are baze științifice poate avea sorți de viabilitate.

Prof. Harry RADNAI
resp. comisiei dirigintilor
Școala generală nr. 5, Timișoara

UN CARICATURIST PE

Text și ilustrație de

„Iliuță“
zis
„Miuță“

Cam ce înălțime să tot aibă Iliuță? Eu zic că o fi măsurând un metru! Dar într-un metru de omuleț cită forță și cită vigoare!

— Sportul, taticule! Sportul m-a călit! Își umflă pieptul Iliuță și se ridică pe virfurile baschetelor, doar o părea mai înalt.

— Dar și geamurile sparte — intervine prompt taticul. Spune tu drept, pișcociule, cite ferestre ai spart la școală în anul trecut?

— Păi, ce să spun eu, tu trebuie să le ții mai bine minte, căci tu le-ai plătit.

— Așa e! Cade pe gânduri. Nu trecea bine săptămîna, și primeam telefon de la diriginte: „Tovarășe Georgescu, vă rog să treceți mîine pe la cancelarie.“ Niciodată nu m-a chemat pentru vreo bucurie, ci totdeauna să achit o fereastră. Este?

— Da, dar cine are băiat centru înaintaș și căpitan de echipă? Știi că anul ăsta m-am hotărît să-i schimb numele echipei. Nu-i mai zicem „Vișelii“, ci „Taifunul“. A, ce zici? Merge mai frumos la ureche?

— Dragul meu, nu știu cum merge la ureche, dar mi-ar place să nu mai mergă la ferestrele școlii. Și scoțind agenda, tovarășul Georgescu, destul de îngrijorat, o consultă.

— Ai idee cite ferestre ai spart în trei trimestre?

Iliuță se sclifosi plictisit.

— Mă întrebi de ferestre, în loc să mă întrebi cite goluri am marcat. Ești meschin, taticule. Tu ai însemnat geamurile, în loc să-mi însemni golaverajul. Fii cinst și spune-mi cite ferestre am spart eu în august?

— Păi la Mamaia, pe plajă, ce era să spargi? Nu e suficient că mi-ai pus în cap pe toți de pe plajă? Unde te vedeau oamenii cu mîine, scrișneau din măsele și își mutau corturile. Ne-ai plictisit destul și pe mine, și pe alții.

— Bine, taticule, stau, uite că stau, dar tu nu-ți dai seama că pentru a deveni internațional ai nevoie de antrenament zilnic?

— Da, dar nici așa antrenament numai la fotbal! La matematică nici un antrenament, la franceză nici un antrenament, la română nici o... boabă. Două corigențe, cu chin cu vai. Numai eu știu cum te-am scos la mal. Păi bine, mă băiatule, cînd o să fii tu internațional și cînd o să pleci în străinătate, o să stai cu lacătul la gură, să te arate ăia cu degetul, să zică: uite, mă, fotbalistii ăștia vorbesc numai cu bocancul? Învață și tu o limbă străină, fă și tu o compunere ca lumea, citește și tu o carte, căci numai cu balonul nu se poate.

— Asta o crezi tu, căci ești depășit, taticule. Ca internațional, n-am probleme. Te sui în autobuz cu interpretul după tine. Ce, n-am văzut eu la „Lido“ și la „Ambasador“, cînd mă duc după autografe? Unul nu scoate o vorbă decît pe limba lui. Limba universală, taticule, e măestria cu care conduci balonul în teren. Măestria, cum scrie în „Sportul“ și revista „Fotbal“. Și vezi bine, eu aici vreau să ajung, la această măestrie, mă înțelegi?

— Și dacă într-o zi unul îți rupe cu bocancul piciorul și măestria?

— Stau în ghips șase etape ca Frățilă de la „Dinamo“ și o iau de la capăt. Ce, nu merită?

— Și dacă îți rupe piciorul și măestria în așa fel că nu te mai ridici o mie și una de etape?

— Perfect, ce, de antrenori nu-i nevoie, și învăț pe alții să joace. Și mai bine. Stai pe bancă și dai indicații: trage pe dreapta, suge pieptul, fugi mai repede, dă cu latul, nu te lăsa pe călcii, împinge cu umărul. Tu mă crezi? Eu chiar azi aș putea să ocup un post de antrenor, cînd nu mi-am desăvîrșit chiar tocmai așa grozav măestria. Ce să învăț atîta carte cînd balonul rezolvă toate? Ehee, nu știi nimic! Dai autografe, se uită lumea la tine ca la Tudor Vladimirescu sau Mihai Viteazu și n-ai grijă, domnule! Eu n-am de gînd să mă cert cu nevastă-mea, așa cum te cerți tu cu mămică-mea, pe banii de coșniță.

Măninci la restaurantul sportivilor, trei mii de calorii la un prînz.

Georgescu tatăl căzu pe gânduri: ce le știe Iliuță ăsta! El cînd juca oină pe terenul Federației de lîngă Arcul de Triumf nici nu visa așa ceva. Își privi viitorul internațional cu oarecare curiozitate.

— Bine, mă, o fi și cum zici tu, dar omul modern, omul epocii noastre, trebuie să știe să citească, să socotească, să se exprime civilizată. Mușchii, tendoanele, forța, viteza sînt bune și frumoase. Dar aici sus — și părintele își ciocăni cu un deget fruntea — aici la mansardă există totuși ce are omul mai divin, acea „mens“, cum se exprima latinii, ce facem cu această „mens“, împachetăm și facem din ea obiele pentru bocancul cu cramponi?

Tragem cu ea numai hențul în careu, lovitura de la margine, și-o întrebuintăm la driblingul scurt pe stînga?

Iliuță își propti brațele încrucișate pe piept și clătină din bărbie.

Nu ne înțelegem, șefule. Astea sînt teorii. Tu nu vezi ce importantă i se dă fotbalului la radio și la televiziune? De ce nu se vorbește despre vreo carte de-a ta trei ore la radio? E, ce zici? Nu interesează, șefule. Pe cînd fotbalul, un cuplaj, două, trei, oricîte, stăm cu toții cu urechea la aparat. Adică, e mai cunoscut un scriitor sau un artist decît Pircălab? Ehee! Ar vrea ei! Unu e Pircălab și cu Dobrin! E, mai zi ceva? Noi, sportivii de performanță, avem alte socoteli decît ceilalți oameni de rînd. Și tu vrei să ne tratezi așa la grămadă?

— Ce grămadă, mă! Căci dacă erai la grămadă treceai clasa fără corigențe, așa te strecurai tîrîș. Nu ți-e rușine? Eu să fiu în locul tău aș vorbi mai puțin și mi-aș vedea lungul nasului. Crezi că dacă ești căpitanul echipei de miuță a clasei și-ți spun golarii Iliuță Miuță e ceva de capul tău?!

— Nici n-am nevoie! De picioare să-mi zică!

— Cu picioarele nu mai treceai tu în clasa următoare, obraznicule. Ai uitat că ți-am luat doi meditatori? Fără ăștia ce făceai? Repetai anul? Rîdeau toți de tine, cu toate șturile tale! Iliuță se încruntă.

— Ei, vezi? Asta nu înțelegi tu, că nu se poate și fotbal, și carte. Măestria în fotbal nu se capătă așa ușor!

— Știi ceva? se plecă spre viitorul internațional, cu agenda demonstrativ în mîna, părintele. Anul ăsta te rog să optezi pentru carte, și fotbalul să ți-l înscrii printre dexterități, căci eu nu mai plătesc nici meditatori, nici ferestre.

Căpitanul echipei „Taifunul“ se proțăpi mai bine pe bascheții lui și își asigură părintele!

— Nu avea nici o grijă. În privință ferestrelor poți se desființa agenda. Mi-am reglat tirul. Trag acum cu stîngul direct pe centrul porții. La milimetru. Ți-am spus că măestria nu se cîștigă la comandă. Iunie, iulie, august, numai asta am făcut: cu stîngul pe poartă!

Vă
invit
la
un
concurs!

Semne de toamnă. Se îngălbenește frunza, cite o castană îți cade din senin în cap și librăriile sînt luate cu asalt. E un asalt al părinților, care parcă își aduc aminte de tinerețea lor, și-al copiilor, gălăgioși, sprinteni, înșurubindu-se printre cei mari, cu brațele întinse spre stivele impresionante de caiete, creioane și toate ustensilele necesare pentru a naviga trei trimestre pe apele unui nou an școlar.

Un Statupalmă barbă cot tîrăște după el cu greutate o planșetă care-l întrece în înălțime. O fetiță cu sclipiri de veveriță în uitătură și-a cumpărat atîtea unelte de papetărie de parcă s-ar aproviziona pentru o viață întreagă.

Dar părinții, acești copii mari? Forfota lor întrece du-te-vino-ul elevilor. Hirtie albastră, cit mai multă hirtie albastră.

— Ajung zece coale?

— Ce, zece! Douăzeci, treizeci!

— Etichete? Treizeci, patruzeci?

— Pune o sută, să fie!

— Cîteva creioane?

— Cîteva? Două cutii, că se tocesc repede!

— Aduagă și pixuri, și gume, creioane color. De toate! Să fie ghiozdanul bogat și elevul, poate, cu note mai falnice în catalog!

Ei, da, desigur. Fiecare părinte grijuliu pregătește armele cu care feții săi frumoși se vor lua la trîntă cu uriașii din cataloage. Domnule catalog,

STRĂZILE ORAȘULUI

Neagu Rădulescu

nici nu știi dumneata ce te așteaptă! Numai opt, nouă și zece! Dacă pe undeva o mai scăpa și câte un patru, asta o să fie o întâmplare izolată.

Optimismul e general și la părinți, și la micii luptători care se pregătesc să intre în arenă. Nici un învins! Optimism pe toată linia! Numai învingători!

Căci ia uitați-vă ce splendide sînt armele! Cînd s-au mai tipărit cărți așa de atractive și colorate?

Pe vremea mea, de exemplu, cărțile erau cam cenușii, uneori chiar năclăite, și totuși... și totuși, în seara aceea, în prima seară de neuitat a cumpărării lor — echivalentă în amintiri cu noaptea de Moș Ajun — le răsfoiam pe toate, hăpăindu-le cu ochii, parcă dorind să învăț în câteva ore tot ce trebuia să vîr în cap într-un an.

Dar aceste cărți minunate din zilele de azi? Ia, priviți-le! Parcă vă văd degetele mici și subțiri chiuind de fericire printre paginile lor.

Să sperăm că vor chiu tot anul, nu numai o noapte. Această neuitată noapte a primei întîlniri.

Dar diversitatea de caiete, maculatoare, notesuri, caiete de desen? Hei, dragii mei, cu ce terfelog de maculator treceam prin clasă! Parcă avea hîrtie pentru cornetele de semințe. Și ia uitați-vă la aceste maculatoare cu coperte din material plastic! Zău de-mi vine să le deschid! Parcă ar fi obiecte de artă. Să le ții pe birou și să le contempli. Vedeți acum să nu vă treacă și vouă prin gînd să vă uitați numai la ele admirativ! Deschi-deți-le și trei trimestre înnegriți-le, fără milă. Și tociți creioanele acestea atît de frumoase, tociți-le fără cruțare, unul după altul, că sînt destule în cutie. Eu aveam un creion bont, de culoare maronie, care mă îndispunea numai cînd îl priveam. Voi aveți la dispoziție niște creioane care te invită numai prin coloritul lor vesel să faci tumbe și să luneci pe zăpada hîrtiei ca la săniuș sau ca la patinaj la Floreasca. Cit de fericiți trebuie să fiți, puștilor, și cit vă invidiez! Ah, să apuci coala de hîrtie albastră și să croiești din ea, cu foarfeca, haine, scurteici, cațaveici și cojocel pentru cărți și caiete, este, vă rog să mă credeți, cel mai plăcut lucru pentru o namilă ca mine cu mustăți, dar pentru voi ce trebuie să fie!

Nu, zău, care dintre voi mă invită să îmbrăcăm împreună cărțile? Vă asigur că dacă provocăm la o întrecere toți elevii din mai multe clase, pentru cele mai frumoase haine și scurteici albastre, eu și asociatul meu cîștigăm precis. Dar, oare, nu știu, nu m-am interesat, astfel de întreceri, la început de an, n-or fi avînd loc?

Cărțile cele mai îngrijite, caietele cele mai frumoase, penarele cele mai bogate și, bineînțeles, servietele cele mai metodic rînduite. Concursul elevului gospodar.

Un concurs care ar putea fi inițiat chiar de mai multe ori pe an, nu numai cînd se ridică, la jumătatea lui septembrie, cortina anului școlar.

Ce părere aveți? Dăm startul la primul concurs? Și apoi îl ținem în fiecare trimestru?

Prietenul meu cu care îmi place să stau deseori de vorbă, căci parcă am în față un nufăr imaculat, a împlinit nouă ani. El poartă niște ochelari cu câteva dioptrii și-o frunte boltită și semeță mă face să cred că e destinat unei frumoase cariere de savant.

— Am venit — îmi spune el — să-mi iau rămas bun. Ne mutăm. Dumneata mai ales o să-mi lipsești. Cine o să-mi mai citească jurnalul meu cu atîta interes? Am fost ieri cu ai mei să vedem apartamentul. Sîntem proprietari. E splendid. La etajul opt. De la fereastră, peste întinderea albastră a cerului, știi ce impresie am avut? Că sînt un Cristofor Columb modern, călătorind pe ocean. Avem trei camere ale noastre. Una întreagă va fi a mea. Acea cu vedere la ocean. Îmi voi așeza în dreapta biblioteca și la

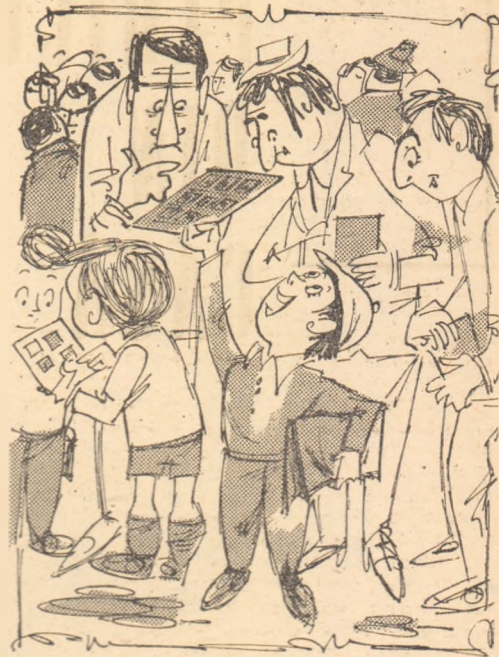
mijloc divanul. De pe el, ca un comandant al vasului, voi călători pe toate mările și oceanele lumii. Nu-ți închipui cît de fericit sînt. O cameră singură a mea! Sper că o să-mi faci o vizită? O dată, o singură dată, să vezi din ce port plec să colind lumea. Mi-e frică, zău mi-e frică să nu înnăbunesc de fericire. Cui oare trebuie să-i mulțumesc pentru împlinirea acestui vis al meu? Ce cadou să-i fac tatălui meu care a muncit să ne facă fericiți? Proprietari la etajul opt! Dominînd parcă întreaga Capitală! Și să vezi cîtă lumină e în casă, ce frumos sînt zugrăviți pereții! Într-adevăr, simți că trăiești. Taică-miu spunea că el n-a apucat așa ceva. La Brăila a trăit într-o casă urîtă, joasă, întunecoasă. D-ăia poate a fost, de cînd îl știu, atît de posac. Vezi, părerea mea este că oamenii devin mai buni, mai veseli, cu mai multă poftă de viață, dacă trăiesc într-o casă mai frumoasă, bătută de soare. Dumneata nu ai aceeași părere? Noi, proprietari! Nici nu-mi vine să cred! Mă voi gîndi mereu la dumneata. Cum stăteam și discutăm noi pe această bancă. O să te superi dacă din cînd în cînd am să vin să-ți mai citesc din jurnal? De acum în colo jurnalul meu va fi și un jurnal de bord. Alte experiențe. Prietenul meu de nouă ani își scoase ochelarii de pe șaua nasului cît un degetar, începu să le șteargă lentilele în batistă. Era vădit emoționat. Îmi întinse apoi o mîna zbătîndu-se speriată ca o vrăbie și, pironindu-și privirile în pietriș, șopti:

— Sper că dacă mă mut acum în alt cartier, tocmai în Balta Albă, sentimentele dumitale față de mine nu se vor schimba. Rămînem, totuși, prieteni. Așa e?

I-am cuprins capul cu palmele, lipindu-i parcă fruntea semeță de suflet.

— Am să vin să te vizitez în casa ta nouă. La prora transatlanticului. Și dacă mă iei și pe mine odată într-o călătorie o să-ți mulțumesc.

Dau o „Australie“ pe un „Congo“

Vizavi de Casa Armatei, în fața magazinului copiilor. Mă opresc curios. Grupuri, grupuri de tineri, ba chiar și vîrstnici cu impozante chelii, discută aprins. Priviți de la distanță, parcă sînt, acum la început de toamnă, niște ciorchini de sezon.

De abia apropiindu-mă, îmi satisfac curiozitatea. Tineri, copii, vîrstnici, înfrățiți de aceeași pasiune — filatelia — fac gălăgioși schimburi de timbre.

E un mic și interesant talcioc filatelic.

- Cine vrea o „Bolovie“ seria 49, portocalie?
- Dau o „Australie“ pe un „Congo“.
- Am trei serii U.S.A. cu Eisenhower.
- Interesează pe cineva pescărușul japonez?
- Priviți, toată colecția San Marino!

Se trec din mîna în mîna clasoare, se examinează cu lupa, atent, paginile albumelor și se fac niște schimburi importante, întrebîndu-se cu grijă penseta ca la operațiile chirurgicale cele mai fine, de transplantare a inimii.

Cel mai tînăr filatelist — să tot aibă zece ani — e un expert în materie, nu-l trage pe sfoară nimeni — de altfel, între filateliștii consacrați aceste metode nu există — și discută cu atîta aplomb, de parcă el ar fi botezat țările și ar fi indicat cum să se imprime mărcile lor, de la desen pînă la culoare și zimți.

- O serie braziliană interesează?
- Colecționez numai floră și faună. Aveți ceva cu animale?
- Sare un puștan:
- Am eu doi hipopotami. „Congo“!
- Și se repede, val virtej altul:
- Maimuțe! Vă interesează și maimuțe? Am treizeci de maimuțe!

Și schimburile continuă într-un ritm vertiginos, de parcă te-ai afla în inima bursei din Londra.

— Cosmonauții! A venit unul cu cosmonauții!

Grupurile se sparg și virtejul se îndreaptă spre proprietarul cosmonauților, cît pe aci să-l acopere și să-l facă terci una cu asfaltul.

Nu pot să rezist, căci d-ăia sînt reporter. Mă apropiu cu binișorul de un puștan.

— Nu te supăra! Spune-mi drept, sînt gazetar, cît ai la geografie și istorie?

Răspunsul a fost prompt.

— Zece!

Cred și eu. Filatelia este o ocupație și un sport și al minții. Merită să-i dăruiești cite ceva totdeauna din timpul tău prețios.

PERICOLELE DIN CASĂ

Desen de
I. DONCA

Progresele chimice și tehnice care pătrund tot mai mult în gospodăria noastră, făcându-ne viața mai ușoară, pot deveni — dacă mijloacele pe care ni le pun la dispoziție nu sînt folosite sau păstrate cu atenție — sursa unor nenorociri și a tot felul de întâmplări dramatice. Curentul electric, gazul din butelia mașinii de gătit, chibriturile, soda, analgele, medicamentele ș.a. se pot transforma într-o clipă, în astfel de condiții, în adevărați dușmani ai vieții și sănătății oamenilor.

Studiind cauzele și împrejurările în care s-au produs diferitele accidente la domiciliul cetățenilor, am putut constata că adeseori victimele lor sînt copiii, a căror inocență și lipsă de cunoștințe, dublate de imprudența părinților, le sînt nu o dată fatale. Cîteva exemple:

Tăranca E.D. dintr-o comună de lângă București, avînd nevoie în gospodărie de un insecticid, și-a procurat verde de Paris, din care a făcut, într-o sticlă, soluția trebuitoare. După folosirea insecticidului, femeia a clătit sticla și a pus-o în ordine lângă celelalte. A doua zi cel mai mare dintre copii, s-a dus — după rîndul obișnuit — să cumpere lapte, luînd tocmai sticla cu pricina. Întors acasă a băut lapte, dar nu mult după aceea i s-a făcut rău. Mama s-a speriat, ceilalți copii au început să plîngă. A venit și o vecină: „Poate o fi mîncat verzițuri — și-a dat ea cu părerea — pune-i niște cîrpe să-i aline durerea. De astealtați am eu grijă calde să-i petolese...”

Și i-a „potolit” tot eu... laptele din sticla cu otravă!

Rezultatul a fost groaznic. Din patru copii doar unul a mai putut fi salvat. Verdele de Paris are efecte mortale chiar în doze foarte mici.

Cine nu a auzit însă și de copii care au mîncat sodă în loc de zahăr sau au băut leșie în loc de sirop, întrucît părinții lor obișnuiau să pună în dulapul cu alimente și sticlele sau pungile cu astfel de substanțe nocive?

În multe familii medicamentele ca romerganul, lumninalul, diferitele siropuri etc. — stau la îndemîna tuturor, uitate pe masă sau aruncate prin sertare, prin dulapuri. Copiii le găsesc și, crezînd că sînt bune de mîncat, le inghit. Urmările pot fi dintre cele mai grave. La Spitalul „Grigore Alexandrescu” din Capitală au fost internați copii Mioara Tudor în vîrstă de 10 ani, intoxicată astfel cu romergan și Ilie Năstase de 6 ani, otrăvit cu substanțe barbiturice. Amintesc și cazul lui Chinciu Constantin, de 10 ani, adus și el de urgență pentru intoxicație involuntară cu o substanță dezodorizantă, lăsată la îndemîna lui, din neglijență, probabil de către mamă.

Multe necazuri se datorese neatenției cu care sînt închise gazele. Scurgera acestor gaze în locuință și inhalarea lor se pot plăti cu însăși viața. Datorită unor asemenea neglijențe, copilul N. Petrescu, de 3 ani, din București a fost internat la spital în stare de subcomă din cauză că a inhalat gaz metan; sau Adrian Tabac, de 1 an, intoxicat cu oxid de carbon, emanat de cărbunii din sobă.

Dar intoxicațiile cu alcool? Ele nu sînt rare, deoarece există părinți care — mai ales dacă au băut un pahar mai mult — fi îndeamnă și pe fiii lor să bea, fără să știe că e suficientă o cantitate de 10 ori mai mică de alcool decît la adult pentru ca un copil să intre în comă sau chiar să moară. Aș aminti totodată și cazul copiilor care, tentați de dulceața lichiorurilor (pe care părinții le lasă la îndemîna lor) beau peste măsură, intoxicîndu-se grav. Așa s-a întimplat cu Nicolae

Zanichi, adus și el la spital din această cauză într-o stare alarmantă.

Evident, asemenea nenorociri se pot evita în primul rînd păstrînd o disciplină mai fermă în gospodăria noastră și respectînd normele elementare de igienă și securitate a vieții. Firește, sticla în care a fost insecticidul, oricît de bine ar fi fost spălată, nu mai are ce căuta între sticle de lapte, firele de la instalația de curent electric nu trebuie lăsate afară, neizolate, soda caustică nu poate fi uitată pe masă, printre alimente, și oala cu apă elocotită, pe un scaun aproape de copil. Medicamentele trebuie păstrate într-un dulăpior special, pus undeva sus, ca să nu ajungă decît mama sau tata la el ș.a.m.d.

Paralel cu eforturile de a deveni mai atenți în păstrarea și folosirea mijloacelor de care dispunem pentru îngrijirea gospodăriei și ușurarea vieții și activității familiei întregi, părinții trebuie să ducă și o susținută muncă de educare a copiilor în spiritul unei discipline ferme, de îndrumare și informare a lor asupra pericolelor ce există în casă, astfel încît să se poată feri și singuri de ele. Să le fie interzis categoric să se jonece cu focul, să ațvile cu obiecte tari (fie și numai din gresăle) în ecranul televizorului, să se urce pe fereastră sau să se aplece peste balustradele balconelor etc. Să li se explice cît de periculoase sînt folosirea necorectă a aragazului, încălzirea peste măsură a cazanului de la baie obiceiul de a bea sau de a mîncă tot ce le cade în mînă, fără să ceară voie sau fără măcar să guste mai întii. Este de la sine înțeles că interdicțiile trebuie împletite, cu explicarea fenomenelor ce se declanșează în cazul nesocotirii îndrumărilor primite. Copilul devine astfel conștient de pericolul la care se expune și îl evită mai bine în orice împrejurare.

Dr. Victoria PORTELLI

FĂRĂ MOTIV S-A RĂZVRĂTIT PAUL?

— Nu mai cred în miracolele educației. Dacă nu ne-am fi ocupat de acest copil!... Și acum să cîrtească împotriva noastră? Spunea cu incindată amărăciune tatăl elevului Paul P. din clasa ultimă a liceului nostru. În ce mă privește, nu puteam fi de acord cu scepticismul părintelui, cu atât mai mult cu cât fiul său era un elev eminent, care se detașa în colectivul lui nu numai prin învățătură, ci și prin calități morale și intelectuale puțin obișnuite.

Mîhnirea tatălui avea totuși te-meii. De obicei în momente dificile sau în împrejurări limită, părinții merg pe panta destăinuirilor. O fac poate în nădejdea unui sprijin sau pentru a se ușura de preaplinul necazurilor.

— Viața mea de familie e mai mult decît ingrată, mi-a mărturisit la un moment dat tatăl băiatului. Aparent sintem o căsnicie armonioasă. Dar ce ascunde această armonie aparentă e greu de dezvăluit. Am făcut totul ca băiatul meu să nu simtă discordia dintre noi. Am crezut de datoria mea să-mi salvez căminul cu orice preț.

— Trebuie să fiți mulțumit că ați izbutit. Aveți un copil foarte înzestrat și asta compensează alte neajunsuri, l-am întrerupt, nădăduind să-i redau încrederea și să abat discuția de pe un făgaș prea delicat.

— Poate tocmai de aceea își permite să ne judece și să se răzvrătească.

— Acuma, e și el mare, permiteți-i să aibă opiniile lui, să înțeleagă și el viața.

— Opinii? Ce credeți că ne-a aruncat în obraz cînd i-am amintit că amîndoi ne străduim ca lui să-i fie bine, să-și facă un rost cel puțin ca al nostru? „Toată viața voastră nu-i decît o jalnică mască-radă! Vă ascundeți unul de altul și mă mințiți și pe mine. Nu rîvnesc la roșul vostru“. Am amuțit pur și simplu.

— Oare nu avea deloc dreptate? — Știu, nu-i putem împiedica pe copiii noștri să ne judece. Dar putea să se stăpînească.

— E un copil dificil, în ciuda faptului că e foarte inteligent și cu mult bun simț. Disimularea adevărului cred că îl supără.

— Așa este. Are un cult al sincerității care-i guvernează toate ges-

turile și acțiunile. Îi detestă pe cei care n-au curajul să-și spună adevărul în față.

— Nici nu e nevoie să fie altfel. Socot că așa l-ați educat. Acum, dacă a intuit unele lucruri care-l nemulțumesc și îl descumpănesc, poate e nevoie să adopți o tactică mai subtilă.

— Cred că nici o tactică nu m-ar mai putea ajuta. Tactica mea a fost greșită de la început. Credeam că într-o căsnicie nu poate exista bună înțelegere decît dacă cei doi soți sînt dispuși să-și facă concesii reciproce, să fie îngăduitori unul față de celălalt. Acest lucru se impunea în situația noastră. Aveam copilul la care nici unul nu puteam renunța. Concesiile s-au dovedit falimentare.

— Apucînd fiecare alt drum, credeți că fiul dumneavoastră ar fi fost mai cîștigat? N-am primit răspuns.

— Eu am asigurat totul familiei mele. Pe soția mea am reținut-o acasă pentru băiat. Nu i-am îngăduit în nici un fel libertatea. E însă o fire mai rece; mi-am dat seama că e inutil să aștept de la ea ceea ce nu-mi poate da. Acum lucrurile s-au complicat și mai mult. Mi-e rușine pentru băiat. E mare.

Obrajii interlocutorului meu s-au surpat deodată și bărbia a început să-i tremure. N-a mai putut articula nici un cuvînt.

Pe soția inginerului P. o cunoșteam destul de bine. Activa de mai mulți ani în comitetul clasei. O făcea cu vădită plăcere, mai ales că aprecierile ce le primea la adresa fiului ei îi măguleau desigur orgoliul matern. E adevărat că în ultima vreme nu mai dăduse pe la școală. Convorbirea cu soțul ei m-a deconcertat — într-afîl, încît simțeam nevoia unei întrevederi oricît de fugare. Nu prea aveam idee cum s-o pun la cale. Întimplarea mi-a venit în ajutor. Se pregătea banchetul absolvenților și mama lui Paul și-a oferit serviciile. Mi s-a întimplat foarte rar ca o mamă să-mi stîrnească impresii atît de contradictorii. Sînt convinsă că sentimentul matern e de esența cea mai pură și are noblețea cea mai strălucitoare. El nu poate păli niciodată. Și totuși... mama lui Paul avea un aer oarecum degajat și parcă un plus de cochetărie.

— Nu v-am mai văzut de mult pe la școală, am încercat eu să înnod o discuție.

— Credeți-mă nu-mi ajunge timpul să citesc măcar ziarul. Unde sînt doi bărbați, vă închipuiți... Soțul meu mă consideră drept o anexă, se plîngea ea. Îi sînt necesară doar pentru a-i asigura lui confortul acasă. Nu știe alta decît uzina și cărțile. Așa e și Paul.

Din fericire, așa e, am adăugat în sinea mea. Într-o excursie, în vacanța de primăvară, am stat mai mult în preajma lui Paul. Mă uimeau reflecțiile ce le făcea. Cele mai adesea amare, uncori chiar cinice. Cîte l-a învățat viața înainte de vreme! În ajunul întoarcerii mi-a cerut învoirea să mai rămînă la Predeal pînă la sfîrșitul vacanței. Avea de gînd să învețe în liniște pentru bacalaureat. Am ezitat.

— Tata mi-a spus să vorbesc cu dumneavoastră. N-aș vrea să mă întorc acasă pînă nu începe școala. Să uit măcar în aceste două săptămîni că am casă, încheie Paul plecînd capul.

Am pornit puțin la plimbare. Nu se prea simțea la largul lui în prezența mea. Se căznea să pară nestîngherit și încerca să îndrepte printr-un zîmbet mărturisirea spontană de mai înainte. Nu știu cum am adus vorba de mama lui. Ca și cum mi-ar fi ghicit un gînd ascuns, băiatul vorbi:

— E foarte greu să judeci lucid pe cineva pe care-l iubești. (Se referea la mama lui). Bietul tată! Eu nu pot să-l mingii îndeajuns.

Simțeam că Paul are nevoie de cineva care să-l susțină. Se afla în mare dilemă și nu știa cum să acționeze. Această neputință l-a făcut să stea cit mai departe de casă.

— Nu ar fi rău să te sfătuiesti cu oameni care au ceva experiență, cu bunicii, de pildă.

— I-aș amări fără rost. Cu altcineva mi-e foarte greu să vorbesc despre familia mea. Nu știu, din stingăcie, din pudoare, sau poate din respect. Pentru tata mai ales. Ceea ce a făcut el se poate numi într-adevăr sacrificiu. Și l-a făcut numai pentru mine. Dumneavoastră cred că înțelegeți mai mult decît aș putea exprima eu.

— Drept să-ți spun, mare lucru nu înțeleg, i-am răspuns cu puțină

ipocrizie, dar înțeleg să duc cu tine o discuție foarte sinceră pentru că îmi dau seama de înțelepciunea ta. Ea poate fi de folos. — Paul făcu ochii mari — Acum, cînd ești în cunoștință de cauză și ai destule forțe, poți prelua tu ceva din eforturile tatălui tău. Ceea ce a salvat el pînă acum, adică integritatea familiei voastre, poți face tu de acum încolo. Tu ai fost și trebuie să rămii cheagul acestei familii, în ciuda oricăror vicisitudini.

— Da, sacrificiul pare să fie o condiție necesară a vieții de familie, filozofă iarăși cu amărăciune băiatul.

— Viața e extrem de sinuoasă și nu trebuie să dai necazurilor ei interpretarea cea mai dramatică. În oricare familie se ivesc momente de criză. Dar ele trec. Și trec cu atît mai repede cu cît se fac eforturi pentru a le depăși. Care ar fi lucrul cel mai concret pe care l-ai putea tu face? Exact ceea ce ți-ai propus. Să închei foarte bine anul și să-ți treci tot așa bacalaureatul. Nimic nu i-ar bucura mai mult pe ai tăi.

— Și după aceea??

— Nădăduiesc că îndată după aceea vei izbuti să-ți convingi părinții să te însoțească într-o excursie ca asta a noastră, de exemplu.

La examen Paul nu s-a dezmințit, ba chiar a întrecut așteptările. În rest, nu știu dacă planul nostru a izbutit întocmai.

Sînt ani de atunci. Era promoția lui 1963. Deunăzi m-am întîlnit cu mama lui Paul într-un magazin. Alegea lucruri pentru un nou născut. Am aflat că Paul, proaspăt inginer, are o fetiță de două luni. Fața doamnei P. radia de mulțumire.

— Nu-i așa că sînt o bunică încă tînără? Am aprobat firește, cu plăcere, adăugînd încă un compliment la care știam că ține.

Iată de ce am crezut că nu comit nici o impietate dacă aștern aceste rînduri. Poate le va citi și Paul, acum părinte. Și cu înclinația lui funciară către filozofie va face obișnuitele lui reflecții. Se va gîndi poate la neliniștile de altă dată și din experiența părinților lui va trage învățămintele cuvenite.

Prof. ZINA SÎRBU
directoarea liceului „Mihai Eminescu”
București

PROFILURI DE PREȘCOLARI

Este un fapt recunoscut astăzi în literatura de specialitate că în primele perioade ale vieții copilului dezvoltarea psihică a acestuia are un caracter relativ dezarmonic. Aceasta se explică prin ponderea diferită pe care o au unul sau altul dintre procesele psihice sau cuplurile de procese psihice în actul de stabilire a unui raport de echilibru între copil și condițiile concrete exterioare, precum și între copil și cerințele ce le manifestă față de el mediul ambiant (familia, instituții preșcolare etc.). Analizând portretul psihologic al fiecărui copil în parte și comparând trăsăturile lor individuale, constatăm mari diferențieri între ei: unii au capacități senzoriale puternic conturate; alții, dimpotrivă, au deprinderi practice evaluate, dar, în schimb, au o mai slabă dezvoltare afectivă sau volițională; o altă categorie posedă însușiri intelectuale bine marcate, dar la copiii din această categorie se manifestă unele deficiențe de conduită în raporturile cu ceilalți copii. Pornind de la premisa că o dezvoltare armonioasă este rezultatul acțiunii conjugate a celor doi factori principali interesați: familia și societatea — prin intermediul instituțiilor preșcolare — educatoarele noastre au întocmit pentru fiecare caz individual o fișă în care au trecut atît observațiile personale zilnice, cit și datele culese din vizita la domiciliul copiilor. În acest fel, pentru a preveni și a înlătura unele fenomene negative din conduita copiilor în cauză s-a pornit de la o bază riguros științifică. În cele ce urmează vom aminti cîteva din aceste cazuri, precum și modul în care ele au fost soluționate.

Roxana a avut cinci ani cînd a venit la grădinița Universității din București. Era puțin socializabilă, vorbea rar cu ceilalți copii și se supăra cu multă ușurință. La activitățile intelectuale nu participa activ. Nu se oferea să răspundă, iar cînd era întrebată, se emoționa și refuza să vorbească. La activitățile practice se străduia să facă față și a obținut rezultate multumitoare. A fost o fetiță timidă, lipsită de spontaneitate, inhibată în acțiunile ei, manifestînd neîncredere în forțele sale.

Cu ocazia vizitei făcute la domiciliu s-a constatat că este singură la părinți și considerată încă prea mică pentru orice formă de activitate. Deci, a existat o deosebire între cerințele față de Roxana la grădiniță și minimalizarea posibilităților ei de către părinți.

Cunoscînd aceasta, educatoarea a căutat să o antreneze în toate activitățile și s-o stimuleze la participare activă: a încurajat inițiativa fetiței, a apreciat fiecare progres făcut. Educatoarea s-a străduit să ridice prestigiul ei în fața grupei. În acest scop a folosit desenul, la care Roxana avea rezultate bune. În al doilea an de grădiniță, la grupa mare, Roxana nu mai este același copil timid. Se concentrează mai mult timp, dă răspunsuri bune, se exprimă corect. Munca individualizată este dusă în continuare

pentru dezvoltarea multilaterală a fetiței.

Veronica are, de asemenea, 5 ani, frecventează grădinița nr. 15 din București în al treilea an. Este un copil vioi. Îi place viața în grădiniță, se încadrează cu ușurință în colectiv. Fiind foarte întreprinzătoare, este inițiatorea multor jocuri noi. Cunoscîndu-și influența asupra colectivului de joc, încearcă să-l domine prin deținerea rolurilor principale — elimină uneori din joc copiii care greșesc — făcîndu-și singură dreptate.

Veronica se remarcă pozitiv în toate activitățile grădiniței. Are spirit de observație, sensibilitate, limbaj dezvoltat etc. Manifestă o înclinație deosebită pentru muzică și la indemnul educatoarei părintii au inseris-o la școala de muzică. Știînd că este conștientă de aceste calități, educatoarea — în strînsă colaborare cu familia — i-a stimulat, pe de o parte, dezvoltarea calităților, pe de altă parte, a căutat să-i educe modestia, spiritul de prietenie și de ajutor reciproc, să-i înfrineze tendința de a domina.

Trecînd la schițarea particularităților individuale la doi copii de grupă mare, ne propunem să ilustrăm în continuare felul în care unele educatoare realizează tratarea lor diferențiată, respectînd în munca lor principiile educației morale: educația în colectiv și prin colectiv, imbinarea exigenței cu respectul față de copil, sprijinirea pe elementele pozitive ale personalității în vederea înlăturării celor negative, consecvența, strădania de a realiza unitate și continuitate între educația din grădinița de copii și cea din familie.

Viorel, de la grădinița întreprinderii Filatura Românească de Bumbac (unitatea II), trăiește într-o atmosferă liniștită acasă. Însă mama nu are suficientă autoritate față de el, iar atitudinea tatălui nu este consecventă — cînd indulgent, cînd prea sever. Copilul se caracterizează prin tendința accentuată spre agitație, este vorbăreț și chiar certăreț — vrea să-și impună punctul de vedere; vorbește foarte mult neîntrebat. Îi place să fie apreciat, laudat și pentru aceasta depune efort să dea lucrări bune, însă participă activ numai la acele lecții care-l interesează (lecții de transmitere de cunoștințe, observări, povestiri), dar îl obosesc cele de fixare. Nu este capabil de efort intelectual susținut. Observațiile, explicațiile folosite pentru a-i menține atenția în cursul lecțiilor s-au dovedit ineficace.

Odată, la sfîrșitul unei lecții, educatoarea, analizînd comportarea copiilor și oprindu-se în mod special la Viorel, i-a spus: „Cînd va veni la noi în vizită tovarășa învățătoare, la clasa căreia am asistat noi săptămîna trecută la școală și va vedea că Viorel pleacă de la locul lui și vorbește neîntrebat la lecție, va întreaba „Cîți ani are Viorel? Vrea să meargă la școală?” Și eu am să-i spun: „Viorel vrea să meargă la școală, dar după cum vedeți el nu s-a pregătit îndeajuns pentru a deveni școlar“. Cele spuse de educatoare, tonul ei, l-au impresi-

oniat pe Viorel, a început să depună eforturi pentru a fi atent la explicații. Aceeași strădanie a manifestat-o și în zilele următoare.

Pentru a-i corecta temperamentul impulsiv, educatoarea a îndrumat încadrarea lui în activități colective, în special, în jocurile colective, urmărind dezvoltarea stăpînirii de sine. A fost necesar ca Viorel să fie ocupat tot timpul, să i se dea sarcini precise și pe măsura puterii sale — bineînțeles controlînd permanent îndeplinirea lor. De asemenea, educatoarea a recomandat părinților să aibă față de copil o atitudine consecventă, cerințe categorice.

Delia, de la grădinița Ministerului Comerțului Exterior, este multilateral dezvoltată: intelectual, cu aptitudini la desen, muzică. Este însă sensibilă, irascibilă, dură în relațiile cu copiii. Educatoarea a folosit metoda convingerii — prin convorbiri cu ea asupra comportării ei — dar fără rezultate. Totdeauna susține că dreptatea este de partea ei în conflictele cu copiii — poziție determinată de superioritatea ei pe plan intelectual față de ceilalți copii, fapt de care este conștientă.

Fiînd și alți copii cu calități intelectuale marcante în grupă, educatoarea a folosit educația prin colectiv, stimulîndu-i spre întreceri cu Delia. Dîndu-i ca exemplu alți copii cu rezultate foarte bune, a căutat să-i diminueze orgoliul. Părinții, cărora li s-a arătat și această latură negativă a fetiței, conti-

nua azi procedeele pedagogice aplicate de educatoare, o combat pe Delia cînd aduce acuzații altor copii pentru comportarea lor față de ea, arătîndu-i că dreptatea e de partea celorlalți în multe cazuri. Delia a devenit mai prietenoasă față de colegi, apreciază rezultatele bune ale acestora.

Exemplele date ne sugerează într-o oarecare măsură și perspectivele de dezvoltare ale acestor personalități în formare, posibilitățile dezvoltării calităților și remedierii lipsurilor lor, în funcție de influența educației și a instrucției, a multiplelor influențe care vor acționa asupra lor în grădinița de copii și la școală, în familie și în societatea noastră socialistă, atît de bogată în exemple pozitive și forme de educație comunistă. Aceste cîteva portrete psihologice ne ilustrează că nu putem eticheta copiii în buni și răi, în deștepti și mărginiți, că fiecare copil în parte se caracterizează prin anumite particularități psihice mai mult sau mai puțin conturate, unele abia infiripate, altele manifeste. Intervenția educativă nuanțată și adecvată are tocmai menirea — și acest fapt este dovedit — să cultive posibilitățile pozitive care se întrezăresc, să anihileze pe cele negative și chiar să formeze capacități și însușiri psihice pozitive acolo unde ele lipsesc.

Lector univ. Denise MACADZIOB
Inspector școlar Suzane KUN
București

Desen de Gheorghe DOBRE

„Misiunea școlii este de a-i
învăța pe elevi cum să învețe“

F. BRUNETIÈRE

AMINTIRI DIN LICEU

Soarta profesorului este foarte asemănătoare cu aceea a actorului, pe care Schiller a imortalizat-o în înaripatele versuri din prologul trilogiei Wallenstein, recitat pentru prima dată cu ocazia re deschiderii teatrului din Weimar, în octombrie 1798.

„Iată un fragment elocvent într-o traducere de „timp liber“:

„Și cât de repede și fără urme / Se trece arta bieltului actor / Oricât de minunată-ar fi! / Vezi, cîntul / Poetului, sau plămăuirea daltei, / Trăiesc în lume / Mii și mii de ani / Aici, se stinge farmecul, odată / Cu cel care-l aprinde, ca și viersul / Cînd mîngîie urechea, astfel jocul, / Se stinge în clipa care a scînteiat...“

Destinul actorului este mai bun astăzi; jocul său poate dăinui prin intermediul peliculei, recitarea sa se poate păstra pe benzile de magnetofon. Deși se poate imprima și vocea profesorului, arta sa trăiește totuși numai în inimile și amintirile foștilor săi elevi, statuile sale se află printre generațiile pe care le-a crescut.

Aceste reflecții le-am făcut la început de concediu, cînd încercînd să pun ordine printre cărți, am descoperit într-un colț o legătură cu manualele și notițele din liceu. Am găsit acolo, printre litere și desene, și oameni: profesori și colegi. Resimt și astăzi influența foștilor mei profesori și mărturisesc că amintirile din liceu sînt cele mai vii, fiindcă-mi sînt și cele mai dragi.

Dintre profesorii mei de liceu, cărora le dedic aceste rînduri, unii prezintă interes și pentru cititorul de azi prin învățămintele ce se pot desprinde din viața lor consacrată în exclusivitate școlii.

Așez în primul rînd figura aspră, de o disciplină intransigentă a lui Gh. Nedioglu, directorul liceului și profesorul nostru de română. Nimeni nu cuteza să-l contrazică sau să se abată de la măsurile de ordine stabilite în cadrul regulamentului școlar.

Pe același director sever — la care zîmbetul era o raritate — îl puteai însă întîlni colindînd cartierele marginase, certîndu-se cu gazdele mai hrăpărețe, ducînd elevilor haine și merinde colectate nu fără strădanii și umilințe. După primul război condițiile erau grele la liceul Șincai: 80% erau fiii de țărani și copii săraci, mulți dintre ei au căzut încă pe băncile școlii secerate de tuberculoză. Profesorii se zbateau ei înșiși în condiții materiale precare și fără a avea la dispoziție un material didactic adecvat, făceau o operă de apostolat. Sub ochii noștri, s-a instalat la școală un internat modest și prin colecte și serbări, unde se auzea glasul emoționant al directorului Nedioglu descriînd starea de mizerie a elevilor școlii, s-a ridicat clădirea liceului Șincai de pe Calea Șerban Vodă.

Profesorul Nedioglu era tot atît de organizat și de sistematic în munca sa ca și directorul liceului, cu adausul unei vibrante afectivități în prezentarea marilor opere literare. Fiecare expresie, fiecare cuvînt era tălmăcit și comparat cu realizările din alte opere. Pentru noi, nu exista oră de limba română fără o compunere, cu privire la o lucrare citită. „Cunoașterea nemijlocită a operelor literare“ — era deviza lui. „Prin aceste compuneri învățați să vă experimentați corect în limba română, să vă organizați materialul pe care l-ați avut la îndemînă, să-l comunicați și altora cu aceeași claritate“ — ne spunea el.

După o neuitată lecție de limba română, înainte de absolvire, după ce profesorul Nedioglu ne-a „conferențiat“ despre Luceafărul lui Eminescu, și-a încheiat lecția cu o mărturisire de credință care sintetizează concepția lui despre profesiunea de profesor. O redau aici, în notarea elevului de liceu de atunci:

„Am urmărit educația independenței intelectuale, a înțelegerii sensului unui ideal, formarea unei concepții de viață, dominate de sentimentul datoriei. Am fost preocupat de dezvoltarea facultății voastre de gîndire și a capacității voastre de muncă, care să vă permită a distinge în domeniul spiritului și al materiei ceea ce este esențial de ceea ce nu este, de a produce o lucrare originală, conștiințioasă. Am încercat să vă obișnuiesc cu exprimarea simplă și clară a gîndirii voastre, cu deprinderea de a vă concentra atenția și de a folosi timpul cu economie. Aș fi mulțumit să știu dacă liceul nostru a reușit să trezească în voi interesul pentru problemele asociate conceptului de om cultivat“.

Nu mai puțin ne-a influențat figura blajină a omului de înaltă cultură care a fost Eugen Lovinescu. El este prea cunoscut, ca să mă opresc mai mult asupra lui și nici n-aș putea găsi cuvinte potrivite pentru a descrie ceea ce profesorul Lovinescu a însemnat în viața noastră. Șase ore săptămînal de latină într-o clasă cu 8 elevi din secția modernă, într-o încăpere de 30 m², unde marele critic ajungea cu greu pe o scară neîncăpătoare, în spirală.

Îl așteptăm cu nerăbdare; nu ne temeam de el, de altfel nici nu ne asculta, notele le dădea la sfîrșit de trimestru, cunoscîndu-ne pe fiecare. Cu modestie și dragoste de oameni ne îmbia să vorbim de Tacit, Tit Liviu și Horațiu. Deodată își așeza ochelarii pe catedră, nu mai urmărea textul și cuvîntul lui Tacit sau Horațiu devenea nu pretext pentru o splendidă excursie în literatura universală, istorie, filozofie, etc. Erau clipele cele mai frumoase pe care marele critic ni le dăruia și care n-au rămas fără ecou în inimile noastre.

Cu mentalitatea de elevi, dispuși să scăpăm de lecția propriu zisă — fără să urmărim avantajul real al acelor paranteze încîntătoare și utile — îl provocam la discuție. Îmi amintesc cum odată pe cînd în „Viata Literară“ și în „Zburătorul“ se publicase una din numeroasele dispute cu Mihail Dragomirescu, am venit la școală cu cele două reviste vizibil așezate în buzunarele noastre. Le-a observat de la intrarea sa în clasă; a zîmbit și satisfacție dar și cu puțină ironie. „Le citiți sau le-ați adus pentru mine?“ — Atît a spus. Apoi, la sfîrșitul orei — era ultima din acea zi — ne-a invitat la el acasă, în strada Cîmpineanu (liceul Șincai era în acea vreme pe strada Știrbei Vodă) și acolo ne-a tratat cu bomboane și apoi ne-a încărcat cu un maldăr de cărți (colecția „Zburătorul“ și cele 9 volume de critice).

În școală, la limbile clasice, circulau juxtele — utile în anumite cazuri; de cele mai multe ori pricinuiau un rău, scutind pe elev de efortul personal. Cum profesorul Lovinescu nu cobora de la catedră, unul dintre noi aveam în față cartea, iar celălalt avea o juxtă (traducerea textului). Într-o zi, a cerut să-i dăm manualul, adăugînd însă „pe cel din stînga, să nu greșiți să-mi dați juxtă“. Ne-am rusinat și am abandonat sistemul, nu fiindcă ne descoperise, dar fiindcă deși știa potlogăria noastră, nu ne apostrofase niciodată

pentru aceasta. Cu altă ocazie, ne-a vorbit despre încrederea pe care profesorul trebuia să o aibă în elevii săi și despre efectul negativ al neîncrederii. „Eu vă stimez, dar și voi trebuie să vă autostimați, să aveți încredere în voi“. Am înțeles atunci mai bine gestul cu juxta.

Cînd cite unul dintre noi scotea un cuvînt de duh sau se exprima mai ales, Lovinescu se lumina la față și întreba. „Nu scrii cumva; încearcă“. Și aici printre elevi căuta să găsească pe marele scriitor pe care-l aștepta de decenii.

În contrast cu statura sa mică, Constantin Șăineanu era capabil să spargă catedra, cînd auzea cite un cuvînt francez stîlcit de noi. Atunci spunea: „Cînd rostești pe românește pere și mere, de ce nu poți pronunța corect pere și mere?“

Învățam la Șăineanu pe de rost versuri și pasaje întregi din autorii francezi, în special, citatele cu folos în formarea noastră intelectuală și morală. De la profesorul Șăineanu, am primit și prima carte de pedagogie pe care mi-a dăruit-o la un sfîrșit de an. Era lucrarea lui F. BrunetiÈre „Education et instruction“. În carte, era subliniată următoarea frază: „Profesorii au multe calități dar și unele defecte, dintre care cel mai grav este că nu-și iubesc întotdeauna obiectul pe care-l predau“. Această subliniere mi-a explicat mai tîrziu multe aspecte din personalitatea lui Constantin Șăineanu.

Germană prea multă n-am învățat cu Nicolae Colceag. Dar era sfîtos, plin de omenie, gata să asculte și să dea un sprijin. Nouă ne ținea adevărate lecții de omenie. Ne povestea din viața sa, aceea a oamenilor pe care i-a cunoscut din istoria Ardealului, dar ce nu ne povestea! Îl ascultam pe atunci mai puțin atenți la ceea ce ne învăța, mai tîrziu am cules roadele.

Mi-am notat și redau aici două din concluziile pline de adevăr, rostite de Nicolae Colceag în orele noastre de școală. „Un popor instruit, care nu posedă valori morale, voință, curaj, loialitate, este mai rău decît un popor ignorant“.

Cu altă ocazie, cînd și-a donat casa de la Satul Lung pentru sanatoriu de odihnă elevilor liceului Șincai și i-a invitat la el pe profesorii și elevii școlii, a spus în cuvinte simple, dar într-o roștore caldă: „Nu există o greșală mai mare decît a însărcina 8 sau 10 profesori cu instrucția și educarea unei clase, fără ca ei să aibă o legătură între ei, un contact de apropiere“.

Prin ultimii ani ai liceului, a apărut la secția reală și George Călinescu, ca profesor de limba italiană. Era pe la începutul carierei lui de profesor. Colegii de la real ne povesteau multe lucruri despre lecțiile frumoase pe care le făcea, despre părerile sale curajoase în materie de literatură. Am notat pentru valoarea ei pedagogică una dintre afirmațiile sale exprimate de pe atunci în formulă categorică.

„Ideea de a reduce totul la o inteligență infantilă este catastrofală atît pentru profesori cît și pentru elevi; aceasta duce la o anchiloză intelectuală — soartă aproape fatală a celui mai mare număr de profesori — și lauciderea curiozității intelectuale la elevi“.

Constantin ZAHIRNIC

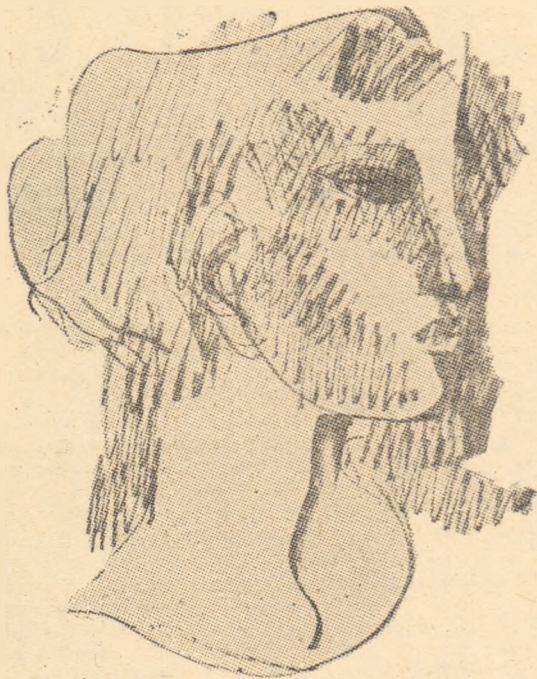
În numărul din august a.c. al acestei reviste am comentat răspunsurile la un chestionar, pe care obișnuiam să-l dau elevilor mici, mijlocii și mari, din clasele I—IV și VIII-a (corespunzătoare claselor V—IX și XII-a de azi). În acele însemnări relatam păreriile elevilor despre școală și despre profesori. Și încercam și unele concluzii.

De astă dată voi prezenta răspunsurile elevilor mei la o altă problemă din chestionar: „Atmosfera din familie; ce-ți lipsește și ce-ți prisosește?” Ca de obicei, chestionarul meu se adresa aceluiași clase, numai că școlarii mici (din clasa I) le spuneam să nu-și iscălească numele și să nu-și numească părinții. Aceasta o făceam ca să-i îndemn la sinceritate.

Am adresat această întrebare elevilor din cl. I și a IV-a ale liceului „Spiru Haret” din București (anul școlar 1939—1940), unde eram director și profesor de limba română. Am reluat-o la un interval de douăzeci de ani, adresându-mă elevilor din cl. a XI-a de la liceul nr. 10 din Capitală (anul școlar 1960—1961).

După ce le arătam rostul întrebării mele și-i îndemn să spună tot ce au pe suflet, așteptam să-i văd scriind. Închideau ochii, pâlpiuau uneori din pleoape, apoi condeiele începeau să alerge pe hîrtie. Unul, unul singur, din clasa I, (era în toamna anului 1939) nu scria nimic. Îl urmăream atent, dar discret. De la o vreme, copilul se îmbujorase; ochii i s-au umplut de lacrimi și a început să scrie. A umplut trei pagini de caiet. Iată ce scria (citez întocmai): „Am tot ce-mi trebuie în casă. Tata e profesor universitar... nu am frați... dar eu nu am nici o bucurie. Tata e despărțit de mama. Eu stau la mama și-l văd des pe tata. Nu știu ce să mă fac! Cînd plec de la tata și viu la mama, care e fără el, aș vrea să mă tai în două, să fiu și cu tata și cu mama”.

Așa scria Radu Th. din clasa I (căci îl identificasem pe copil ajutat chiar de indicațiile din răspuns). L-am chemat pe tatăl său la școală, așa ca din întâmplare, să stăm de vorbă. Tatăl copilului a venit imediat și m-a găsit chiar citind răspunsurile copiilor. L-am rugat să le răsfoiască și el și să descopere răspunsul copilului său. L-a descoperit ușor, firește! „Acesta-i al lui Răducu”, spuse el. Și a început să citească. Citind, îl vedeam pe tată înghițindu-și plînsul. În cele din urmă, m-a rugat așa: „Ajutați-mă să mă împac cu soția mea”. I-am promis, și am încercat o împăcare, dar fără rezultat durabil.

Desen de
Octav GRIGORESCU

Din experiența unui profesor pensionar

Răducu îmi devenise tot mai drag și-i spusese să vină zilnic în cabinetul meu, să-mi spună ce face și cum se simte tatăl său, care era cam bolnav. Utilizam acest procedeu, ca să oblig pe copil să vadă zilnic pe tatăl său. A trecut an după an, Răducu s-a făcut mare. A fost permanent un elev fruntaș. Azi e mare matematician și-și amintește — sigur — cu mîhnire, de tristețea copilăriei lui...

Cine a fost de vină în crearea atmosferei apăsătoare din familia lui Răducu Th.?... Las mamei să depeze firul amintirilor și să judece ea! În orice caz, eu pot să-i spun: Răducu suferea mult, și-mi trebuiau mie, ca director și profesor al lui, multă înscușință să-i limpezesc ochii de lacrimi, ori de câte ori îmi vorbea de greutatea ce-i apăsa inima. Răducu era o fire înzestrată, fizicește și sufletește, și a putut suporta și învinge în viață... Dar cîți copii pot răzbi prin astfel de greutăți morale?!

O altă destăinuire este a elevului Emil J., din clasa IV-a (anul 1940) tot de la liceul „Spiru Haret” din Capitală.

Emil avea un tată voinic și sever. Prea sever! Copilul de 14 ani, atunci (azi profesor) scria:

„Tata mă cîrpește cu două palme la cea mai mică greșeală. Aș fugi și nu știu unde să mă duc, să nu-l mai văd!”

Descifrăm din această mărturisire a copilului nu numai o istovitoare teamă de tatăl său, ci și o aversiune instinctivă față de cel ce trebuia să-i inspire afecțiune, respect și încredere. Tatăl lui Emil, probabil, credea că-și poate clădi autoritatea paternă prin palmele aplicate cu ușurință pe obrajii copilului său — cînd se știe că sentimentul autorității se întărește întii de toate prin afecțiune. Un copil simte iubirea ce i se împarte și va încerca s-o răsplătească printr-o purtare aleasă, ca să nu-și supere părinții.

Firește, sînt și cazuri cînd se impun pedepse pentru copii. Pedepsele însă trebuie date cu judecată. Să se arate rațiunea lor. Să nu se recurgă la ele decît în cazuri excepționale. Și cît mai rar. Dacă pedepsele se vor îndesi, vor deveni obișnuință, copilul se va deda cu ele; le va aștepta și se va mira chiar cum de trece o zi fără pedeapsă. Repet ceea ce am spus mai sus: Nu așa se clădește autoritatea paternă. Ci prin iubire! Iubirea aduce iubire! — Norocul lui Emil a fost că a avut o mamă care știa să potolească durerile copilului.

Și acum o ultimă destăinuire la acest punct al chestionarului meu. O face o elevă din clasa XI-a (anul 1961) a liceului „Zoja Kosmodemianskaia” nr. 10 (fostă „Școala Centrală” din Capitală).

Eleva Adina G., azi ingineră. Din răspunsul ei, pe douăsprezece pagini, scrise des, spicuiesc: „Întrebările mi se par aproape o invitație la confesiune... Totuși, o confesiune scrisă încă n-am făcut pînă acum, în orice caz nu despre lucruri atît de variate”.

Și Adina răspunde fără ocolișuri, direct, la toate întrebările din chestionar, regretînd că nu i s-au pus, pînă la acea dată, astfel de întrebări... „Aș fi așteptat că mi s-a dat de la diriginta, nu ca profesoară, ci ca educatoare. Nu știu precis ce, poate mai mult tact, poate niște ore cu adevărat educative, poate aceste întrebări...”

La întrebarea în legătură cu familia, scrie: „Am ajuns la chestiuni mai delicate — familia. Pentru că întrebarea: «Ce-mi lipsește? Ce-mi prisosește?» e lîngă cuvîntul «atmosfera», aș spune că-mi lipsește o manifestare afectivă în familia mea. Vreau să nu fiu înțeleasă greșit. Părinții mei mă iubesc mult, dar aș vrea să mă mîngîie din cînd în cînd, să mă alinte.”

În ce privește chestiunea materială, în limita posibilităților, am tot ce mi se poate da. Nu cer mai mult, pentru că nu se poate mai mult. Ce îmi pare rău este că nu am o prietenă în mama mea!”

Vă rog să rețineți luciditatea acestei eleve și cînd își judecă diriginta, și cînd vorbește de prisosul sau de lipsurile ei de acasă, și cînd vorbește de iubirea părinților ei.

Dar ceea ce e vrednic de subliniat e părerea de rău a Adinei că nu găsește în mama ei o prietenă. O prietenă în toată bogăția de înțeles a cuvîntului. O prietenă căreia să i se poată destăinui cu încredere, cu nădejde. Mama Adinei poate n-a avut înțelegerea vîrstei fiicei ei. Nu și-a dat seama că aceasta trecea printr-un moment al vieții cînd simțea nevoia unei prietenii, a unei ființe apropiate, căreia să-și destăinuiască inima. Mama Adinei nu-și însoțea fiica pornită pe drumul ei mare, în lumea cu soare și întuneric... Mama Adinei întârziase la întîlnirea din crucea drumului — și fata ei suferea.

George ȘERBAN

COPILII DESPRE PĂRINȚI

DE VORBĂ

CU

UN

MINOR

Cîteva date biografice sînt necesare pentru cititor ca să înțeleagă mai exact cazul înfățișat. În proces este adolescentul B. Aurel, din București, în vîrstă de 16 ani, provenit dintr-o familie dezorganizată. Mama, muncitoare în fabrică, s-a recăsătorit de mai multe ori după despărțirea de tatăl copilului. Tatăl este funcționar. În această ambianță familială s-a petrecut drama lui B. Aurel. Din convorbirea dintre minor și jurist, cititorul va putea pătrunde în intimitatea unui mecanism de familie dereglat și va putea stabili totodată și adevărata vinovăție a celor care au declanșat-o.

Cazul respectiv s-a petrecut la Judecătoria sectorului 7, Municipiul București.

Pe minor l-am întilnit într-o sală a tribunalului, așteptîndu-și rîndul la proces.

— Cum te cheamă?
— B. Aurel.
— Și cîți ani ai?
— 16 ani. L-am implinit chiar ieri.

— Și cum ți se pare aici în tribunal?
— E multă lume, mă gîndesc ce vor spune părinții, cei din sală.

— Ce vor spune părinții?
— Dar ei nu au aflat, pentru că abia azi este prima dată; am rupt citațiile...

— Cu ce se ocupă părinții?
— Tata este funcționar la o întreprindere, iar mama muncitoare în fabrică.

— Ce faptă ai săvîrșit?
— Acum trei luni am furat dintr-o casă niște lucruri și am încercat să le vind în Piața Unirii.

— Nu erai supravegheat de părinți?
— Ba da, dar numai scara, că ziua ei erau la serviciu, iar eu nu mergeam la școală.

— Ce anturaj ai?
— Prost. Mi-am dat seama. Am furat cu unii mai mari. Am plecat apoi de acasă, era mai bine fără supraveghere.

— Și unde te adăpostea?
— Prin gări, sau în subsolul blocurilor, pînă am fost prins.

— Și ce ai să faci de acum înainte?
— Merg la corecție, la școală.

— De unde știi?
— Am mai fost judecat o dată și mi s-a spus de judecător; m-au lăsat în supravegherea părinților.

— Nu te-ai îndreptat?
— Nu!
— De ce?
— Mama între timp a divorțat de tatăl meu și mie atîta mi-a trebuit, ca să fiu liber... Prima dată

am fost iertat de păgubaș, dar acum, nu. M-au trimis în judecată.

— Și la reeducare ce vei face?
— Voi învăța; dacă intram atunci era mai bine. Mama s-a opus.

— De ce ai făcut asta?
— Nu aveam bani și, antrenat de ceilalți, am zis că nu ne prinde nimeni.

— Regreți fapta?
— Da, îmi pare rău de mama. Trebuia să mă gîndesc la ea înainte de a o săvîrși. Nu mi-am dat seama atunci.

— Știi ce se va întîmpla astăzi?
— Azi voi fi judecat și instanța va hotărî unde voi merge. Am să plec de lingă mama și — după ce e bolnavă — va suferi mai rău.

— Ce boală are?
— Suferă de inimă, îmi pare foarte rău de ce am făcut, iar dacă instanța mă va ierta, promit că toată viața nu voi mai face rele.

— Cum te vei îndrepta?
— Mă voi înscrie la cursul seral și dimineața voi merge la serviciu.

— De ce nu ai făcut-o pînă acum?
— N-a avut cine să mă îndrume. Mama a ținut foarte mult la mine și m-a lăsat de capul meu.

— Ți-a prins bine asta?
— Nu, îmi dau seama acum, dar e prea tîrziu.

— Te împăcai cu părinții?
— Nu. De aceea am făcut multe rele. Doream să fiu liber, ca alți copii.

— E bine așa?
— Nu, nu e bine, am înțeles greșit acest lucru și acum sufăr.

— Erău apropiați părinții de tine?
— Prea mult, și am profitat de slăbiciunea lor. N-am știut să-i apreciez cînd a trebuit. De altfel, după ce părinții au divorțat, toată lumea ora a mea.

— Acum mai ai prieteni?
— Nu, am renunțat la ei; ei m-au adus aici...

— Sînt și prieteni buni de la care ai de învățat, nu-i așa?
— Da, numai că pe cei care mă învățau de bine i-am ocolit, crezînd că alții sînt mai de societate; cu aceștia mă plimbam, cu-ei mergeam la petreceri.

— Mama între timp a divorțat de tatăl meu și mie atîta mi-a trebuit, ca să fiu liber... Prima dată

am fost iertat de păgubaș, dar acum, nu. M-au trimis în judecată.

— Și la reeducare ce vei face?
— Voi învăța; dacă intram atunci era mai bine. Mama s-a opus.

— De ce ai făcut asta?
— Nu aveam bani și, antrenat de ceilalți, am zis că nu ne prinde nimeni.

— Regreți fapta?
— Da, îmi pare rău de mama. Trebuia să mă gîndesc la ea înainte de a o săvîrși. Nu mi-am dat seama atunci.

— Știi ce se va întîmpla astăzi?
— Azi voi fi judecat și instanța va hotărî unde voi merge. Am să plec de lingă mama și — după ce e bolnavă — va suferi mai rău.

— Ce boală are?
— Suferă de inimă, îmi pare foarte rău de ce am făcut, iar dacă instanța mă va ierta, promit că toată viața nu voi mai face rele.

— Cum te vei îndrepta?
— Mă voi înscrie la cursul seral și dimineața voi merge la serviciu.

— De ce nu ai făcut-o pînă acum?
— N-a avut cine să mă îndrume. Mama a ținut foarte mult la mine și m-a lăsat de capul meu.

— Ți-a prins bine asta?
— Nu, îmi dau seama acum, dar e prea tîrziu.

— Te împăcai cu părinții?
— Nu. De aceea am făcut multe rele. Doream să fiu liber, ca alți copii.

— E bine așa?
— Nu, nu e bine, am înțeles greșit acest lucru și acum sufăr.

— Erău apropiați părinții de tine?
— Prea mult, și am profitat de slăbiciunea lor. N-am știut să-i apreciez cînd a trebuit. De altfel, după ce părinții au divorțat, toată lumea ora a mea.

— Acum mai ai prieteni?
— Nu, am renunțat la ei; ei m-au adus aici...

— Sînt și prieteni buni de la care ai de învățat, nu-i așa?
— Da, numai că pe cei care mă învățau de bine i-am ocolit, crezînd că alții sînt mai de societate; cu aceștia mă plimbam, cu-ei mergeam la petreceri.

Emilia BERCI
procuror

Sînt părinți pe care nu-i preocupă relațiile extra-familiale ale copiilor lor, nu se ostensează să le cunoască tovarășii de joacă, prietenii, colegii, cercurile în care-și petrec timpul liber și își organizează micile distracții. Dar nu despre ei vrem să vorbim acum, ci despre alții care se tem într-atît de aceste relații încît nu-i scapă nici o clipă din privire pe fiii lor. Copiii excesiv supravegheați nu vor avea prieteni sau dacă vor avea nu-i vor vedea decît în prezența părinților. „Fetița mea nu este de loc sociabilă”, spunea cu părere de rău o mamă, vîzînd-o cum stă deoparte și privește, în loc să intre în jocul celor de seama ei. Dar fata nu iese niciodată singură. Are rochițele ca scoase din cutie și este la fiecare pas însoțită de semnalele de alarmă ale mamei: „stai, ai să te murdărești... nu fugi, ai să transpiri... dă-mi mîna, ai să cazi!...”

Este adevărat: primele relații interumane, copilul le învață în familie, în contactul cu părinții, cu frații și surorile, cu celelalte rude, iar pentru dezvoltarea lui psihosocială, aceste prime relații au o importanță covârșitoare. Ele pot duce la integrarea normală a individului în colectiv sau, dimpotrivă, la cazuri patologice, de totală inadaptare socială. Familia asigură copilului atmosfera afectivă necesară dezvoltării sale psihice normale.

Societatea copilului — copiii!

Pînă la trei ani copilului îi este suficientă ambianța din familia în care s-a născut; de la această vîrstă însă începe să se simtă atras de alți copii; să vină în contact cu alți maturi, să intre în relații sociale noi. Părinții trebuie să înțeleagă necesitatea acestui contact, să nu se teamă de el, să nu-l îngreuească.

Ce se întîmplă cu copilul izolat, căruia i se refuză orice legătură cu ceilalți? Sub exagerata supraveghere și îndrumare a celor maturi, el devine o ființă lipsită de inițiativă, care se supune mecanic cerințelor și interdicțiilor acestora, lăsînd pe alții să gîndească și să decidă pentru el. Mereu atent să nu-și supere părinții, va fi nevoit, de cele mai multe ori, să se ascundă, să mintă, ajungînd treptat un mic egoist, un individualist căruia îi va fi foarte greu să se încadreze în colectivitate.

Niște prieteni îmi povesteau cu durere surpriza pe care au avut-o cînd, după ce și-a luat bacalaureatul fata lor (care nu ieșise niciodată din cuvîntul părinților), le-a spus cu hotărîre că vrea să-și continue studiile în alt oraș decît cel în care locuiau. Întrebată ce anume a determinat-o să ia această hotărîre, fata a răspuns cu răceală: „Vreau să scap de dădăceala voastră”.

Contactul cu ceilalți copii are o influență binefăcătoare asupra copilului. În sînul colectivului el învață să iubească oamenii, să renunțe în favoarea altora, capătă conștiința propriei capacități. Emulația din sînul colectivului poate aduce îmbunătățiri începînd cu cele mai simple comportări și relații umane. O mamă îmi relata cu cîtă tărie protestează fetița sa, în vîrstă de 4 ani, atunci cînd, grăbită, încearcă să o ajute să se îmbrace: „Vreau să mă îmbrac singură, mamă!... Nu vreau să rîdă ceilalți copii de mine că nu știu să mă îmbrac”.

Primele valori etice sînt cunoscute și înțelese practic, în relațiile de joc și muncă în colectiv. Ele se imprimă în conștiința copilului pentru toată viața. În mica societate a copiilor legile opiniei publice acționează prompt, cu multă eficacitate. În relațiile lor copiii sînt sinceri, nu se prefac. Prietenii lor sînt bazate pe sentimente curate. Un puternic spirit de solidaritate domnește în micile lor grupuri. (Am făcut această constatare vîzînd reacțiile propriului meu copil). Încercați să spuneți ceva rău despre unul din membrii colectivului din care face parte copilul dumneavoastră, despre unul din prietenii săi; îi va lua apărarea cu convingere, cu lacrimi și proteste.

Vedeți, dar, de ce bogățiile sufletească, de ce trăsături de caracter profund umane îi lipsim, interzicîndu-le contactul cu ceilalți copii? Le refuzăm o ambianță potrivită lor, în care se simt bine, pe care o doresc și o reclamă cu insistență — societatea celor de o vîrstă cu ei!

Presa pedagogică a atras atenția nu o dată asupra urmărilor pe care le are asupra copilului creșterea lui într-un climat artificial, de „seră”. Totuși mai sînt încă destui părinți care-și fereșc copiii de ciocnirile cu viața, cu asperitățile ei. Copilul nu poate fi ferit de unele contacte negative, după cum nu poate fi ferit de contactul cu microbii. Așa cum fortificăm organismul pentru a rezista îmbolnăvirilor, trebuie să fortificăm caracterele, pentru a rezista influențelor negative.

O educație pentru viață nu se poate realiza decît în mijlocul vieții. Pentru maturizarea sa psihică și socială, copilul are nevoie de cei de o vîrstă cu el, are nevoie să ducă o viață de grup.

Emilia BĂTRÎNU

PEDAGOGIA ȘI ACTIVITATEA CULTURALĂ

În lumea contemporană, manifestările culturale, sprijinite prin mijloace tehnice de difuzare din ce în ce mai perfecționate, au căpătat o putere preponderentă de influențare. Din punct de vedere al educației, această acțiune de influențare poate fi cu drept cuvânt denumită „cea de a treia forță”. Ponderea ei în această privință este în continuă creștere.

În trecut, copilul aparținea în primul rând familiei și apoi școlii. Familia era covârșitor prezentă în viața copilului, iar școala intervenea cu o pondere direct proporțională cu poziția socială a celui educat. Rolul factorilor exteriori familiei și școlii, rolul manifestărilor culturale, era destul de redus în domeniul formării educative a tinerelor generații. Astăzi se observă pe plan mondial apariția unor tendințe de diminuare a influenței familiei. Ritmul vieții contemporane și structura timpului liber al părinților reprezintă numai unele din cauzele care au determinat această diminuare. Pierderea de autoritate suferită de familie nu a dus însă — cel puțin pentru un moment — la o creștere echivalentă a influenței școlii. Beneficiarele acestei diminuări au fost în primul rând diversele manifestări culturale. Aceste manifestări, înarmate cu un adevărat arsenal de mijloace tehnice ultramoderne, au pătruns inevitabil în viața tuturor oamenilor lumii actuale, exercitând o presiune psihologică din ce în ce mai mare. Capacitatea lor de influențare s-a manifestat cu atât mai mult asupra tinerei generații, totdeauna dispusă să primească sugestii pe calea divertismentului. Literatura, concertele și expozițiile și mai ales formele lor „mecanizate”: cinematograful, radioul și televiziunea, au devenit alături de familie și de școală un al treilea factor esențial al procesului educativ contemporan. Manifestările culturale — atât cele tradiționale, cât și cele tehnizate — cîștigă din ce în ce mai mult teren în sufletul copilului și aceasta printr-o micșorare proporțională a influenței școlii și familiei. Este aproape o banalitate sociologică să constați că în lumea actuală copilul este deseori mai influențat de programele televiziunii decât de povețele tatălui și de îndrumările profesorilor. În fața acestei a treia forțe a frontului educativ, atitudinea pedagogiei nu poate fi decât una singură: înglobarea noilor influențe mereu crescînde într-o strategie

comună, într-o acțiune globală. Presiunea celei de-a treia forțe nu poate fi în nici un caz contrară; ea poate fi însă canalizată.

Problema folosirii educative a manifestărilor culturale se lovește însă de dificultăți extrem de serioase, dificultăți care multă vreme nu au fost luate în considerare. Valoarea psihologică a acestor manifestări este în funcție directă de caracterul lor normativ. Influența lor este cu atât mai mare cu cât ele educă fără să o mărturisească și fără ca publicul să o simtă. Un film stigmatizat pe afiș cu mențiunea „educativ” va fi ocolit de tineret și chiar dacă va fi vizionat în cuplaj obligatoriu cu altul căutat, ideile sale vor întîmpina o rezistență psihologică încâpățînată. Eficiența influenței acestor manifestări culturale stă tocmai în faptul că tînărul vine să se distreze și nu bănuiește nici o intenție formativă a artei respective. Principiul menținerii acestei eficiențe constă deci în salvarea cu orice preț a caracterului de artă și de bucurie dorită a oricărei manifestări culturale.

Nimic nu trebuie să fie forțat, nimic nu trebuie să apară a fi istorioară morală. Aci intervine însă reversul medaliei. A lăsa ca, în numele menținerii atractivității, manifestările culturale să alunece pe panta dorințelor celor mai vulgare ale publicului, înseamnă a le transforma într-un mijloc organizat de de-

formare colectivă. Este cu totul regretabil că și la noi s-au observat tendințe comerciale în domeniul selecției filmelor importate. Ca să facă „casă”, am văzut cîteva luni de zile, aproape în exclusivitate, scenarii cu spărgători, bandiți, etc., în care adesea „eroii” respectivi sînt prezentați ca băieți foarte simpatici. Asemenea programe nu pot pretinde a avea un rol educativ. Așadar, pe de o parte, pentru a fi psihologic eficiente manifestările culturale trebuie să-și păstreze neștirbită atractivitatea, să aibă caracterul unor realizări artistice autentice care să nu poată fi bănuite de intenții normative, de propagandă morală. Pe de altă parte, aceleași manifestări, pentru a fi educative, nu trebuie să urmeze cu obediență tendința entropică a gustului publicului, nu trebuie să se conformeze unor dorințe inferioare. Este însă această sinteză realizabilă? Este posibil să împaci eficiența psihologică cu norma educativă, să faci să devie atractivă principialitatea morală? Nimeni nu pretinde că este ușor să reușești ca o asemenea axiologie pozitivă să nu plictisească. Marile valori ale literaturii și artei universale stau însă mărturie că acest lucru este deplin posibil. Istoria realizării acestor valori ne demonstrează că la baza forței lor a stat întotdeauna o sinteză între normă și libertate, principialitatea morală devenind la creator o expresie absolut liberă a voinței sale. Ceea ce este însă adevărat pentru creator este valabil totodată și pentru cei ce recepționează cultura. O cultură educă numai atunci cînd norma, pe care inevitabil o conține, este atât de adinc asimilată de public încît devine expresia libertății lui.

Cu aceasta ajungem astfel la punctul esențial al gîndului nostru. Pro-

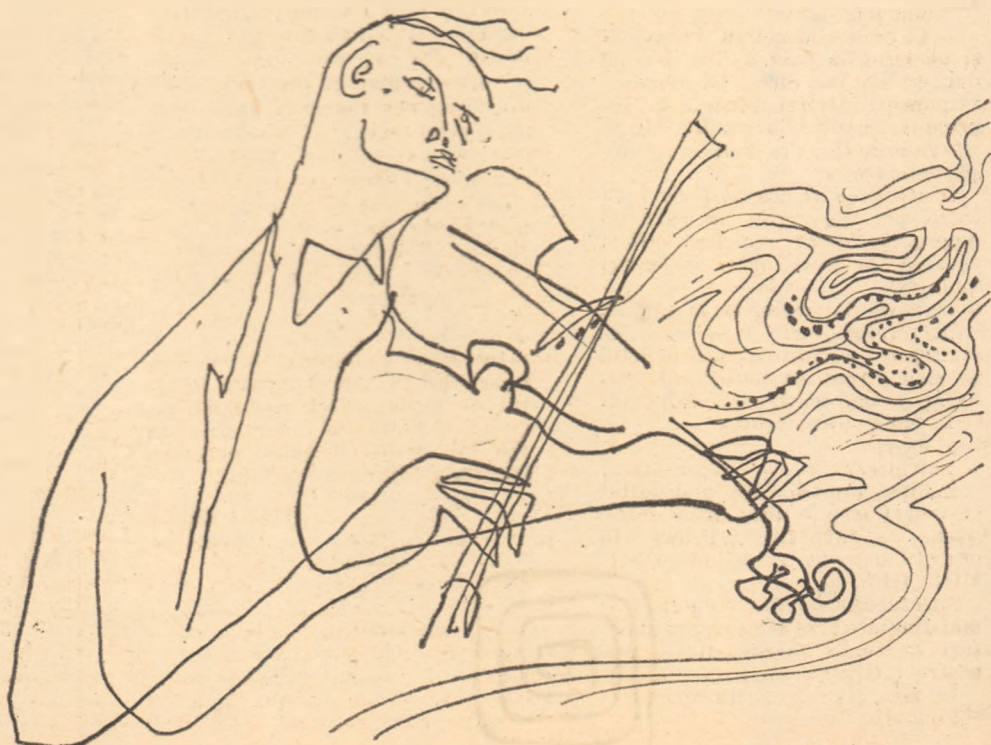
blema eficienței educative a manifestărilor culturale se reduce la posibilitatea ca norma pozitivă pe care ele trebuie s-o conțină să devină de la sine o dorință a consumatorului de cultură. Atît axiologia estetică, cît și axiologia morală, implicit conținută, trebuie să se transforme în expresie a voinței publicului. Această împăcare între normă și libertate este însă o problemă pedagogică prin excelență; am putea spune că este de fapt însăși „problema pedagogiei”. Arta educației constă în capacitatea de a transforma în acțiuni conștiente principiile normative izvorîte dintr-un ideal dat. Educația nu este decît o sinteză dialectică creatoare între normă și libertate. Din cele de mai sus rezultă că problema unei adevărate politici a culturii este și o problemă de pedagogie. Există o identitate de adîncuri între problema educației în general și aceea a eficienței umane a culturii. Și una, și cealaltă își găsesc soluționarea printr-o sinteză între normă și libertate. Copilul trebuie educat să dorească realizarea în viață a principiilor morale. Publicul trebuie educat să dorească adevăratele valori artistice, valori care conțin implicit și o axiologie morală.

În epoca noastră, a dominației mijloacelor de manifestare culturală, nu se poate concepe o educație eficientă a tinerei generații fără a cuprinde într-o strategie comună și aceste mijloace alături de familie și de școală. În caz contrar, ar însemna să transformăm educația tinerilor într-o pinză a Penelopei pe care ziua o țes familia și școala, iar noaptea o destramă cinematograful și televiziunea.

AI. MANOILESCU
Cercetător științific la Institutul de științe pedagogice

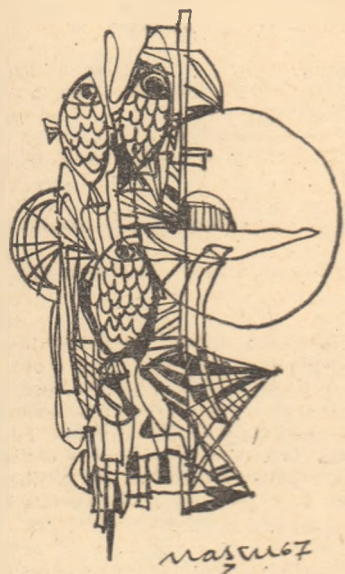
Desen de

I. DONCA

TRIBUNA „COLOCVII”

OPINII • ÎNSEMNĂRI • DISCUȚII • OBSERVATOR

SĂ LE TAIE VORBA!

Există persoane care aproape și-au creat o indeletnicie din a interveni pe lângă profesori pentru a le obține indulgența și a-i determina să acorde note de trecere unor elevi.

După cum i se pare mai potrivit, cel obișnuit să facă astfel de intervenții îl întimplă pe profesor cu un suris de circumstanță sau grav, și ca să spargă gheața, îl întreabă ce mai face, cum o mai duc cu sănătatea, la ce școală mai predă, prefăcându-se că nu cunoaște nimic din toate acestea. Apoi, intrând în subiect, îi amintește profesorului că nu l-a deranjat niciodată cu intervenții (ca și cum i-ar fi făcut prin aceasta o concesie), dar că acum e vorba de un caz cu

totul și cu totul excepțional. Apoi declară că intervine pentru o rudă foarte apropiată, de obicei nepot, sugerind că aceasta i-ar justifica pe deplin demersul abuziv, dictat de vocea singelui care, precum se știe, „apă nu se face”. Spunându-și păsul, el nu ascultă nimic din observațiile profesorului privitor la învătătură și purtarea „nepotului” său.

— Știu, știu! Dar de dumneata depinde totul...

— Și de știința elevului, nimic? ripostează profesorul.

Izbindu-se de rezistența profesorului, care îi răstoarnă argumentele, individul invocă sărăcia și bolile părinților elevului pentru care intervine.

Insistă asupra ingraturii copiilor mai mari, care nu-l ajută cu nimic, asupra planurilor induioșătoare de viitor ale elevului, în cazul că... va promova. Că în fond, e plin de calități... Apoi face apel la generozitatea profesorului, trecând complet cu vederea obligația acestuia de a-și face datoria. Spre a-i adormi vigilența, îi istorisește amănunțit un șir de întâmplări cu profesori „mișoi”, care au „salvat” de la catastrofă multe familii. În cazul că a uitat să facă o fișică cu numele protejatului își spune foarte grijuliu: „Ține-l minte!”, sau: „Scrie-i numele și alături cine te-a rugat”. „Dacă n-o trece, tată-său îi face așa și pe dincolo, că e om sever”. Sau: „Dacă elevul n-o lua examenul, e în stare să facă așa și pe dincolo, că e simțitor”.

Iar dacă se întâmplă ca profesorul să aibă vreun caz dificil în familie, soțul aceste de om nu șovăie să profite de respectiva împrejurare, pentru a face presiuni asupra conștiinței profesionale a slujitorului școlii.

Nu sînt prea rare cazurile cînd, după atitea eforturi împotriva adecărilor și a bunului simț, individului cu intervențiile i se face „foame” și mai ales „sete” și-l invită pe profesor „la o gustare” cu el. Degeaba își cere iertare profesorul, că acum s-a sculat de la masă, că respectă un anumit regim... Degeaba!

Ba uneori, făcînd uitată descrierea greutăților în care se zbat părinții elevului, el îndrăznește să-i ofere profesorului bani. Dacă e femeie, după ce îi vorbește foarte de

aproape, deși vede bine că nu e surd, ea încearcă drăgălaș să-i vire banii în buzunar, ca în halatul unui bărbier. Dascălul, uluit și jignit, dar incapabil să reacționeze cum ar trebui, ca să scape, caută să se ferească, făcînd niște figuri agile, ca la twist!

— E mai bine așa, să nu știe nici vîntul, nici pămîntul, decît să vin cu un curcan și cu o damigeană de vin ori de țuică, să cadă vecinii — explică ea.

Unii părinți, luîndu-se după asemenea mituitori, cred că nu s-a desființat peșcheșul. O biată femeie roagă pe un dascăl să fie îndurător cu copilul ei, care trebuie să dea un examen:

— Vă rog să-l treceți.

— Îl trec, dacă o mișca și el!

După examen, femeia, om de cuvînt, vine iarăși la profesor.

— A trecut copilul. Ce v-ar interesa: brînză, făină?

— Cum adică să mă intereseze?...

— Păi n-ați spus că dacă o „mișca” și el?

Ea înțelesese că profesorul se gîndește la a „mișca din urechi!”

După ce se termină anul școlar sau examenele, de obicei respectivii indivizi „te iartă”, „nu te mai cunoșc”. Ca altădată să te atace iarăși, încercînd să te facă să trădezi adecărilor și pe elevii „fără protecții”.

Cadrele didactice trebuie să le taie vorba, scurt. Conștiința profesorilor și legalitatea o impun. În felul acesta ei favorizează adecărata emulație la învătătură — cinstită și rodnică.

Prof. Dimitrie Al. NANU
Pitești

Gesturi care contează

Expresia „gestul contează” intervine deseori în vorbirea noastră.

— Ce să fac, dragă? M-au invitat și pe mine la onomastică. Să mă duc, să nu mă duc?! Și adeseori răspunsul interlocutorului vine prompt: „Gestul face mult, du-te cîteva minute că... la urma urmei, gestul contează”.

O analiză mai atentă a semnificației pe care o are „gestul”, ne îndreptățește să spunem că în această privință sîntem uneori mult datorii. Căci în final, un gest ajunge ori să declanșeze un flux de trăiri vesele, de satisfacții, de mulțumiri (pentru fiecare, în felul și după sensibilitatea lui), ori să provoace regretul, dezgustul sau indignarea celor care-l așteptau.

Voi prezenta un singur fapt. Echipa artistică a pionierilor și școlărilor din municipiul Timișoara își anunțase „turneul” în orașul Zalău, centru de județ (PRIMUM „GEST”).

Spectacolul a fost popularizat mai dinainte prin afișe și prin anunțuri la toate școlile din orașul nostru („GESTUL” AL DOILEA).

În ziua fixată pentru spectacol echipa din Timișoara a fost pre-

zentă în Zalău. La orele 18 se afla pe scena Casei de cultură din localitate. La orele 18,15 cortina se ridica, permițînd astfel ca, timp de aproape două ore, fără întreruperi, gingășia școlărilor de toate vîrstele, de diferite naționalități, îmbrăcați în minunate costume naționale, să se dezvăluie publicului zălauan. (AL TREILEA „GEST”, care mi s-a părut cel mai frumos).

În sala de spectacole însă... microfonul s-a defectat repede. La parter doar jumătate din locuri erau ocupate, iar la balcon... cei ce terminaseră de interpretat sau urmau să se prezinte pe scenă. Dar, și din puținii prezenți, majoritatea fiind copii nesupravegheați de nimeni, după cîteva puncte din program păraseau sala în grupuri zgomotoase ca să meargă la film. Ce să mai vorbim de permanentul dute-vino și de zgomotul provocat de școlării rămași în sală?! („GESTUL” AL PATRULEA).

Toți elevii prezenți în sală uitaseră că se cuvenea ca, la sfîrșit, unul din ei să mulțumească sincer colegilor din Timișoara care au prezentat acel minunat program artistic. A se reține: cadrele didactice din oraș fiind în concediu

„nu puteau” sau mai bine zis, „n-aveau dreptul” să-și aducă aminte de acest lucru. (Este „GESTUL” AL CINCILEA, pe care nu mai știu cum să-l califici).

Noroc că doi tovarăși de la Inspectoratul școlar județean din Zalău au trimis în grabă după niște flori, au luat o pionieră din sală și unul din dinșii, la sfîrșitul spectacolului, a felicitat călduros echipa din Timișoara, iar pioniera a înminat dirijorului un buchet de flori...

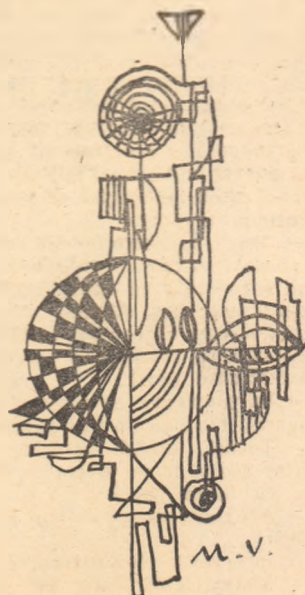
Ce aspect etic au fiecare din „gesturile” descrise mai sus, știe oricine. Se nasc însă niște întrebări: Au considerat oare profesorii de serviciu și directorii de la atitea școli generale din orașul nostru că nu aveau nimic de cîștigat și de învățat ei și elevii lor, din cele ce le-au oferit timișorenii? Așa i-au învățat pe elevii lor să primească vizita altor colegi din țară? Așa se cuvenea să trateze gestul elevilor din Timișoara care, cu toate că erau în vacanță, s-au deplasat tocmai la Zalău și încă să ne ofere un program cu intrare liberă? Ce-ar gîndi ei dacă ar fi tratați la fel, atunci cînd se deplasează cu echipele lor artistice în alte localități?

Așa e: „GESTUL CONTEAZĂ”. Numai că a face măcar act de prezență este un gest de respect, iar a întoarce spatele și a nu fi receptiv la ceea ce ți se oferă din suflet

(deși poate cu unele sacrificii) este un gest de impolitețe și de nepăsare care nu stă bine unor educatori.

De aceea, pentru frumusețea gestului timișorenilor, le zic: bravo!

Victor BECHEANU
inspector de specialitate
Inspectoratul școlar Sălaj-Zalău

Desen de Octav GRIGORESCU

„Studenta”

Mai zilele trecute răsfoiam o revistă în parcul orașului. Alături pe bancă, două doamne vîrstnice conversau:

— Știi că Minodora lu'Georgeta nu e studentă?

— Ei na! Cum să nu fie?! Doar a dat examen toamna trecută la medicină!

— Și?

— A reușit și a plecat la cursuri, o dată cu toți studenții. În octombrie, parcă.

— Dar uite că n-a reușit și n-a plecat la nici un curs — ripostează ferm interlocutoarea.

— !

— Așa-i, nu te mira. Crede ce-ți spun. Minodora a căzut la admitere, dar părinții ei spun că a reușit. Fata a plecat, de acasă, toamna, o dată cu studenții, dar nu s-a dus la facultate, ci la niște rude, la Ploiești; vine în fiecare vacanță la părinți, dar nu de la cursuri, ci de la rude ș.a.m.d.

Pe mine toată această istorie m-a nedumerit profund. Mai întii, pentru că nu înțelegeam cum de nu văd părinții tinerei absolvente ce exemple negative îi oferă prin încercările lor de escamota realitatea. Iar dacă fura aceasta se adaugă altora puse la cale de către familie, în văzul fetei, pentru a-i induce în eroare pe cei din jur — e lesne de înțeles ce trăsături negative și-au putut face loc în caracterul fetei.

Eu mi-aș fi ținut copilul acasă, lângă mine (chiar dacă de aici se putea deduce — și nu văd în aceasta nimic rău pentru educație — că fiica mea nu a fost atât de bine pregătită încît să poată fi admisă la facultate). Astfel era posibil să o am continuu sub supravegherea mea directă, și să veghez — eu și nu rudele — să se pregătească sistematic în vederea examenului la care desigur fata nu a renunțat.

Prof. Iancu POPESCU

Tg. Jiu

DIALOG DESPRE O... JUCĂRIE

Mă aflu într-o frumoasă stațiune de munte (numele n-are importanță); din obișnuință, am intrat într-o librărie în care se vindeau de toate: cărți, ilustrate, jucării, rechizite, mă rog, tot ceea ce se poate găsi în librărie.

La raionul de jucării am fost martorul neutru al următorului dialog, pe care mă voi strădui să-l reproduc fidel și cu cât mai puține comentarii, socotindu-le inutile.

— Dragă, spunea o femeie soțului, să cumpărăm ceva pentru băiat, nu l-am văzut doar de două săptămîni. Ne-o fi așteptînd, săracul.

Am înțeles că cei doi isprăviseră concediul în stațiune și aveau să plece curînd acasă.

— Ba ș-aștepte el mult și bine, măgarul. Nu dau un ban pentru el.

— Totuși, insistă femeia, ceva ieftin, acolo, să nu zicem că ne-am dus cu mîna goală.

— Am spus, nu dau un ban pentru măgar.

A intervenit vînzătoarea, calmă:
— Sînteți chiar atît de pornit împotriva... „măgarului”?

— Sînt! a replicat omul nervos. Un măgar ca el nu merită nimic; în cîteva zile s-alege praful din jucării!

Se adunaseră oameni, vîrstnici și tineri, care se amuzau copios. Soția continua să facă propuneri.

— Să luăm cuburile alea ilustrate; uite, „Capra cu trei iezi”, și „Albă ca zăpada”; costă doar cinci lei și ceva.

— Nimic, am spus nimic!

— E mare băiețelul? a întrebat vînzătoarea.

— Trei ani — a răspuns mama.

— Acunci luați mașinuța asta. O să-l distreze.

— Ba mai bine o căruță: pentru un măgar e tocmai ce-i trebuie!

— Cărucioare de joacă n-avem, a răspuns vînzătoarea cu același calm.

— Apoi dacă n-aveți, nu luăm nimic.

Și omul s-a îndreptat nervos spre ușă.

— Uite, s-a adresat vînzătoarea femeii; luați ciocănelul acesta cu sunătoare.

Omul a auzit-o și s-a întors furios:

— Să-nceapă să sune tocmai cînd eu dorm, nu? Știi că ești deșteaptă dumneata?!

Și apucîndu-și soția de braț, a tras-o spre ușă.

În urma lor, toți cei prezenți în librărie, comentau această scenă ridicolă, luau în derîdere atitudinea și vocabularul tatălui.

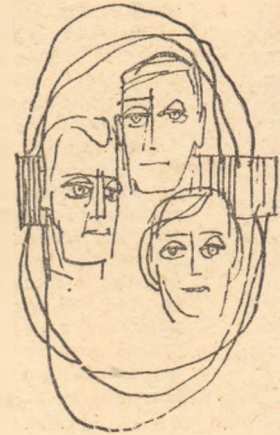
Dar omul nu mai auzea; ieșise în stradă și intrase vis-a-vis, la o braserie.

Prof. Gheorghe MOVILĂ
Comănești, jud. Bacău

Desen de Olga CIZEK

„POSTURI VACANTE”

În fiecare an școlar, între 1 și 15 septembrie sîntem încă nevoiți să încadrăm suplinitori la catedrele vacante. În aceste zile întîlnești în fața inspectoratului școlar o mulțime de tineri, de obicei proaspeți bacalaureați. Îi selecționăm cu grijă pe cei mai pregătiți și mai ales pe acei care vor să rămînă în învățămînt.

Într-una din aceste zile vine la mine în audiență o tînără de vreo douăzeci de ani, foarte sigură pe ea, îmbrăcată cochet, chiar extravagant.

— Pot să stau?

— Poftim!

Are o poșetă mică, drăguță, pe care o tot schimbă dintr-o mînă în alta.

— Aș dori să suplinesc o catedră: de preferință, de matematică, dacă aveți!

Mă gîndesc repede. Catedra de matematică și fizică din comuna T. este liberă de mai mulți ani. Dacă tînăra are institutul pedagogic sau cel puțin un an-doi de facultate, rezolvăm o problemă grea.

— Ați mai lucrat în învățămînt?

— O, nu! Am funcționat un timp la „Telefoane”, dar era foarte obositor. Apoi mătușă-mea a făcut tot posibilul și m-a transferat la „Poștă”. „Dar nici aici nu-i de tine — zicea dumneaei. Dacă ai putea să intri în învățămînt, ar fi foarte bine”.

Încep să pierd speranța.

— Nu vă supărați, ce studii aveți?

Pînă aici vorbise cu multă dezinvoltură. Întrebarea mea păru însă că o stingherește. Lăsă genele în jos și spuse:

— Să vedeți... Eu... Din motive obiective, dar absolut obiective, vă asigur, nu sînt decît în clasa a X-a la fără frecvență.

Dezamăgirea mea e totală.

— În cazul acesta, îmi pare foarte rău! Ridic umerii și desfac brațele cu clasicul gest care vrea să spună: „Regret, dar nu pot face nimic”.

Trec cîteva clipe de tăcere. Aștept să plece. Vizitatoarea mea nu dă nici un semn c-ar fi înțeles situația. Mă scol în picioare, doar, doar... Tînăra continuă să rămînă pe scaun.

— Vă rog, tovarășe inspector! Aș vrea atît de mult să lucrez în învățămînt! V am spus doar. Mă pricep la matematici.

— Mă rog frumos, și de unde cunoști dumneata atîta matematică? i-am replicat eu pe un ton destul de iritat.

— A! sînt foarte bine pregătită. Că spunea și mătușă-mea. Toată vara am făcut meditație cu un profesor. Ce credeți! M-au lăsat corigentă la matematică!

Mă străduiesc să fiu calm și-i arăt că-i mai bine totuși să rămînă în continuare la „Poștă”. În fond, orice muncă devine plăcută, dacă...

— A, tocmai! Tocmai! mă întrerupe ea, recăpătîndu-și aerul acela degajat de la început (își închipuia probabil că manifest oarecare bunăvoință față de ea). Mătușă-mea mi-a spus: „Intră, dragă, în învățămînt! Acolo, viață ușoară. Ai făcut trei ore, și gata! Nici o răspundere...”

Dumnezeule mare! Ce cred unii oameni că este învățămîntul? Un refugiu al minimumului efort? O oază a improvizăției și leneviei? Ce gîndesc ei despre acest domeniu, în care, ca în nici un alt sector al activității umane, poate, se cere atîta pricepere, răbdare, dăruire de sine? Cunosc

o educatoare care se culcă în fiecare noapte la ora unu, și asta numai ca fiecare din cei 30 de copii pe care îi conduce să aibă a doua zi desenul, jucăria, materialul său didactic. Un profesor de matematică în prag de pensie — unul dintre cei mai buni dascăli de prin părțile acestea — îmi mărturisea că de fiecare dată rezolvă acasă toate problemele care le discută cu elevii în clasă (și asta o face de 35 de ani). Ca să mă convingă, a scos din buzunarul de la piept ciornele. Nu le folosea, desigur, niciodată. „Dragă amice, obișnuia să-mi spună, matematica nu admite ezitări”. Un alt coleg mi se destăinuia deunăzi, prietenește, că de multe ori e nevoit să se pregătească patru-cinci ore ca să predea așa cum trebuie o singură oră de istoria literaturii române la clasa a X-a sau a XI-a. Și iată, vine cineva dinafară să susțină că munca din învățămînt e foarte ușoară și, mai ales, fără nici o răspundere.

— Tot mătușă-mea m-a sfătuit să...

— N-am mai putut răbda. În definitiv, cine e mătușa asta a dumitale pe care o pomeniști la tot pasul?

— A! N-o cunoașteți? Vai! (adică, ce pierdere colosală!). E gestionara de la „Alimentara” Știți — se uită în stînga și în dreapta și coborî tonul conspirativ — au venit măsline, d-alea mari, de 16 lei kilogramul. Dacă doriți, vorbesc eu să vă rețină...

Simt cum îmi pierd calmul cu care începusem să mă mîndresc.

— Dudaie! Te rog să părăsești imediat biroul!

S-a ridicat în picioare, înțepată, dar nici gînd să plece.

— Vă previn c-am să reclam mai departe!

I-am deschis ușa și am spus atît de tare: „Ieși afară!”, încît toți funcționarii din cele 11 birouri ale etajului au țîșnit pe coridor, îngrijorați.

...Peste două săptămîni s-a analizat felul cum se rezolvă cererile și sesizările oamenilor muncii. Am fost criticat că am avut o atitudine necivilizată față de public. Așa este, recunosc, dar cel puțin mă răcorisem și eu o dată — așa cum atît de plastic spune poporul.

TUDOR ARGHEZI:

„CASETA CU BUCURII“

Editura tineretului, 1968.

Există casete cu bijuterii, pentru femeile care își păstrează în ele podoabele, cutii cu surprize, ale căror arcuiri deschid brusc capacul către cele mai neașteptate jucării. Editura tineretului face de astădată ea însăși o surpriză celor mai mici dintre lectori, oferindu-le o casetă nu cu jucării, ci cu... bucurii: 8 povestiri miniaturale ale aceluși mare scriitor pe care îl poți descoperi la 7, ca și la 77 ani, cu aceeași inepuizabilă uimire. Poetul „Testamentului“ și ultimului „Psalm“, prozatorul din „Ce ai cu mine, vîntule?“ și „Cartea cu jucării“ continuă să intre, chiar și absent dintre noi, în bibliotecile celor mici, familiarizându-i de pe acum pe cei care vor citi peste cîțiva ani „Cîntec de adormit Mișura“ cu isprăvile din copilărie ale ei și ale fratelui său, Barușu. Așa e întimplarea în care, într-o zi, cei mari lasă să creadă că fetița, cu ghețele, mînușile și pălăria tatei în cap, reușește să bage în sperieți toată lumea, inclusiv pe frățiorul care știe totuși că e vorba de o înscenare. Totuși, avid de aplauze, acesta încearcă să repete farsa. Zadarnic nu asigură niciodată succesul. Imitația, surpriza reiterată nu mai e surpriză pare a fi morala parabolei. Alteori, aflăm despre poznele lui Barușu, al cărui avocat, Mișura, îl apără de niște consecințe represive meritabile, sau de soarta unui plic păstrat cu fervoare, o noapte întreagă, de un băiețel, sub pernă, și a unui ceasornic de buzunar, odihnind în același mod, în culcușul surioarei, care, în cele din urmă îi rupe arcul. Tot în casetă, citim scrisoarea tatălui către Barușu, care îi trimite prin poștă un falnic armăsar cu coama de coton-perle, dat cu pieptenele des, cu două șei de stofă, cu o coadă din șase jurubițe de arnici și cu copite inoxidabile, din cea mai fină mușama lăcuită, și cu patru rotile sub picioare, pentru că „așa e viața,

Barușu: ciii care nu pot să meargă, au trebuință de rotile și de o bucată de sfoară“. Tot în acest mic univers al casetei facem cunoștință cu trenul miniatural pe care-l pune în mișcare același Barușu și-l oprește, geloasă, aceeași Mișura, obstacolindu-l cu un geamantan aruncat pe linie. În fine, avem onoarea să cunoaștem un ursuleț de catifea, pe care cusătoreasa l-a înzestrat, din greșală, cu doi ochi de porumbel, dar care are nu mai puțin obiceiul de a fura bomboane, ciocolată și dulceață, iar, în exilul său în pod, pungi și borcane vechi, apoi un iepure în ceartă grozavă cu un crap de rîu, pe care îl ia drept un iepure fără urechi, în timp ce crapul însuși îl socotește pe iepure un crap cu picioare și urechi. Adversarii, care se și fugăresc o vreme, ajung însă amîndoi în mîna unui negustor, gaca să-i vîndă pe taraba lui din piață; în fine, ultima cunoștință e un biet papagal cu penele smulse în joacă de o pisicuță, căreia îi e cu neputință apoi să-și recunoască partenerul de distracție, despuiat de veșminte și costumat într-un ciorap de lînă al stăpînei.

În fond, toate marile mici întîmplări din epoca celor dintii amintiri, pe care părinții înșiși le savurează citindu-le copiilor, provoacă, înaintea oricăror alte efecte moralizatoare, didactice, plăcerea și a lor și a copiilor, de a deschide poarta spre lumea miracolelor cotidiene. Cheia acestei cutii cu bucurii o înmînează faurul de „cuvinte potrivite“, povestind întîmplările în limba sa, care își trage sevele din secole îndepărtate și le distilează în cele mai contemporane retorte.

Un cuvînt de laudă Silviei Cambir, ilustratoarei cu gust și umor a acestor mici bijuterii oferite în caseta Editurii tineretului.

Veronica PORUMBACU

Dr. ADRIANA DECULESCU, dr. T. STOICA,
prof. C. PĂUNESCU și prof. T. TRUTER:

CARTE PENTRU TINERI

Editura medicală, 1968

Dialogul cu vîrsta „marilor întrebări“ pe care și-l propune „CARTEA PENTRU TINERI“ completează o mare lacună privind informarea științifică în domeniul educației afectiv-erotice. Autorii pleacă de la principiul că unele adevăruri, noțiuni, cunoștințe care privesc problemele esențiale ale existenței biologice fac parte integrantă din sistemul medico-pedagogic destinat formării deprinderilor și comportamentului sexual rațional și echilibrat și sînt de stringentă actualitate, vizînd în mod egal latura formării științifice și morale a personalității tinerilor. Sînt dezbătute astfel principalele aspecte afective, umane și sociale pe care le implică problematica sexualității la vîrsta tinereții.

Primul capitol se oprește asupra problemei „eterna dragoste“, văzută în multiplele ei ipostaze. Se dau răspunsuri la întrebări de felul: toți oamenii iubesc? are dragostea taine? de unde provin unele rătăcirii?

Dragostea — demonstrează autorii — nu exclude luciditatea, rațiunea, ci o implică. Iubirea integrează în valorile afective, morale și sociale atracția firească dintre sexe, căreia îi dă un sens profund în cadrul existenței umane. A iubi nu înseamnă relații strict biologice, ci de tip superior, psiho-social: a colabora cu cineva, a merge împreună în aceeași direcție, a gîndi în același sens etc.

Autorii subliniază justificat că actul sexual nu poate fi privit numai sub aspect fiziologic, lipsit de semnificația sa socială, desprins de iubire, de respect, de dăruire complexă, de răspundere totală pentru consecințele sale. Adolescenții și tinerii trebuie să

privească cu reală responsabilitate viața și propriul lor viitor. Ei trebuie să știe că vor fi logodnici, soți, părinți.

Educația sexuală trebuie să devină educația relațiilor dintre sexe, educația dragostei și a pregătirii pentru viața familială.

Intitulat sugestiv: „Vreau să întemeiez o familie“, cel de al treilea capitol dezvoltă ideea necesității integrării tînarului într-o formă socială de conviețuire: familia. Se arată că alegerea tovarășului de viață constituie un act de mare responsabilitate, ce apasă greu pe umerii tinerilor, învățați pînă acum să găsească în cei maturi un sprijin și o povăț atunci cînd singuri ar fi trebuit să delibereze.

Alături de factorii etico-sociali, care arată locul familiei în societatea noastră socialistă, sînt schițați cei de natură medico-biologică. Sînt discutate noțiunea de maternitate, rolul eutrofic al acesteia asupra valorii biologice și sociale a cîsniciei, evoluția relațiilor matrimoniale, cu sublinierea rolului copiilor în întărirea familiei, precum și unele considerațiuni împotriva atitudinii ușuratece față de familie, față de dragoste.

Deoarece nu se poate obține o dominare a instinctului („umanizarea“ acestuia), o autostăpînire rațională, pînă ce tînarul nu ajunge la o cunoaștere mai amănunțită a propriului său organism, ultimul capitol — cel de al patrulea — înfățișează noțiuni legate de anatomia și fiziologia aparatului de reproducere, de caracterele sexuale primare și secundare, de profunde transformări din organism, de comportamentul sexual uman în cîsnicie etc. „Carte pentru tineri“ este o apariție editorială necesară și utilă educației generațiilor tinere.

Dr. Nicolae OSTIN, Reghin, jud. Mureș

COMENTARIU — MENȚIUNI

CULTURA DE MASĂ — SUBIECT DE MEDITAȚIE

În numărul 8 (50) al revistei craiovene „Ramuri“, număr care marchează un eveniment editorial, Teofil Moreta publică un fel de articol bilanț care sintetizează cei cinci ani de existență a rubricii „Cultura de masă“. Autorul subliniază semnificația și importanța acestei rubrici care a prilejuit discuții antrenante, instructive, menite să sprijine eficient activitatea culturală de masă. Deși, uneori privite cu circumspecție, chiar cu superioritate de către unii cititori sau unele publicații — cum consemnează Teofil Moreta — articolele respective constituie, de fapt, un material demn de atenție, pentru obiectivele pe

care le urmăresc și pentru soluțiile și perspectivele pe care le includ. Considerăm, ca și cel care semnează, că sînt nu numai bine venite, dar și necesare cronicile dramatice, considerațiile estetice pe marginea unor spectacole de amatori, anchetele sociologice întreprinse, sugestiile metodice cu privire la învățămîntul de iarnă la sate sau la organizarea bibliotecilor sătești și de cartier, cluburilor, caselor de cultură etc. Cîteva titluri îndreptățesc această opinie favorabilă rubricii: „Satul și cultura“, 41.000.000 de oameni învață“, „Cultură și civilizație“, „Educația estetică și criteriul contemporan“, „Prologul unor exigențe noi — calificarea culturii de masă“, „35.000 tineri în Craiova — cum își petrec timpul liber?“ „Pledoarie pentru o seară de club“ și altele.

Cultura de masă înseamnă în fond creșterea posibilităților de a lua contact cu arta unui număr din ce în ce mai mare de oameni, lărgirea cercului

iubitorilor de frumos. Înseamnă și stimularea umanismului, a patriotismului și a demnității naționale. Pentru acest motiv trebuie găsite și alte modalități, complexe, de răspîndire a culturii în rîndul maselor, în afara mișcării artistice de amatori și a propagandei ideologice, artistice, tehnice prin conferințe. Cultura de masă este un „fenomen esențial — și nu complementar!“ — al spiritualității românești contemporane și trebuie „să beneficieze de metode și mijloace științifice“, subliniază în articolul citat Teofil Moreta. Această realitate impune mai multă seriozitate și mai multă exigență față de calitatea muncii în domeniul respectiv.

Colaboratorii rubricii, ca și ceilalți cititori, au posibilitatea să-și spună deschis părerea în paginile revistei „Ramuri“, care anunță pentru următoarele numere noi și interesante dezbateri pe tema „Cultura de masă“.

V. BACIU

CU ARMAND LANOUX

Despre literatura pentru copii și tineret

Scriitorul Armand Lanoux (născut în 1913 la Paris), — la început autor de literatură polițistă, dar consacrat ca poet (premiul Apollinaire, 1953, pentru volumul „Colporteur“), ca critic și istoric literar („Belle époque“; „Bonjour, Monsieur Zola“, eseuri despre Balzac și Baudelaire) și ca romancier (premiul „Goncourt“ pentru „Quand la mer se retire“ apoi „Commandant Watrin“, 1956 și „Rendez-vous de Bruges“, 1958 — în tinerețe fusese institutor.

Intrucât și-a dedicat mulți ani educației copiilor, iar ca scriitor nu este străin de problemele tineretului de azi, i-am solicitat un interviu.

1. Care credeți că este locul și rolul literaturii pentru copii și tineret?

— Literatura pentru copii și tineret ocupă un loc de prim ordin. Când spun aceasta am în vedere literatura de bună calitate. Rolul ei este nebănuț de mare: o literatură bună poate determina în mare măsură caracterul omului, încă din copilărie, după cum o literatură hibridă, de calitate discutabilă, cu aspecte negative, poate dăuna dezvoltării armonioase a personalității omului. Ca fost institutor, am constatat că, în general, copilul este cititorul cel mai pretențios, pentru că este sincer. El este străin de orice formalism, orice convenționalism, iar logica lui în aprecierea stărilor de fapt a oamenilor reali sau imaginari este mai nuanțată. Universul interior al copilului este mult mai divers ca al omului adult. Dar în același timp, acest univers este plin de zone a căror fenomenologie adulții nu o mai înțeleg în esența ei din cauza banalității cotidiene și a grabei de a da sens propriei vieți. De aceea, am crezut întotdeauna că literatura este un auxiliar de primă necesitate pentru pedagog dacă acesta vrea să cunoască copilul și să-l determine ca om, în sens social și filozofic.

Ca scriitor, având o practică pedagogică pe care n-am părăsit-o decât cu multă părere de rău, pot să spun că numai un scriitor într-adevăr mare poate să scrie opere de valoare pentru cititorul copil sau tânăr. Nu mi se va lua în nume de rău dacă am să spun că deși sint laureat al mai multor premii și, în special, al premiului Goncourt — visul meu este legat de desăvârșirea unei opere în care eroii să fie copii și tineri. De aceea, studiez cu multă luare-aminte fenomenele care domină viața oamenilor-copii, oamenilor tineri.

2. Răspunde literatura actuală problemelor care frământă tineretul francez? Dacă nu, ce se poate întreprinde în această direcție?

— Literatura actuală nu răspunde problemelor care frământă tineretul decât teoretic. Tinerii năzuiesc spre libertate, spre desăvârșirea unui nou mod de viață, iar literatura tratează în general problemele lui, pe linia unor experimente personale. Dacă vrem exemple, putem să le căutăm la François Sagan, Robbe Grillet, Camus și chiar Jean Paul Sartre.

Se poate întreprinde un singur lucru în direcția redeschiderii interesului tineretului pentru literatură și aceasta numai dacă se va scrie adevărul despre viață, despre oameni. Acest lucru îl poate face orice scriitor care crede în om și în adevăr.

3. Franța are o vastă rețea de instituții care se ocupă de educația tineretului. Ce puteți împărtăși cititorilor noștri în legătură cu modul de organizare și eficiența acestor instituții?

— Instituții de educație în Franța, ca oriunde de altfel, sint foarte multe. Eficiența acțiunilor lor este încă departe de ceea ce ar trebui să fie. Cauzele acestei ineficiențe sint de mai multe feluri: lipsa unor pedagogi în număr acceptabil, dezinteresul unor factori de răspundere, dar, mai ales, credința că omului modern nu-i trebuie prea multă educație în sensul clasic al cuvântului. Aceasta nu înseamnă totuși că educația nu este un proces viabil și necesar. Cât privește modul de organizare a acestor instituții, el este

divers și de multe ori determinat de criterii speciale. Totuși, școala și familia ocupă un loc de seamă atât în preocupările statului, cât și în ale celor ce au pasiunea desăvârșirii unui om demn de epoca noastră. Dacă mi-ați îngădui, aș inversa acești termeni și v-aș răspunde astfel: familia este rădăcina care nu trebuie să putrezească niciodată; școala este tulpina care nu trebuie lovită nicicând, iar societatea constituie crengile cu fructele de aur ale pomului vieții, pentru om în toate timpurile.

Acestea am avut de împărtășit cititorilor „Colocviilor“, laolaltă cu salutului și soarele prieteniei mele din vigneta de alături, a încheiat scriitorul Armand Lanoux.

G. FLORAN

U. R. S. S.

DEZVOLTA-REA ȘCOLII Anul școlar s-a deschis în Țara Sovietelor cu aproape 50 de milioane de elevi. Instruirea și educarea lor este realizată de circa 3 milioane de învățători și profesori, din care 150.000 proaspăt intrați în învățământ.

Școlile profesionale pregătesc și ele circa 2 milioane de viitori muncitori calificați — tractoriști, lucrători în rețeaua serviciilor de deservire a populației, constructori, muncitori pentru industria alimentară și textilă, mai mulți decât în anii trecuți.

În prezent peste 760 de universități și institute de învățământ superior pregătesc peste 4 milioane studenți dintre care 450 de mii în anul I — U.R.S.S. ocupând unul din primele locuri în lume în ceea ce privește numărul studenților.

Statul pune la dispoziția profesorilor, elevilor și studenților toate cele necesare unei bune pregătiri școlare. Au fost date în folosință numeroase localuri, cămine, cantine studentești, noi școli, un număr imens de cărți școlare. (Anul acesta numai în R.S.F.S.R. vor vedea lumina tiparului două sute de titluri de manuale, într-un tiraj total de peste 200 milioane de exemplare).

S. P.

MEXIC

JOCURILE OLIMPICE La 12 octombrie a.c. pe marele stadion din cetatea universitară a orașului Mexico a început cea de a XIX-a ediție a Jocurilor Olimpice, organizată pentru prima dată într-o din țară America Latină.

Forțele de elită ale sportului din cele cinci continente s-au strâns din nou pentru a-și disputa înfruntarea, în cele mai minunate întreceri ale epocii noastre, dedicate frumuseții fizice, morale și spirituale a omului.

Concomitent cu această sărbătoare de înalt prestigiu a sportului s-a aprins o a doua flacără, aceea a Olimpiadei Culturale. Asistăm astfel la o comuniune între forțele spirituale și cele fizice — reeditare a idealului vechilor greci și al renovatorului olimpismului, Pierre Coubertin. Ca urmare, în cetatea

olimpică din Ciudad de Mexico au sosit paralel cu delegațiile sportive și savanți, artiști, scriitori, muzicieni, echipe de dansuri, de teatru etc., care întrețin la un înalt nivel manifestațiile înscrise în programul cultural, ce cuprinde circa 20 de acțiuni.

T. C.

FRANȚA

POT ÎNLOCUI PĂRINȚII? Sub titlul „Les grands parents peuvent-ils être parents?“ revista franceză „L'école des parents“ (iulie-august 1968) publică un interviu cu d-rul Braesco asupra cauzelor și consecințelor coabitării și substituției părinților de către bunicii.

Se pare că în condițiile societății capitaliste de azi (urbanizarea intensă, lipsa spațiului de locuit și a posibilităților de întreținere a unei femei de serviciu, atragerea masivă a femeilor în producție etc.) educația copiilor este încredințată în foarte multe cazuri bunicii.

Sint urmărite două aspecte: coabitarea bunicii cu părinții copiilor și despărțirea temporară a copiilor de părinți prin trimiterea lor la bunici. Problema comportatăuși unele diferențieri în funcție de vîrsta copilului (mic, preșcolar, școlar) și, bineînțeles, de particularitățile individuale și de specificul structurii și atmosferei familiei.

În cazul în care părinții locuiesc împreună cu bunicii, copiii sint martorii unor discuții contradictorii iminente, a unor indicații opuse, care-i derutează, le subminează individualitatea și unitatea concepției pe care și-ar putea-o forma despre normele de viață socială.

Nu mai puțin dăunătoare este protecția excesivă care se exercită asupra copiilor din ambele părți.

Cînd bunicii îi substituie pe părinți pentru o perioadă de timp mai mare și, mai ales, în primii ani ai copilăriei, nocivitatea în educație provine din excesiva dragoste și — implicit — toleranță a bunicii. Să nu uităm, ne face atenți autorul, că în bucuria cu care bunicii își primesc nepoții se strecoară uneori sentimente egoiste. „Tot mai sintem necesari... să vadă ce putem noi“. — Apoi, bunica, de cele mai multe ori fără bunici, și-a pierdut din receptivitatea pentru lumea din afară și

nu mai poate transmite nepoșilor decît propria ei instabilitate sufletească. Pe de altă parte, imaginea pe care și-o formează despre părinți această categorie de copii poate fi ușor deformată de stadiul raporturilor dintre bunici și părinți.

În ambele cazuri, copilul nu-și poate forma un sistem solid de referințe și capătă în locul sentimentului securității pe acela al abandonării și al frustrării, care generează stări conflictuale și instabilitate.

Din interviul clinicianului Brasco se desprinde opțiunea lui pentru un climat familial sănătos care să confere copilului intimitate și securitate. Fără să tăgăduim justetea unora din observațiile autorului, le putem amenda, adăugînd că dacă bunicii nu pot înlocui pe părinți, ei îi pot, în schimb, ajuta. Din relațiile armonioase dintre părinți și bunicii copiilor, aceștia vor cîștiga sentimentul continuității familiale, al integrării în grup. Problema rămîne oricum actuală și de mare interes dacă ne gîndim că pe lingă condițiile obiective analizate de autor, care duc la substituirea părinților de către bunici, există o serie de factori subiectivi pe care îi întîlnim și la noi la o parte din părinții tineri (divorțurile, fuga de răspundere, comoditatea părinților). Concluzia limpede care se desprinde este necesitatea ca părinții să-și asume creșterea propriilor lor copii.

Gh. BUNESCU

CERCURI DE MATEMATICĂ MODERNĂ PENTRU ADULȚI

Introducerea în școală a matematicii moderne în timpînă de multe ori o atitudine ostilă din partea părinților, speriați de dificultățile pe care le-ar putea crea caracterul abstract și vocabularul nou al matematicii contemporane. Pentru a înlătura aceste temeri și rezerve, Asociația profesorilor de matematică (A.P.M.) din Franța a inițiat o serie de acțiuni adresate părinților. Pentru început s-au ținut conferințe în cadrul asociațiilor de părinți și s-au editat broșuri de popularizare. S-au creat apoi „Cercuri de matematică modernă” pentru părinți; înții de inițiere în domeniul ei, apoi treptat de nivele mai avansate. Numărul lor este în continuă creștere, ele cuprinzînd variate categorii de oameni — educatori, învățători profesori de alte specialități, medici cărora această disciplină le-a suscitât interesul.

Ședințele acestor cercuri se țin de obicei din două în două săptămîni, în orele de după amiază sau seară. Participanții lucrează în grupe mici, pe baza unor fișe, cuprinzînd deopotrivă elemente

de informare, întrebări și exerciții simple. Ele sînt concepute astfel încît nu cernici un fel de cunoștințe prealabile, pornind carecum „de la zero”. Fiecare persoană poate să studieze și singură acasă, în cazul cînd a fost împiedicată să participe, la ședința comună.

Ședințele de lucru sînt îndrumate de către monitori benevoli — profesori de matematică.

Activitatea în aceste cercuri își atinge scopul în mare măsură. Pentru completarea pregătirii membrilor lor (cercurile nu-și propun să realizeze o pregătire de nivel superior, necesară unei perfecționări profesionale) există alte forme de studiu, integrate într-un învățămînt continuu al adulților. (L'Éducation nationale, nr. 863-865/1968).

ANGLIA

EDUCAȚIA PENTRU VIAȚA DE FAMILIE

Ca răspuns la unele probleme aflate în discuția pedagogilor din Anglia cu privire la educarea adulților pentru viața familială, M.A. Isambert, președintele consiliului de conducere al școlii pentru părinți din Paris (L'École des Parents), prezintă în paginile revistei „Adult Education” (nr. 2/1968), aspecte esențiale ale activității din acest domeniu.

El arată că sprijinul acordat educației adulților în Franța a fost îndreptat în primul rînd către acțiunile determinate de progresul științei și tehnicii, adică de necesitatea unei perfecționări profesionale continue, că autoritățile publice nu au ținut seamă de repercusiunile profunde ale progreselor rapide asupra funcției educative primare a familiei și de greutățile generate de neconcordanța dintre cerințele noi și pregătirea „veche” a părinților.

„Școala părinților” din Franța și-a concentrat atenția în primul rînd asupra înlăturării acestor lipsuri. În acest scop s-a urmărit organizarea unei informări eficiente, în cadrul instituțiilor de învățămînt superior, prin publicații și cu ajutorul mijloacelor tehnice moderne de comunicare, radio și televiziune. S-a ajuns însă la concluzia că o informare, oricît de bine realizată, nu este suficientă. De aceea, s-au înființat și se înmulțesc centrele și serviciile de consultații pentru părinți, care funcționează independent sau în cadrul unor instituții de învățămînt, ori al altor organisme sociale.

Școala părinților din Franța nu este de fapt singura instituție de acest fel din lume. În urma numeroaselor cereri, în 1964 a luat ființă „Federația internațională a școlilor pentru părinți”, cu membri din 40 de țări, care își va ține congresul general în 1969, în Marea Britanie.

S.U.A.

EDUCAȚIA SANITARĂ ȘI SEXUALĂ A TINERETULUI

Iată două din temele abordate la ultima consfătuire organizată de Comitetul permanent comun al cadrelor de conducere și administratorilor din instituțiile de învățămînt al Statelor Unite ale Americii. Cu acest prilej, după cum relatează revista „The American School Board Journal” în numărul din iunie 1968, s-a subliniat că una din cerințele care vizează îmbunătățirea învățămîntului este realizarea eficientă a acestor laturi ale educației tineretului. Este vorba nu de noi adausuri la planurile și programele de învățămînt și așa prea încărcate — ci de integrarea, implicarea variatelor teme în programa disciplinelor la care se pretează și îmbinarea lor rațională, logică și firească cu cele deja existente în conținutul învățămîntului. În felul acesta se obține, cu economie de timp, tratarea convenită a problemelor din domeniul educației sanitare și sexuale — în mod mai complet și metodic, de către cadre specializate.

Educația sanitară și sexuală a tineretului în vederea pregătirii pentru viața familială trebuie repartizată în întreaga programă instructiv-educativă, începînd cu grădinița de copii și pînă la clasa a 12-a; ea trebuie să răspundă necesităților, intereselor și problemelor existente la diferitele niveluri de vîrstă a elevilor, precum și scopului de a-i pregăti pe aceștia pentru viitorul lor rol de părinți și cetățeni.

Autoritățile de învățămînt, conducerea școlilor și în special școlile pedagogice au o mare răspundere în ceea ce privește asigurarea cadrelor didactice calificate în această direcție și a unui material didactic adecvat, asigurarea controlului și îndrumării necesare.

E. DIȚOIU

R.S. CEHOSLOVACĂ

REFORMA ȘCOLII MEDII DE CULTURĂ GENERALĂ

În „Ucitelske noviny” (februarie 1968) se publică proiectul privind noua concepție ce stă la baza reorganizării școlii medii de cultură generală.

După ce se face un scurt istoric al dezvoltării școlii medii de cultură generală, arătîndu-se lipsurile fundamentale ale ei, proiectul prezintă țelurile care vor fi urmărite în cadrul dezvoltării acestui tip de învățămînt, precum și principiile generale care vor sta la baza nou-

lui tip de școală medie. Numerele următoare ale publicației sînt consacrate unor studii ale colectivelor de specialiști de la Institutul de cercetări pedagogice din Bratislava, din Praga, cum și discuțiilor pe marginea proiectului. Desprindem din aceste discuții cîteva observații făcute de oamenii școlii din republica vecină: cea privitoare la supraîncărcarea elevilor (36 de ore pe săptămînă), la obiectele de cite o oră pe săptămînă și la deficiența proiectului în problema elevilor care nu vor putea continua studiile superioare și pentru care nu se prevăd modalitățile încadrării în viața practică.

În continuarea discuțiilor, în numărul 11 din 14. II. a.c. al gazetei, directorului unei școli militează pentru schimbarea denumirii S.M.C.G. (școala medie de cultură generală) în liceu avînd două ramificații: umanistică și reală.

M. R.

ITALIA

DISCIPLINA COPIILOR MICI

Revista italiană „Vie nuove” (nr. 33/1968) abordează în unul din dialogurile sale cu cititorii un foarte interesant aspect al educației copiilor mici și anume, rolul educativ al alăptatului. O tînră mamă din Varese se întreabă dacă nu cumva este mai profitabil pentru fiul său, în vîrstă de circa trei luni, să fie hrănit nu la orele indicate de medic, ci atunci cînd dă semne că i s-a făcut foame. „Am citit într-o carte de etnologie — spune cititoarea — că la multe popoare există obiceiul de a le da celor mici să sugă numai cînd le e foame și de fiecare dată cînd ei își reclamă, plîngînd, porția lor de hrană.”

La această vîrstă — menționează revista — regularitatea suptului poate nu are atîta importanță pentru sănătatea fizică a copilului cît pentru sănătatea lui psihică. Repartizarea precisă și regulată a meselor reprezintă pentru noul născut primul ritm impus lui de către mediul extern, căruia trebuie să i se adapteze; este primul contact ordinar cu societatea (care de astă dată se confundă cu mama) prima formă de existență disciplinată.

Tinerele mame sînt sfătuite, în consecință, să respecte indicațiile medicului cu privire la numărul, intervalul și durata meselor noului născut. Ele sînt îndemnate să nu permită întîrzierea la sîn a copilului lor și să nu-i dea să mînce doar pentru a-l face să înceteze plînsul, deoarece toate acestea constituie concedii dăunătoare pentru viața ordonată și rațională în al cărei spirit trebuie să-l formăm pe copil încă din leagăn.

S.P.

MERIDIANE

R.S.F. IUGOSLAVIA

CONSĂTUIREA DE LA MARIBOR

Revista „Pedagogija“ 6/23/1—2/1968 publică o bună parte din materialele prezentate la Consfătuirea de la Maribor privind educația morală a tinerilor. Tema foarte actuală a dezbaterilor: „Răspunderea societății pentru educația morală a tinerilor în condițiile moderne“, a atras participarea numeroasă (150) a pedagogilor, psihologilor, sociologilor și a altor specialiști din domeniul social-politic și sanitar. Consfătuirea și-a orientat lucrările asupra bazei teoretice, analizând diferitele probleme apărute în decursul dezvoltării și formării conștiinței morale a tineretului.

Atrage atenția în mod deosebit referatul „Problemele pedagogice fundamentale ale educației morale a elevilor“ prezentat de Dragutin Frankovici. Sint urmărite de autor programul educației morale și legătura dintre teorie și practică în acest domeniu.

Cu tot caracterul oarecum eterogen al comunicărilor și discuțiilor, predominantă a fost problematica educației morale în familie și școala elementară. (Referatele: „O posibilitate de influență a școlii asupra relațiilor reciproce dintre părinți și copii“, „Cum influențează migrația părinților și a familiilor asupra formării morale a copiilor“, „Concepțiile moral-politice ale elevilor noștri“ etc.).

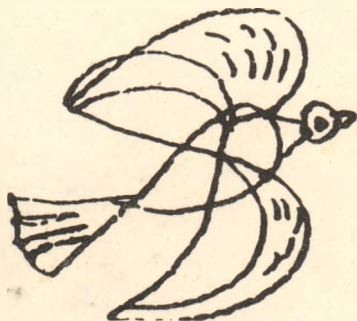
Alte materiale ale Consfătuirii se ocupă de educația morală în instituțiile de învățământ și în unitățile de producție în care tineretul iugoslav își desfășoară activitatea.

M. R.

R.P. UNGARĂ

INVĂȚAREA LIMBILOR STRĂINE

În mod obișnuit copiii maghiari încep să învețe o primă limbă străină (rusa) la vârsta de aproximativ 10 ani și o a doua (engleza, germana sau franceza) cind intră în școala secundară, la 14 ani. Experiența pare să dovedească totuși că aceia care încep să învețe o limbă străină încă mai din timp o „sint“ mai bine; ca urmare, unele școli își rețusează tot mai mult programele, astfel încit elevii să poată face alegerea unei limbi străine mai devreme, din clasa a III-a, adică la opt ani. Școala Apáczai — Csere din Budapesta, de exemplu, oferă copiilor această posibilitate în cadrul secției sale de limbi străine, care funcționează începând din clasa a III-a. Elevii acestei secții sint selecționați după aptitudinile pentru studiul limbii materne, dovedite în primii doi ani de școală. Dar nici elevii mai puțin dotați, care doresc să o urmeze, nu sint împiedicați să o facă. Pînă în prezent, experiența a dat rezultate excelente. (După B.I.E. — 375. 13-439).

ÎN CURÎND:

ALMANAHUL EDUCAȚIEI

pe anul 1968—1969 editat de

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE PEDAGOGICE

ÎN ATENȚIA CITITORILOR NOȘTRI

Abonamentele se pot face la Oficiile P.T.T.R. prin factorii postali și prin difuzorii din întreprinderi și instituții.

Revista se găsește de vânzare și la chioșcurile de difuzare a presei din toată țara.

Pentru a avea colecția completă este recomandabil să se facă abonamente pe timp de un an.

Costul unui abonament pe un an (12 numere) este de 36 lei.

CUPRINSUL

Salutul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și Consiliului de Miniștri ale Republicii Socialiste România adresat cadrelor didactice și elevilor cu prilejul deschiderii noului an școlar

VLAICU BĂRNA: Gustul pentru frumos
NINA CASSIAN: Cuvintul dat
EMILIA CĂLDARARU: Zîmbetul
DUMITRU SOLOMON: Copilul și lumea cărților

NICOLAE ȚIC: Cu cine o fi semănînd hăiatul?

ILIE TRAIAN: A te cobori la nivelul copilului

HRISTU CÎNDROVEANU: Ora de dirigiență

SEPTIMIU CHELCEA: Microgrupurile școlare

NICOLAE SORIN: Modernitatea gândirii pedagogice a generației de la 1848

HARRY RADNAI: Părinții la școală

NEAGU RĂDULESCU: Un caricaturist pe străzile orașului

VICTORIA PORTELLI: Pericolele din casă

ZINA ȘIRBU: Din carnetul unui director de liceu: Fără motiv s-a rezvrătit Paul?

DENISE MACADZIOB, SUZANA KUN: Profiluri de preșcolari

CONSTANTIN ZAHIRNIC: Amintiri din liceu

GEORGE ȘERBAN: Copiii despre părinți

EMILIA BERCI: De vorbă cu un minor

EMILIA BĂTRINU: Societatea copilului—copiii!

TRIBUNA „COLOCVII“

AL. MANOILESCU: Pedagogia și activitatea culturală

DIMITRIE AL. NANU: Să le taie vorba!

VICTOR BECHEANU: Gesturi care contează

IANGU POPESCU: „STUDENTA“

GHEORGHE MOVILĂ: Dialog despre un... „măgar“

CORNELIU GRIGORIU: „Posturi vacante“

CRONICI:

VERONICA PORUMBACU: T. Arghezi: Casa cu bucurii

NICOLAE OSTIN: Dr. Adrian Deculescu, dr. T. Stoica, prof. C. Păunescu, prof. T. Trușter: Cartea pentru tineret.

COMENTARIILE-MENȚIUNI:

V. BACIU: Cultura de masă — subiect de meditație

MERIDIANE:

GH. FLORAN: Cu Armand Lanoux despre literatura pentru copii și tineri

ȘTIRI din U.R.S.S., MEXIC, FRANTA, ANGLIA, S.U.A., R.S. CEHOSLOVACĂ, R.S.F. IUGOSLAVIA, R.P. UNGARĂ

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, Inv. emerit, Pitești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof., Cluj; GH. DIACONU, dir. Șc. prof. „Grivița Roșie“, București; AL. GEORGESCU, dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casa de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Șc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog; prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RAȚIU, prof.; prof. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

Prezentarea grafică și artistică: C. BIVOLARU

Redacția și Administrația, București,
Bd. Dr. Petru Groza Nr. 18
Telefon 14.64.09 și 14.09.21

Rumba napolitana
ar putea fi un dans foarte antrenant,
Napolitana RUMBA este sigur
o delicioasă prăjitură!

Produs al Fabricii "VICTORIA,, SIBIU

50 gr — 2,75 lei